

DIVADELNÁ NITRA

30. ročník Medzinárodného festivalu
30th edition of International Theatre
Festival

**presahy /
transcendencies**
#016

1 – 6 OCT 2021

Záštitu nad Medzinárodným festivalom Divadelná Nitra 2021 prevzali
prezidentka Slovenskej republiky **Zuzana Čaputová**,
predseda Nitrianskeho samosprávneho kraja **Milan Belica**
a primátor mesta Nitra **Marek Hattas**

The International Theatre Festival Divadelná Nitra 2021 is held under
the auspices of the President of the Slovak Republic **Zuzana Čaputová**,
the Chairman of the Nitra Self-Governing Region **Milan Belica**,
and the Mayor of The City of Nitra **Marek Hattas**

FESTIVAL PRIPRAVILI / FESTIVAL PREPARED BY

HLAVNÝ ORGANIZÁTOR / MAIN ORGANISER

Asociácia Divadelná Nitra / Association Divadelná Nitra

HLAVNÍ SPOLUORGANIZÁTOŘI / MAIN CO-ORGANISERS

Divadlo Andreja Bagara v Nitre / Andrej Bagar Theatre in Nitra
Nitriansky samosprávny kraj / Nitra Self-Governing Region
Mesto Nitra / The City of Nitra

SPOLUORGANIZÁTOŘI / CO-ORGANISERS

Botanická záhrada pri SPU v Nitre; Divadelný ústav Bratislava; Divadlo iks, Bratislava; Dni architektúry; Krajská knižnica Karola Kmeťka v Nitre; Krajské osvetové stredisko v Nitre; Nitra 2026; Nitrianska galéria; Nitrianska organizácia cestovného ruchu; Nitrianske kultúrne dedičstvo, o. z.; Očami prírody, o. z.; Ponitrianske múzeum v Nitre; Kníhkupectvo a antikvariát Pod Vŕškom; Slovenské polnohospodárske múzeum v Nitre; Spojená škola internátu pre žiakov so zrakovým postihnutím, Bratislava; Turistické informačné centrum Nitra; Vila K, o. z.; ZŠ kneža Pribinu v Nitre; ZUŠ Jozefa Rosinského v Nitre
Architecture Days; Botanical Garden – Slovak University of Agriculture in Nitra; Elementary Boarding School for the Visually Impaired, Bratislava; iks Theatre, Bratislava; J. Rosinský Elementary School of Art in Nitra; Karol Kmeťko Regional Library; Nitra 2026; Nitra Cultural Heritage c.a.; Nitra Gallery; Nitra Region Museum; Nitra Tourist Board; Nitra Tourist Information Centre, Očami prírody, c.a.; Pod Vŕškom – bookstore and antiques; Prince Pribina Elementary School in Nitra; Regional Education Centre Nitra; Theatre Institute Bratislava; Slovak Agricultural Museum in Nitra; Vila K, c.a.

KURÁTORI HLAVNÉHO PROGRAMU – ZAHRANIČNÁ ČASŤ / CURATORS OF THE MAIN PROGRAMME – INTERNATIONAL SECTION

Ján Šimko, Martina Vannayová

KURÁTOR HLAVNÉHO PROGRAMU – SLOVENSKÁ ČASŤ / CURATOR OF THE MAIN PROGRAMME – SLOVAK SECTION

Karol Mišovic

DRAMATURG SPRIEVODNÉHO PROGRAMU / DRAMATURGE OF THE ACCOMPANYING PROGRAMME

Miroslav Zwiefelhofer

RIADITEĽKA FESTIVALU / FESTIVAL DIRECTOR

Darina Kárová

presahy

Žijeme dobu, ktorá nám nečakane a kruto odhaluje hranice možností – spoločnosti, politiky, vedy, viery, umenia i nás samých.

Dobu, ktorá je skúškou našej schopnosti obhájiť svoje predstavy a ciele, vziať sa nepodstatného, ale aj najcennejšieho, nepodľahnúť strachu, beznádeji, násiliu a lži, objavovať nové formy komunikácie, nové podoby solidarity, novú nádej.

Dobu, ktorá zviditeľňuje hodnoty, najmä cenu života a obetí v prospech jeho záchrany.

Dobu, ktorá nás doviedla na okraj zmaru, aby sme si uvedomili, čo sme stratili a o čo ešte môžeme prísť – o fungujúcu spoločnosť, dôveru v autority, úplnú rodinu, čisté životné prostredie... život.

Mnohé z toho, čo dnes prežívame, presahuje ľudské chápanie, dotýka sa ďalekej budúcnosti. Mnohí z nás prekračujú svoje limity, prepájajú rôzne kontexty a rozmytery bytia.

Presahy sú prostriedkom aj cieľom.

* presahy – ako činy, ktoré stierajú hranice a vzdialenosť medzi ľudmi, kultúrami, komunitami a umožňujú mať spoločné idey;

* presahy – ako javy, ktoré presahujú človeka, jeho chápanie, zvyklosť, obrazotvornosť či ľudské dimenzie vôbec;

* presahy – ako danosti človeka, ktorý prekračuje svoje limity, načiera na dno svojich sil, siaha po vzdialených métagach, prevyšuje svoje okolie, presahuje svoju dobu;

* presahy – ako prepojenia medzi minulosťou a prítomnosťou, životnými osudmi jednotlivca a dejinnými udalostami, rozmerom osobným a spoločenským, priestorom privátnym a verejným;

* presahy – ako pridaná hodnota ľudského myšlenia, prekrývanie a vzájomné obohacovanie sa profesii, ako napriek do iných kontextov – kultúrnych, vzdelávacích, sociálnych, politických, geografických, environmentálnych, biologických;

* presahy – ako mix žánrov a druhov, prekračovanie hraníc provenienčie, prelínanie slohov, vzájomné prestupovanie tvarov, farieb a materiálov, vstup objektu do prostredia, intervencia inovatívnosti do tradicionalizmu, prechod z reality do virtuálneho sveta, film v divadle, divadlo na obrazovke;

* presahy – ako prechod medzi fyzickým jestvovaním a duchovným životom, prízemnosťou a vznešenosťou, vedomím a nevedomí, večnosťou a zabudnutím.

To všetko nájdeme aj v programe jubilejného, 30. ročníka Medzinárodného festivalu Divadelná Nitra. Presahy budeme hľadať aj v jeho tridsaťročnej histórii. Je plná turbulencií v dôsledku politických, spoločenských a ekonomických vplyvov. Ale aj splnených snov, dosiahnutých vrcholov a vízii do budúcnosti. A predovšetkým účasti stoviek skvelých ľudí – tvorcov, členov súborov, partnerov, spolupracovníkov, dobrovoľníkov. Ich fascinujúce počty a srdcu milé mená budú počas nasledujúcich mesiacov defilovať vo virtuálnom priestore.

Kým „pred chvíľou“ sme si spolu s Andrejom Sládkovičom kládli otázku: A čo je mladost? Dvadsať päť rokov?, dnes máme tridsať. Mnohí zo štábu či spolupracovníkov festivalu sa narodili, keď festival už bol. Najstarší dobrovoľník má vyše 50. Sme dospelí. Opustili sme „mama hotel“ v budeve Divadla Andreja Bagara a budujeme vlastný priestor pre kultúru, kreativitu a komunitu. Pre Asociáciu Divadelná Nitra bude znamenať nielen nové sídlo, ale najmä novú etapu jej existencie.

Darina Kárová,
riaditeľka MF Divadelná Nitra

transcendencies

We live in an age that reveals the limits of our possibilities brutally and without warning – possibilities of society, of politics, of science, of religion, of art, and of ourselves.

An age that tests our ability to defend our visions and goals, to renounce the inessential as well as that which is most valuable, to not give in to fear, hopelessness, violence and falsity, to discover new forms of communication, new forms of solidarity, a new hope.

An age that throws values into sharp relief, especially the value of life and of the victims sacrificed for its protection. An age that has driven us to the edge of ruin, in order that we may realise what we have already lost and what we can still lose in the future – functioning society, trust in authorities, complete family, a clean environment...life.

Much of what we experience nowadays exceeds human understanding and pertains to the distant future. Many of us surpass our limits and relate diverse contexts of meaning and dimensions of being.

Transcendencies are both a means and an end.

- ★ transcendencies – as acts that erase boundaries and rifts between people, cultures, and communities, and allow ideas to be shared;
- ★ transcendencies – as phenomena that exceed the human being, his or her understanding, habits, imagination, or human measure altogether;
- ★ transcendencies – as the gifts of a human being who surpasses his or her limits, draws from the bottom of their powers, reaches for distant goals, outstrips their environment, rises above their age;
- ★ transcendencies – as connections between past and future, individual destinies and historic events, personal and communal, private and public;

★ transcendencies – as the added value of human thinking, as overlapping and mutual enrichment of professions, as immersion in diverse contexts – cultural / educational / social / political / geographical / environmental / biological;

★ transcendencies – as mixture of genres and forms, as overstepping boundaries of provenance, blending of styles, the mutual inter-penetration of shapes, colour and materials, as an entry of an object into an environment, the intervention of innovation in tradition, transition from the real world to virtual, film in theatre, theatre on screen;

★ transcendencies – as transitions between physical existence and spiritual life, baseness and nobleness, consciousness and unconsciousness, eternity and forgetfulness.

We find all this and more in the programme of the jubilee 30. International Theatre Festival Divadelná Nitra. We will also look for transcendencies in its thirty-year history. It is filled with turbulences due to political, social, and economic influences. But also dreams fulfilled, summits scaled, and visions for the future. And most of all, the presence of hundreds of inspiring people – creators, companies, partners, collaborators, volunteers. Their fascinating numbers and endearing names will march in a virtual parade during the upcoming months.

While, 'just a while ago', we joined Andrej Sládkovič and asked: But what is youth? Twenty-five years? – today, we are turning thirty. Many staff members and collaborators were born after the festival had already been. Our most senior volunteer is over 50 years old. We're all grown up. We left our mother's nest in the Andrej Bagar Theatre and are building our own space for culture, creativity and community. It is a new address for Association Divadelná Nitra, but even more importantly, it marks a new stage in its life.

Darina Kárová,
Director of ITF Divadelná Nitra

Presahy divadelnej fikcie

Ak v tohtoročnom programe Medzinárodného festivalu Divadelná Nitra uprednostňujeme podobne ako minulý rok inscenácie domácich tvorcov, nie je to iba z obavy, že zahraniční umelci nebudú môcť pricestovať. Je to najmä snaha ponúknut' priestor slovenským divadlám a umelcom, ktorých veľmi zasiaholi protipandemické opatrenia a pre ktorých je návrat do divadla klúčový. V uplynulom roku mali zahraničný program tvoriť inscenácie prezentované naživo. Kedže program festivalu užatvárame v predstihu, rozhodli sme sa tak na základe vtedy dostupných informácií a v dobrej víere, že na jeseň 2020 sa už umelci zo zahraničia budú môcť predstaviť nášmu publiku naživo. Nestalo sa to.

Preto sme v tomto roku zostavili zahraničný program z inscenácií, ktoré budeme prezentovať formou projekcie v divadelnej sále či v online priestore. Vybrali sme produkcie, ktoré sú zaujímavé aj pri transpozícii do mediálnej podoby, ako *Siet'* od Dorothee Munyanze, a tie, ktoré vznikli priamo s využitím nových technológií pre online priestor (*Očítý svedok* z Národného divadla Praha a *Necropolis* Arkadiho Zaidesa).

Divadlo od svojich počiatkov citlivо reagovalo na technologický pokrok v spoločnosti a vznikajúce technológie využívalo pri tvorbe inscenácií. Ako piše Hans-Thies Lehmann, od antického méchané až po súčasné high-tech theatre je divadelný zážitok aj pôžitkom z mechaniky. Aj digitálne médiá priniesli množstvo impulzov pre divadelnú tvorbu. Rozšírili spôsoby, ktorými sa divadlo tvorí, a vytvorili nové možnosti jeho vnímania. Súčasný divák napríklad vníma prvky teatrálity aj vo virtuálnej komunikácii. Tvorcovia zasa prenášajú inovácie v oblasti komunikácie či nové spôsoby reprezentácie a tvorby znakov z prostredia médií do divadelných inscenácií. Kombinácia živej a virtuálnej reality umožňuje znásobiť priestory hry, uhly pohľadu diváka, zväčšiť obzor javiska, zasadíť diváka do rôznych prostredí či postaviť ho vedľa nich, nasmerovať pohľadu do autentických prostredí alebo dokumentov. To všetko sa deje vďaka intenzívnejším presahom médií do divadla a inak, ako sme boli zvyknutí v posledných desaťročiach.

Čo sa však udeje s divadlom v situácii, keď sú pre tvorcov digitálne médiá jediným spôsobom kontaktu s publikom? Ako sa premieňa kolektívna skúsenosť divadla a jeho telesnosť v digitálnom priestore? Aké nové naratívy a estetiku ponúka online divadelný priestor? Divadlo privileguje zmysly, zážitok, telesnosť, jedinečnú skúsenosť,

subjektívne obsahy či sociálne významy. Jestvovať výlučne v prostredí médií preň znamená pozrieť sa na svet 21. storočia z iného uhla. Vidieť iné aspekty zápasu o formu. Uvedomiť si, ako formotvorné úsilie na poli médií a médiami sprostredkovaných či tvorených vizuálnych diel, hudby, filozofie, mytológie nanovo definuje obsahy a rozvracia spôsoby myslenia a vnímania. Vzťah medzi skutočnosťou a obrazom, hercom a jeho virtuálnou kópiou, reprezentáciou či simuláciou už nie je v divákovom vnímaní kontrolovaný živým človekom na scéne, ale naopak – živý človek na scéne je kópiou, reprezentáciou či simuláciou svojho obrazu v médiu. Rámom oddeľujúcim fiktívnu skutočnosť od reality diváka bolo v divadle javisko a portál, tvoriace architektonickú súčasť divadelnej sály. Tento rám sa mení na okraj obrazovky, akúsi privátnu štvrtú stenu, ktorá môže mať rôznu veľkosť (od displeja telefónu po veľkorozmerné projekčné plátno) a môže sa recipovať v rôznych prostrediach – v lese, vo verejnej doprave, v sále divadla, doma.

Presahy divadelnej fikcie vytvorené výlučne v online priestore do skutočnosti, v ktorej je nanovo definovaný aj priestor divadla, získavajú nespočetne mnoho nových podôb. Scénograf a teoretik Arnold Aronson tvrdí, že divadlo neovplyvňuje ani tak vývoj techniky, ako skôr premeny vedomia a spôsobu vnímania, ktoré vývoj techniky spôsobuje. Hoci je tento stav presun divadla do virtuálneho priestoru dočasné, navždy premení to, ako sme doteraz vnímali divadelnosť, podobne ako pandémia v spoločensko-politickej kontexte mení doterajšie vnímanie sveta. Dúfame, že vás formy a obsahy, ktoré v presahoch medzi divadlom a technológiou objavili umelci v našom výbere, zaujmú a že sa ešte väčšmi potvrdí dôležitosť divadla. Lebo divadlo je politikum presahujúce priestor divadelných sál.

Martina Vannayová a Ján Šimko,
kurátori zahraničného programu MF DN 2021

Transcending theatrical fiction

If the programme of this year's International Theatre Festival Divadelná Nitra — just like that of the last — gives precedence to local productions, it is not simply for fear of the chance that foreign artists may not be able to travel. Above all, it is an effort on our part at offering space to Slovak works and artists, who were severely affected by anti-epidemic measures and for whom returning to theatres is key. In the previous year, the foreign programme section was meant to consist of productions performed live. Because we normally finalize the festival programme in advance, basing ourselves on then available information and in good faith, we decided that artists from abroad should be able to perform live in front of our audiences in the autumn of 2020. Ultimately, this was not the case.

This year, we therefore composed the foreign programme of productions that will be screened in the theatre hall or online. We chose such works that retain their appeal even after being transposed to this medium, such as Dorothee Munyaneza's *Mailles*, as well as pieces created with the aid of new technologies for the online world (*Eyewitness* by the National Theatre Prague, and Arkadi Zaides' *Necropolis*).

From its beginnings on, theatre keenly responded to technological advancements in society and used emerging technologies in creative production. As Hans-Thies Lehmann writes, from the Ancient Greek *mēkhanē* to contemporary high-tech theatre, enjoyment of mechanics is part and parcel of the theatrical experience. Digital media likewise brought a sea of impulses for dramatic production. They expanded ways in which theatre is made and generated new possibilities of its perception. For instance, today's spectator can sense elements of theatricality even in virtual communication. Creators in turn relay innovations in communication or new methods of representation and symbol-making from media to theatre production. A combination of live and virtual reality allows one to magnify a play's space, the spectator's points of view, broaden the stage's horizon, place it in diverse settings or set it besides them, direct our gaze into authentic contexts or documents. All this owes to more and more intense breakthroughs of media into theatre and happens otherwise than we were used to in the past decades.

What happens to theatre when digital media become the only means of contact for theatre-makers with their audience? How does col-

lective experience of theatre and its physicality transform in the digital space? What kinds of new narratives and aesthetic does the online theatrical space offer? Theatre prefers the senses, experience, physicality, unique occurrence, subjective content and social meaning. To exist exclusively within the context of media means for it to look at the world of the 21st century from a different angle. To note different aspects of the battle for form. To realize how formal endeavour in media and visual works, music, philosophy and mythology mediated or generated by media redefines meaning and subverts ingrained ways of thinking and perceiving. From the spectator's point of view, the relationship between reality and image, actor and his or her virtual copy, representation and simulation is no longer controlled by a living person on stage; to the contrary — a live person on stage is a copy, representation or simulation of his or her image in the medium. The frame that formerly separated fiction from the spectator's reality consisted of the stage and portal, both components of theatrical architecture. These are now being replaced in function by the edge of a screen, a sort of private fourth wall, which can be diverse in size (from a phone screen to a large-scale projection surface) and can be encountered in all kinds of settings — in the woods, on the bus, in the theatre hall, at home.

Breakthroughs or transcendencies of theatrical fiction created exclusively online into reality, where theatrical space is thereby also redefined, take countless new forms. Scenographer and theatre scholar Arnold Aronson claims that theatre is not so much influenced by technological progress itself as by the changes of consciousness effected through it. Although the present resettling of theatre in virtual space is temporary, it will forever change the way in which we understand theatricality, much like the pandemic has altered our grasp of the world in socio-political terms. We hope you will be intrigued by the form and content which artists from our selection discovered in transcendencies between theatre and technology, reaffirming the former's significance. Because theatre is political by nature and transcends the walls of the theatre hall.

Martina Vannayová and Ján Šimko,
foreign programme curators of ITF DN 2021

Divadlo prežilo (...aj koronakrízu)

Ked' mi Darina Kárová v polovici septembra 2020 ponúkla kurátorstvo slovenského programu Medzinárodného festivalu Divadelná Nitra 2021, všetko ešte vyzeralo nádejne. Po prvej vlne pandémie, ktorá okrem iných globálnych dosahov radikálne ochromila svetové divadelníctvo, sme si naivne mysleli, že už nič nezabráni plynulej divadelnej prevádzke. Tvorcovia zo zriaďovaných aj nezriaďovaných scén už od záveru augusta produkovali premiéry a reprízy, ktoré na jar pre protipandemicke opatrenia nemohli odohrať v plánovaných termínoch. V čase nášho telefonátu to teda hýrilo pestrou škálou nových inscenácií od Bratislavы po Košice, od Martina po Komárno.

Lenže prišlo to, čoho sme sa najväčšmi podvedome aj vedomie obávali. Druhá vlna. Tá na časť jesene 2020 a najmä na dlhých päť mesiacov od decembra do polovice mája absolútne zamedzila akýkoľvek živý kontakt medzi javiskom a hľadiskom. Mnohí divadelníci, poučení už z jari, sa snažili okamžite reagovať prípravou najrôznejších streamingových projektov od kvízov cez prednášky, diskusie a podcasty až po divadelné prenosy. Ne-púšťali už divákom len archívne záznamy starých inscenácií, ale prispôsobili výrazové prostriedky nových projektov inému médiu – kamere. Tak vzniklo množstvo inscenácií, ktoré sa z núdze viac približovali k televízny či filmovým produkciam než k divadelným. A asi nielen mne vírila v hlave myšlienka, ako po uvoľnení opatrení prenesú tieto často skutočne špičkové filmové prostriedky do divadelnej reality.

Aj to je daň umenia z doby covidovej. Pri kvalitatívne úspešných či menej vydarených streamoch je však dôležité najmä to, že slovenské divadelníctvo naprieck mnohým útokom na dôležitosť a oprávnenosť kultúry v našej spoločnosti dokázalo prežiť. Prineslo mnohé podnetné impulzy a presvedčilo, že divadlo je práve tým médiom, ktoré vie najbezprostrednejšie reflektovať prebiehajúcu realitu i autenticky zachytiť jej pluralitu. Slovenské divadlo v intenciach divadla svetového nielenž presiahlo hranice a limity vyplývajúce z jeho podstaty – divadla ako dotyku živého umenia so živým publikom –, ale aj aktívne reagovalo na neuralgické body súčasnej geopolitickej situácie. Preto mi ako kurátorovi bola taká blízka téma tohtoročného festivalu – Presahy.

Na rozdiel od mojich doterajších kolegov na kurátorskom poste pre slovenský program Divadelnej Nitry som mal zlžahčenú, ale i stáženú úlohu. Nemusel som sa sústrediť na inscenácie, ktoré mali premiéru v posledných dvanásťich mesiacoch, ale na druhej strane tých premiér ani v zimných a jarných mesiacoch veľa nebolo. No v rozmedzí mája až júla 2021 sa už uskutočnili desiatky premiér po celom Slovensku, a tak som z osobnej túžby po živom umení nesedel doma pri sledovaní streamov, ale snažil som sa obiehať naše divadlá a hľadať inscenácie presahujúce svoju lokalitu v akomkoľvek tematickom zornom uhle. Celkovo som len za sezónu 2020/2021 videl vyše 70 inscenácií, z toho asi tretinu naživo.

Festivalový výber však obsahuje aj staršie, „predpandemicke“ inscenácie, ktoré vznikli v čase, keď sme na nejaké vírusy okrem vírusov bežných civilizačných chorôb ani nepomysleli. Už pri prvých jesenných úvahách o budúcom programe sa mi v hlave vynorili tri staršie inscenácie, ktoré mi zhodou nahod absolútne zapadli do témy festivalu. Amslerovo naštudovanie dramatizácie *Vojny a mieru* v SND nielenže funkčne prepája divadelné a filmové prostriedky, ale aj poukazuje na privátnu tému človeka, ktorý prekráčuje svoje limity, siaha na dno svojich sôl a snaží sa cez krízovú situáciu spoznať filozofickú i praktickú hodnotu života.

V poslednej dekáde minulého a prvej dekáde tohto storočia nebolo ničím neobvyklým, že v hlavnom programe MF Divadelná Nitra sa objavovali popri inscenáciách režisériov svetového formátu aj školské produkcie z VŠMU. Preto som nesmierne vdľačný, že som mohol na túto tradíciu nadviazať a v Nitre predstaviť inscenáciu *Lebensraum* študentky rézie Kateřiny Quisovej. Tá sa s tragikomickým nadhládom pozerá na tému ľudskej krátkozrakosti, ktorá presahuje dobu. Inscenáciou sa pýta: Je dôležitejšie uvedomovať si chyby minulosti a už ich neopakovať alebo sa ich snažiť za každú cenu, aj radikálnym spôsobom, ospravedlniť?

Treťou inscenáciou z časov, než sa rúška a dezinfekcia stali bežnou súčasťou našej výbavy pred vstupom do hľadiska, je veselohra národného klasika Jána Palárika *Drotár*, ktorú však

režisér Lukáš Brutovský poňal doslova neklasicky a bez národnobuditeľského pátu. V nitrianskej inscenácii otvorene polemizuje s Palárikovým obrodeneckým zámerom a počas sledovania predstavenia zrazu nekompromisne vysvitá fakt, že sa mení len doba, ale nie človek. O príznačnejšom presahu takmer dvestoročnej hry do nášho divadelného priestoru nemožno polemizovať.

Jedným z podstatných kľúčov pri výbere inscenácií boli aj obavy z obmedzenej kapacity pri napĺňaní hľadiska. Preto som sa viac sústredoval na tituly vhodné do veľkej sály. Synergické splynutie kritérií – kvalitná inscenácia, tematický presah, premiéra v prebiehajúcej sezóne a možnosť odohrať inscenáciu na veľkom javisku – predstavovali dve výnimcočné diela. Pri režisérke Júlii Rázusovej, ktorá dokáže neustále prekvapovať invenčiou a divadelnou kreativitou, som sa rozhodoval medzi jej projektmi z činohry Štátneho divadla Košice – inscenáciou *Borodáč alebo Tri sestry* a dramatizáciou románu Stefana Zweiga *Netrpezlivosť srdca*. Nakoniec voľba padla na prvú z nich. Nie preto, že som sa pri inscenácii vyskytol ako odborný konzultант na veci historickej, ale preto, že inscenácia v sebe cez osobnosť nestora nášho divadelníctva, ktorý nadobudol dojem, že divadlo leží na jeho pleciach, otvára otázky, čo všetko sa zmenilo v našom umeleckom i privátnom prostredí od čias jeho pôsobenia.

Druhou inscenáciou splňajúcou spomínané kritériá je dramatizácia oceňovaného románu Kataríny Kucbelovej *Cepiec* z Divadla Jozefa Gregora Tajovského zo Zvolena. Na základe ostatných premiér zvolenského divadla možno povedať, že divadlo prekráčuje svoje doterajšie medze a stáva sa kvalitatívne rovnocenným umeleckým partnerom našich najprogresívnejších oblastných scén (hádam to nezariekнем!). Už pri prvom telefónate som Darine Károvej povedal, že ak chcem už teraz na festival nejakú inscenáciu, je to určite zvolenské imerzné divadlo o Slovenskom národnom povstani – *Tichá noc, tmavá noc*. Inscenácia sa vyskytla v programme Divadelnej Nitry už minulý rok, ale z karanténnych dôvodov sa nakoniec neodohrala. Pre mňa je však taká dôležitá nielen v profile zvolenského divadla, ale aj v kontexte slovenskej scény, že som ju určite chcel predstaviť festivalovým divákom.

Z prevádzkových dôvodov sa to, žiaľ, nepodarilo (okrem iného, za inscenáciou by museli účastníci festivalu cestovať do Zvolena). Keď som preto uvažoval nad alternatívou, ako najadekvátejšia voľba mi zhodou náhod vyšiel opäť Zvolen, tentoraz s Čepcom. Toto dielo však nemožno vnímať ako náhradu, ale ako plnohodnotný a separátny výber inscenácie, ktorá senzitívne rozpráva o prepájaní folklórnej tradície s príkrou realitou, o skúmaní slovenskej mentality i naturumu, o prečnievaní nekompromisnej minulosti v nekomfortnej súčasnosti.

Výberu inscenácií v slovenskom programe možno vyčítať príliš okázanú koncentráciu na kamenné činoherné divadlá. Žiaľ, nedostatok finančnej podpory festivalu a s tým súvisiace prevádzkové problémy vystavali jasné dramaturgické mantieleny a zredukovali počet možných prezentácií. Ak totiž niekto dokázal aktívne reagovať na pandemické obmedzenia a vo svojich inscenáciách zachytiť absurdnosť, tekutosť i nejednoznačnosť doby, boli to najmä nezávislé scény. Radikálne zníženie dotácií spôsobilo, že sme do Nitry nemohli pozvať skutočne výrazné a aj pri medzinárodnej konfrontácii reprezentatívne inscenácie, ako *Svetlenos* (Nezávislé divadelné zoskupenie ODIVO), *SHIFT* (Divadlo Petra Mankoveckého), *Brave New Life* (Tabačka Kulturfabrik a COOL-TOUR Ostrava) či *Hunger* (Debris Company), ktoré svorne dokazujú, že nezávislému divadlu sa na Slovensku v poslednom období obzvlášť dari. Aspoň umelecky. Jeho problémami sú „jedine“ finančné poddimenzovanie a neadekvátné priestorové možnosti. Presne ako v prípade MF Divadelnej Nitr. Ako sa ukazuje, naši vysokí kultúrní predstavitelia stále nevidia hodnoty, ktoré im ležia priamo pred očami. Kedy k nim už konečne presiahnu?

Karol Mišovic,
kurátor slovenského programu
MF Divadelná Nitra 2021

Theatre survived (... the COVID crisis)

When, in mid-September 2020, Darina Kárová approached me with the offer that I curate the Slovak programme section of the International Theatre Festival Divadelná Nitra 2021, everything still looked optimistic. At the close of the first pandemic wave, which besides other worldwide impacts also radically paralysed theatre across the globe, we were naïve enough to believe nothing was going to impede fluid theatrical business-as-usual from now on. Since late August, creators from state and non-state theatres churned out premieres and reruns which they could not stage on dates they had planned in spring due to anti-pandemic measures. At the time of our phone call, the country teemed with a rich medley of new productions from Bratislava to Košice, from Martin to Komárno.

Then came that which we consciously and subconsciously feared most. Wave two. For some of fall 2020, and especially for five long months from December until the middle of May, it completely ruled out all contact between the theatrical stage and auditorium. Many theatre-makers, informed by the spring experience, tried to respond immediately by preparing diverse streaming projects ranging from quizzes to lectures, discussions, podcasts, to live theatre broadcasts. They no longer fed spectators archival recordings of older productions but adjusted the expressive means of new projects to an altogether different medium – the camera. So was born an abundance of works that, out of necessity, drew closer to TV or film productions rather than those of theatre. And I was probably not the only one who swirled the thought how these oftentimes top-notch filmic techniques would translate into theatrical reality after restrictions were lifted.

This, too, is the artistic toll of the Age of COVID. Setting aside the better or poorer execution of such live streams, what is important is that Slovak theatre survived despite numerous assaults at the importance and legitimacy of culture in our society. It generated many thought-provoking impulses and showed beyond doubt that theatre as a medium can most directly reflect ongoing reality and authentically portray its plural character. Slovak theatre, in the intentions of world theatre, not only surpassed the boundaries and limits given by its nature – theatre as an encounter between

live art and a live audience – but also actively responded to the neuralgic points of the current geopolitical situation. That is why the theme of this year's festival – Transcendencies – was so dear to me as a curator.

Unlike my previous colleagues in the curatorial post for the Slovak programme of ITF Divadelná Nitra, my task was both easier and more difficult. I did not have to focus on productions premiered in the last twelve months, but on the other hand, there were few such premieres in the winter and spring months anyway. But dozens of premieres poured out in May to July 2021 all across Slovakia, and so personal desire for live art drove me away from online streams at home, and I set out to orbit our theatres in search of productions transcending their locality in any thematic point of view whatsoever. Altogether, I saw more than 70 productions in the 2020/2021 season, of that about one third live.

Yet the festival line-up also includes older, 'pre-pandemic' productions created at a time when we had yet to give thought to viruses save perhaps the viruses of ordinary civilisational diseases. Already in my earliest autumn musings about the future programme, my thoughts were carried to three older productions that happened to fit the festival theme perfectly. Amsler's staging of the adaptation of *War and Peace* at the Slovak National Theatre not only functionally connects theatrical and filmic techniques but also addresses the private themes of the human being transcending his or her limits, bottoming out his or her powers and attempting to grasp the philosophical and practical value of life through a situation of crisis.

In the 90s and 00s, it was not unusual to see the main programme of ITF Divadelná Nitra feature works by world-class directors alongside school productions from the Academy of Performing Arts. I am incredibly grateful to follow up on this tradition in Nitra and introduce *Lebensraum* by directing student Kateřina Quisová. With tragicomical detachment, she approaches the theme of human myopia, which transcends time. Her production asks: is it more important to realize our past mistakes and never repeat them or to try to redress them, radically and at all costs?

The third production coming from a time before masks and sanitizer had become regular gear before entering the auditorium is Slovak classic Ján Palárik's comedy *The Tinker* in a take by director Lukáš Brutovský's that is quite literally unclassical and without nationalist pathos. His Nitra production openly polemicizes with Palárik's revivalist intention, and as we watch the play unfold, suddenly the punishing realization dawns that what changes is the times and not human beings. There is no question about the value of a play nearly two centuries old transcending into our theatrical space.

One crucial factor in the selection process were fears of limited seating capacities. This is why I mainly reached for productions suitable for the large stage. A synergic fusion of criteria – high-quality production, thematic scope, premiered in the current season, and the option to perform on the large stage – was instantiated by two exceptional works. With director Júlia Rázusová, who never ceases to amaze with originality and theatrical creativity, I was deciding between her projects for the Drama of the State Theatre Košice – the production *Borodáč or Three Sisters*, and Stefan Zweig's dramatized novel *Impatience of the Heart*. In the end the choice fell on the former. Not so much because I happened to be the production's expert advisor on matters historical, but because the play, through the personality of our professional theatre's founding father, who had become convinced that the world of theatre rested on his shoulders, queries what has changed in our artistic and private space since the man was active.

The second production that satisfied these demands is a dramatization of the acclaimed novel by Katarína Kucbelová titled *The Bonnet* rehearsed by the Jozef Gregor Tajovský Theatre in Zvolen. Based on recent premieres staged at the Zvolen theatre, one might say it is transcending its previous limits and matching our most progressive regional stages in artistic quality (let us hope I don't jinx it!). In our first phone call, I told Darina Kárová that if I already knew of a production I wanted to put on at the festival, it was surely the Zvolen immersive piece about the Slovak National Uprising – *Silent Night, Lightless Night*. The work was programmed for ITF Divadelná

Nitra last year but was ultimately not performed for reasons of quarantine. I found it so important not merely in the profile of Zvolen's theatre but the entire Slovak theatre scene that I definitely wanted to introduce it to festival visitors. Unfortunately, this turned out to be impossible for operational reasons (among others, to see the performance visitors would have to shuttle to Zvolen). When I contemplated an alternative, the most adequate choice turned out again to be from Zvolen, this time *The Bonnet*. Still, it must not be seen as a substitute but as a full-fledged and separate choice of a production sensitively portraying intersections of folk tradition and harsh reality, an exploration of Slovak mentality and character, and protrusions of an uncompromising past in an uncomfortable present.

The choice of productions in the Slovak programme can be reproached for an overly showy focus on traditional theatres. Regrettably, sparse festival funding and related operational problems dictated clear dramaturgical boundaries and reduced the number of possible presentations. For if there was someone who succeeded in responding to pandemic restrictions and creating productions that mirrored the absurdity, fluidity, and ambiguity of our age, it was above all independent drama companies. Drastic subsidy cuts caused that we could not feature genuinely distinctive productions worthy of international representative attention, such as *Lightbearer* (by the independent theatre company ODIVO), *SHIFT* (Peter Mankovecký Theatre), *Brave New Life* (Tabačka Kulturfabrik and COOLTOUR Ostrava), or *Hunger* (Debris Company), all of which prove that independent theatre has been exceptionally successful in Slovakia as of late. At least artistically so. Its 'only' problems are financial shortage and short supply of space. Just like those of ITF Divadelná Nitra, for that matter. As it seems, our high cultural representatives have yet to take notice of the values lying directly in front of their eyes. When will they finally transcend to them?

Karol Mišovic,
Slovak programme curator of
the ITF Divadelná Nitra 2021

ČASOVÝ PLÁN HLAVNÉHO PROGRAMU A VYBRANÝCH PODUJATÍ

SK

dátum OKT	druh podujatia miesto	titul	krajina	čas
1 PI	divadlo DAB – Veľká sála	VOJNA A MIER otvorenie festivalu	DPR SK	18.00 – 21.20
	divadlo Zoborský kláštor	DRUHÁ SMRT JANY Z ARCU	DPR SK	18.30 – 20.00
	stand-up DAB – Štúdio	SAMO TRNKA, PETER PETIAR LACHKÝ, GABO ŽIFČÁK	SK	21.40 – 23.10
2 SO	diskusia Meeting Point	Artists talk: Prezentácia programu 30. ročníka Medzinárodného festivalu Divadelná Nitra jeho kurátormi; diskusia s tvorcami inscenácie <i>Vojna a mier</i>		10.30 – 12.00
	divadlo Námestie	ICARUS	SK, CZ, FR	15.00 – 15.40
	divadlo DAB – Veľká sála	DROTÁR	DPR SK	18.00 – 20.00 D
3 NE	konferencia, diskusia DAB – Štúdio	Theory Event: Presahy Divadelnej Nitry 1992 – 2021		10.30 – 13.30 (O)
	divadlo KD Párovské Háje	ZELENÁ JE TRÁVA SK, IE, BE, SI		16.00 – 17.00 15.15 / 17.30
	divadlo DAB – Veľká sála	BORODÁČ ALEBO TRI SESTRY	DPR SK	18.00 – 20.25 D
4 PO	diskusia Meeting Point	Artists talk: Prezentácia inscenácií, ktoré majú na festivale premiéru: ICARUS, Zelená je tráva, a projektu Be SpectACTive!; diskusia s tvorcami inscenácií Drotár a Borodáč alebo Tri sestry		10.30 – 12.00
	divadlo DAB – Štúdio	LEBENSRAUM	DPR SK	17.00 – 18.40 D
	divadelný film DAB – Veľká sála	OCITÝ SVEDOK	CZ	19.00 – 20.30 D
	diskusia DAB – Štúdio	Presahy / Transcendencies. Veľká verejná debata.		21.00 – 23.00 (O)
5 UT	divadlo pre deti DAB – Štúdio	VEĽKÁ TOVÁREŇ NA SLOVÁ	SK	10.30 – 11.30
	divadlo DAB – Veľká sála	ČEPIEC	SK	18.00 – 19.30 D
	divadlo DAB – Štúdio	DUKLA, ÚDOLIE SMRTI	SK	20.30 – 21.40
6 ST	diskusia Meeting Point	Artists talk: Diskusia s tvorcami inscenácií Očitý svedok, Siet, Necropolis, Lebensraum, Čepiec; prezentácia účastníkov projektu V4@Theatre Critics Residency		10.30 – 13.00
	divadlo online	NECROPOLIS	FR, IL, BY	18.00 – 19.00 D
	projekcia DAB – Veľká sála	SIEŤ	FR	19.30 – 20.40 D
	stand-up DAB – Štúdio	JA SOM TI HOVORIL(A)	SK	21.00 – 22.00
1 – 6 PI-ST	online/audio predstavenie	TY V MOJOM DOME	CZ	KEDYKOLVEK

DAB – Divadlo Andreja Bagara v Nitre, **NÁMESTIE** – Svätoplukovo námestie, **KD Párovské Háje** – Kultúrny dom Párovské Háje, **Meeting Point** – Foyer DAB, **D** – po predstavení diskusia divákov s tvorcami, **DPR** – na výbere inscenácie sa podieľala Divácka programová rada projektu Be SpectACTive! **(O)** – pre divákov je pripravený autobus pri DAB, parkovisko od Mostnej ul. **(O)** Toto označenie podujatia aj ako bezplatný online stream, viac informácií na webovej stránke festivalu. ● Všetky predstavenia sú s titulkami alebo so simultánnym prekladom v slovenskom a anglickom jazyku. ● Artists talks, diskusie, theory event, veľká verejná debata – vstup voľný.

SCHEDULE OF THE MAIN PROGRAMME AND SELECTED EVENTS

EN

Date	Type of event Venue	Title	Country	Time
1 FR	theatre DAB – Great Hall	WAR AND PEACE Festival Opening	APB SK	18:00 – 21:20
	theatre Zobor Monastery	THE OTHER DEATH OF JOAN ARC	APB SK	18:30 – 20:00
	stand-up DAB – Studio	SAMO TRNKA, PETER PETIAR LACHKÝ, GABO ŽIFČÁK	SK	21:40 – 23:10
2 SA	discussion Meeting Point	Artists talk: Programme presentation of 30. International Theatre Festival Divadelná Nitra by curators; discussion with creators of War and Peace		10:30 – 12:00
	theatre Square	ICARUS	SK, CZ, FR	15:00 – 15:40
	theatre DAB – Great Hall	THE TINKER	APB SK	18:00 – 20:00 D
3 SU	conference, discussion DAB – Studio	Theory Event: Transcending Divadelná Nitra 1992 – 2021		10:30 – 13:30 (D)
	theatre KD Párovské Háje	BLUE IS THE COLOUR SK, IE, BE, SI		16:00 – 17:00 bus 15:15 / 17:30
	theatre DAB – Great Hall	BORODÁČ OR THREE SISTERS	APB SK	18:00 – 20:25 D
4 MO	discussion Meeting Point	Artists talk: Presentation of productions premiering at ITF DN 2021: ICARUS, Blue is the Colour, and Be SpectACTive! project; discussion with creators of The Tinker and Borodáč or The Three Sisters		10:30 – 12:00
	theatre DAB – Studio	LEBENSRAUM	APB SK	17:00 – 18:40 D
	theatre film DAB – Great Hall	EYEWITNESS	CZ	19:00 – 20:30 D
	discussion DAB – Studio	Presahy / Transcendencies. Large Public Debate		21:00 – 23:00 (D)
5 TU	theatre for children DAB – Studio	THE BIG WORD FACTORY	SK	10:30 – 11:30
	theatre DAB – Great Hall	THE BONNET	SK	18:00 – 19:30 D
	theatre DAB – Studio	DUKLA, DEATH VALLEY	SK	20:30 – 21:40
6 WE	discussion Meeting Point	Artists talk: Discussion with creators of Eyewitness, Mailles, Necropolis, Lebensraum, The Bonnet; presentation by participants of V4@Theatre Critics Residency.		10:30 – 12:00
	theatre online	NECROPOLIS	FR, IL, BY	18:00 – 19:00 D
	screening DAB – Great Hall	MAILLES	FR	19:30 – 20:40 D
	stand-up DAB – Studio	I TOLD YOU SO	SK	21:00 – 22:00
1 – 6 FR-WE	Online/audio performance	YOU IN MY HOUSE	CZ	ANYTIME

DAB – Andrej Bagar Theatre in Nitra, **SQUARE** – Svätoplukovo námestie, **KD Párovské Háje** – Culture House Párovské Háje, **Meeting Point** – Foyer DAB, **D** – discussion with creators after the performance, **DR** – this production was co-selected by the Audience Programme Board of the Be SpectACTive! Project, **bus** – a bus is prepared for the audience by the Andrej Bagar Theatre, parking lot from Mostná ulica. **(D)** Events marked with this symbol will be streamed free online, learn more on the Festival website. ● All performances are subtitled or simultaneously translated into Slovak and English. ● Artists talks, discussions, theory event, large public debate – admission free.

Slovenské národné divadlo – Činohra, Bratislava, SLOVENSKO
 Slovak National Theatre – Drama, Bratislava, SLOVAKIA

Lev Nikolajevič Tolstoj / Leo Tolstoy – Alfred Neumann – Erwin Piscator – Guntram Prüfer –
 Marián Amsler

VOJNA A MIER / WAR AND PEACE

piatok 1.10.2021, 18.00 – 21.20, Divadlo Andreja Bagara v Nitre – Veľká sála, s prestávkou
 Friday 1 October 2021, 6:00 PM – 9:20 PM, Andrej Bagar Theatre in Nitra – Great Hall,
 with intermission

jazyk slovenský, anglické titulky
 language: Slovak with English surtitles

adaptácia / adapted by: Alfred Neumann, Erwin Piscator, Guntram Prüfer
 preklad / translated by: Roman Olekšák

inscenačná úprava a režia / adapted and directed by: Marián Amsler
 dramaturgia / dramaturgy: Darina Abrahámová

scéna / set design: Juraj Kuchárek

kostýmy / costume design: Marija Havran

hudba / music: Ivan Acher

pohybová spolupráca / choreographical cooperation: Stanislava Vlčeková

video: Marek Moučka

účinkujú / cast: Martin Šalacha, Milan Ondrík, Ján Koleník, Richard Stanke, Anežka Petrová, Petra Vajdová, Jana Kovalčíková, Ingrid Timková, Richard Autner, Ladislav Bédi, Ondrej Kovalčík, Adam Jančina, Dávid Uzsák, Dušan Jamrich, Erik Žíbek, Dana Dröppová, Kristína Spáčová, Simona Kollárová, Sára Polýaková, Jakub Švec, Annamária Janečková, Sandra Ľasoková, Alexandra Lukáčová, Timea Rošková, Romana Ondrejkovičová, Dušan Ambroš, Jakub Janotík, László István Béhr, Dániel Szabolcsi

podpora prezentácie na Divadelnej Nitre: program Európskej únie Kreatívna Európa, Fond na podporu umenia, Nitriansky samosprávny kraj, mesto Nitra, Nadácia SPP, LITA – autorská spoločnosť / presentation at Divadelná Nitra supported by programme Creative Europe of the European Union, Slovak Arts Council, Nitra Self-Governing Region, The City of Nitra, SPP Foundation, LITA – Society of Authors

Na výbere tejto inscenácie sa podieľala Divácka programová rada projektu Be SpectACTive!
 This production was co-selected by the Audience Programme Board of the BeSpectACTive! Project.

Režisér Marián Amsler nesiahol podľa módneho zvyku našich divadiel po novej, no praktickým javiskovým životom ešte neoverenej dramatizácii emblémového diela svetovej literatúry *Vojna a mier*. Naopak, uviedol staršiu transkripciu Erwina Piscatora, Alfreda Neumanna a Guntrama Prüfera zo 40. rokov minulého storočia, ktorá rešpektuje základné príbehové línie aj spoločenské konflikty autorovho románu s presahom i do myšlienkovej a politickej podstaty jeho epochálnej prózy, a to všetko bez zabiehania k nepružnému, ilustratívному a nedivadelnému historizovaniu. Vcelku sa text koncentruje na základnej pacifistickej posolstvo románu a z bohatej spletí postáv výhradne na príbehové väzby Pierre Bezuchova, Nataše Rostovovej, Andreja Bolkonského a na politické zázemie okolo historických postáv – Napoleona Bonaparta a cára Alexandra I. Amsler však nerešpektoval dramatizáciu pietne ako finálny text, ale vstúpil do nej i ako autor. Z originálnej verzie vybral výstupy najzápadnejšie tak pre príbeh, ako aj pre myšlienkový zástoj a autorský ich podriadil svojej režijnej koncepcii. Súčasne rozvinul priestor Rozprávača, ktorý tu netvorí len

Director Marián Amsler did not keep with fashionable custom in reaching for a new but unproved dramatization of Tolstoy's emblematic masterwork *War and Peace*. To the contrary, he rehearsed an older transcription by Erwin Piscator, Alfred Neumann and Guntram Prüfer from the 1940s, which respects the basic narrative arc and social conflicts in the novel while tapping into the intellectual and political substance of its epochal prose but without recourse to rigid, illustrative and untheatrical historicizing. All in all, the script concentrates on the novel's fundamentally pacifist message, and from the rich maze of characters exclusively on the storylines of Pierre Bezukhov, Natasha Rostova, Andrei Bolkonsky, and the political environment surrounding historical figures – Napoleon Bonaparte and tsar Alexander I. Still, Amsler did not piously defer to the dramatization as the final text but also entered it as an author. He cherrypicked the original version for scenes most important for both the story and message and subsumed them to his original directorial conception. He equally expanded the space of the Narrator, who

navigátora historicky a vztahovo náročným príbehom – do jeho textu vsunul rozsiahle filozofické pasáže z pôvodného románu. Postava tak na seba berie funkciu všemocného hýbateľa a vecného komentátora inscenácie – ved' aj potlač portrétu Tolstého na Rozprávačovom tričku jasne napovedá o zastupovaní funkcie autora. Rozprávač teda tvorí akési fátum, človeka z dnešného sveta, ktorý nás privádza do Ruska prej polovice 19. storočia a stáva sa komunikačným kanálom medzi starým príbehom a dnešným recipientom v hľadisku. Marián Amsler chápae *Vojnu a mier* ako epopeju o živote človeka na pozadí dejín a ako lakmusový papierik medzi ostrými protikladmi, ktoré dokážu zapričiniť veľké dejinné zvraty. V režnejkej koncepcii, ale i vo všetkých ostatných javiskových komponentoch funguje protipôl ako základný vyjadrovací prostriedok. Okrem iného sa tu syntetizujú dve kontrastné, ale vo výslednom javiskovom tvare integrálne prepojené médiá: divadelné prostriedky a filmová technika. Inscenácia sa tak prirodzene pohybuje na rozhraní intímneho ľudského príbehu a hraného vojnového dokumentu. *Vojna a mier* je ukázkou interpretácie klasickej predlohy prostrediami súčasného európskeho divadla, ktoré sa najviac približujú k štýlu tzv. novému realizmu a live cinema, populárnym najmä v nemecky hovoriacich oblastiach.

Karol Mišovic

„Na vztahy a jednotlivé dejové epizódy inscenátori nahladali z odstupu. Až sa natíska otázka, či nám neukazujú zmenšený model sveta, ktorého prostredníctvom môžeme pátrať po odpovediach na otázky o logike a histórii, etike a filozofii, vojne a mieri, slobode a zodpovednosti, láske a každodennosti atď., ktoré vnáša postava Rozprávača. Máme pred sebou veľkú divadelnú fresku v podoobe sledu výtvarne budovaných misanscén, za ktorými môžeme tušiť viac, než je v nich priamo vypovedané a ukázané.“ (Elena Knopová, kód – konkrétnie o divadle, 7/2018)

„Po detailne vypracovanej scéne Juraja Kucháreka (v zmysle kontrastného názvu románu sa blatisté bojisko vpíja do vojnou poznačeného salónu) sa obratne pohybuje takmer neviditeľný kameraman s ručnou kamerou. Na projekčných plochách vidíme rozochvené obrazy. Tie raz efektne zobrazujú bojovú riavu, inokedy jemné odtiene emocionálnych poryvov. Amsler má teda k dispozícii nie jedno, ale hned viaceré javisk. (...) Napriek jasným koreňom vizuálnej konceptie nemá video vzniesenejšiu funkciu, ako obohatiť spôsob tradičnej podoby divadelného rozprávania. Dynamizovať, akcelerať, ponúknut' publiku iný zážitok. (...) Bojové scény so skvelou choreografiou Stanky Vlčekovej sú atraktívne. Skromný dav hercov tvorí ilúzu chaotickej mäteže neprehľadného zápolenia v hmlistom lese. Rýchle strihy na upačtené tváre, potom zápas tela na telo. Padajúci umrliči by v Hollywoode

is no longer merely a navigator in the historically and relationally complex story, but placed vast philosophical passages from the original novel in his lines. The character thereby assumes the function of an omnipotent mover and factual commentator – even a print of Tolstoy's portrait on the Narrator's t-shirt clearly suggests he is a fill-in for the author. The Narrator represents a kind of Fate, a human being of today's world leading us into early 19th century Russia made into a communicative channel between an old story and its modern recipient in the audience. Marián Amsler interprets *War and Peace* as an epic about the life of man against the backdrop of history, and as a litmus strip between sharp contraries that can cause major historical upheavals. Antithesis serves as the basic expressive device in his directorial conception and in all other of the production's theatrical components. Among others, the piece synthesizes two contrasting but ultimately interconnected media in its resulting form: theatrical elements and film technique. The production naturally hovers on the boundary of an intimate human story and a feature war documentary. *War and Peace* is an example of how a classic piece can be interpreted with the means available to contemporary European theatre most reminiscent of the style of so-called new realism and live cinema, popular especially in German-speaking regions.

Karol Mišovic

‘The creators maintained a distance from relationships and individual narrative episodes. This almost compels the question if they are not showing us a miniature model of the world by whose means we can search for answers to questions of logic and history, ethics and philosophy, war and peace, freedom and responsibility, love and everydayness, etc., posed by the Narrator. We face a grand theatrical fresco in the form of a succession of visually appealing mise-en-scènes that whisper something beyond what is directly said and shown.’ (Elena Knopová, kód – konkrétnie o divadle, 7/2018)

‘A near-invisible cameraman with a handheld camera moves nimbly across Juraj Kuchárek's elaborate stage setting (in keeping with the novel's contrasting title, the muddy battlefield drenches the war-stained salon). We see shaky images appear on different projection surfaces. At one time, they depict the spectacular tumult of battle, at other times subtle emotional nuance. Amsler thereby has not one but several stages at his command. [...] Notwithstanding the visual conception's clear roots, video has no nobler function than to enrich traditional forms of theatrical storytelling. To dynamize, accelerate, offer spectators a different experience. (...) Scenes of battle choreographed by Stanka Vlčeková carry much visual appeal. A humble crowd of actors create the illusion of

mali oscarový potenciál." (Miloslav Juráni, .týždeň, 27/2018)

Marián Amsler (1979) je absolventom dramaturgie a rézie na DF VŠMU v Bratislave. Už jeho študentské inscenácie Čechovových hier *Platonov* a *Ivanov* boli ocenené na festivaloch vo Varšave, v Prahe a v Brne, za obe získal aj cenu Dosky v kategórii objav sezóny. Po skončení štúdia spolupracoval s mnohými slovenskými i českými divadlami. V roku 2005 sa stal spolu-kladateľom nezávislého Divadla Letí v Prahe. Od roku 2008 pôsobil ako interný režisér HaDivadla v Brne a v rokoch 2010 – 2014 bol aj jeho umeleckým šéfom. V rokoch 2015 – 2018 bol režisérom a umeleckým šéfom Divadla ASTORKA Korzo '90 v Bratislave. Pôsobí aj ako pedagóg na Katedre rézie a dramaturgie DF VŠMU v Bratislave. Ako významná osobnosť slovenskej divadelnej scény bol prostredníctvom rézii viackrát súčasťou programu Divadelnej Nitry: 2002 – *Táňa, Táňa* (VŠMU), 2003 – *Platonov* (VŠMU), 2012 – *Pohania* (Slovenské národné divadlo), 2018 – *Ludia, miesta a veci* (Divadlo Andreja Bagara v Nitre), 2020 – *Dom* (Divadlo Andreja Bagara v Nitre). V roku 2012 bol kurátorom výberu slovenského programu Divadelnej Nitry.

a chaotic tangle of confused skirmish in the misty woods. Abrupt cuts to worn-out faces, followed by battle – one on one. The men falling to their death would have Oscar potential in Hollywood.' (Miloslav Juráni,.týždeň, 27/2018)

Marián Amsler (1979) graduated in dramaturgy from the Theatre Faculty of the Academy of Performing Arts in Bratislava. His student productions of Chekhov's *Platonov* and *Ivanov* already received awards at theatre festivals in Warsaw, Prague and Brno, and both earned him the Dosky Award for Discovery of the Season. Upon completing his studies, he collaborated with numerous Slovak and Czech theatres. In 2005 he co-founded the international Theatre Letí in Prague. From 2008 he was in-house director at HaDivadlo in Brno and worked as its artistic director from 2010 to 2014. In 2015 – 2018 he was director and artistic director at Theatre ASTORKA Korzo '90 in Bratislava. Amsler also lectures at the Directing and Dramaturgy Department of the Theatre Faculty in Bratislava. As a prominent figure on the Slovak theatre scene, his directorial works have been featured several times at ITF Divadelná Nitra: 2002 – *Tanya, Tanya* (VŠMU), 2003 – *Platonov* (VŠMU), 2012 – *Pagans* (Slovak National Theatre), 2018 – *People, Places and Things* (Andrej Bagar Theatre in Nitra), 2020 – *The House* (Andrej Bagar Theatre in Nitra). He curated the Slovak programme section of ITF Divadelná Nitra 2012.

Asociácia Divadelná Nitra, Tanec Praha, tYhle, Nitra, Praha, SLOVENSKO,
 ČESKO, FRANCÚZSKO / Association Divadelná Nitra, Tanec Praha, tYhle,
 Nitra, Prague, SLOVAKIA, CZECH REPUBLIC, FRANCE

Marie Gourdain

B ————— E
 s p e c t
 A — C — T
 i — v — e — !

ICARUS

sobota 2. 10. 2021, 15.00 – 15.40, Svätoplukovo námestie, bez prestávky

Saturday 2 October 2021, 3:00 PM – 3:40 PM, Square (Svätoplukovo Square), no intermission

SVETOVÁ PREMIÉRA / WORLD PREMIERE

koncept / concept: Marie Gourdain v spolupráci s Jarom Viňarským a Václavom Kalivodom /
 Marie Gourdain, in collaboration with Jaro Viňarský and Václav Kalivoda
 choreografia a scénografia / choreography and scenography: Marie Gourdain
 účinkujú / cast: Jaro Viňarský & Barbara Beňušíková, Lea Hrušovská, Tamara Lacsná, Margaréta
 Hvozdíková, Janka Milová, Simona Horičková, Ladislav Bánovský, Hana Hvozdíková, Henrich Kudroč, Filip
 Mucha, Anna Strejčková, Leontina Foltýnová, Jaromír Korbel, Eliška Boloňská, Klára Vojtášková, Marie
 Zmátlíková, Marta Tučková, Linda Macková, Rozárka Čížková, Amélie Poledňáková
 hudba / music: Václav Kalivoda (live)
 dramaturgický konzultant / dramaturgical advisor: Jordi Galí
 technológie a výroba / technology: Zbyněk Opálka, Štěpán Hejzlar
 kostýmy / costumes: Martina Stieglerová
 produkcia a koordinácia / production and coordination: Marie Gourdain / tYhle, Alena Brožová
 & Martina Filinová / Tanec Praha, Anna Šimončičová, Miro Zwiefelhofer, Terézia Bosmanová /
 Asociácia Divadelná Nitra
 koproducenti / co-producers: Tanec Praha z. ú. / TANEC PRAHA Festival (CZ), Asociácia /
 Medzinárodný festival Divadelná Nitra (SK)

Inscenácia vznikla v rámci európskeho projektu Be SpectACTive! /

This production was created for the European project Be SpectACTive!

Associazione Culturale CapoTrave / Kilowatt (IT), Artemrede – Teatros Associados (PT), Bakelit Multi Art Center (HU), Koproduktionshaus Wien / Brut (AT), KunstenCentrum BUDA (BE), Café de las Artes Teatro (ES), Domino Udruge (HR), Asociácia Divadelná Nitra (SK), Dublin Theatre Festival Company (IE), Göteborgs Kommun – Göteborgs Stads kulturförvaltning / Stora Teatern (SE), Institution Student Cultural Centre (RS), Occitanie en scène, Réseau en scène Languedoc-Roussillon (FR), Plesni Teater Ljubljana (SI), Tanec Praha (CZ), Teatrul Național Radu Stanca Sibiu (RO), Fondazione Fitzcarraldo (IT), Universitat de Barcelona (ES), Université de Montpellier (FR), Centre national de la recherche scientifique / CNRS (FR).

s hlavnou podporou Európskej únie – programu Kreatívna Európa /

with the main support of the Creative Europe programme of the European Union

s podporou / supported by: Fond na podporu umenia, Ministerstvo investícii, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky, Ministerstvo kultury České republiky, Nitriansky samosprávny kraj, mesto Nitra, Magistrát hlavného mesta Prahy, Státní fond kultury České republiky, Nadácia SPP, LITA – autorská spoločnosť, Francouzský institut v Praze / Slovak Arts Council, Ministry of Investments, Regional Development and Informatization of the Slovak Republic, Ministry of Culture of the Czech Republic, Nitra Self-Governing Region, The City of Nitra, The City of Prague, State Culture Fund of the Czech Republic, SPP Foundation, LITA – Society of Authors, French Institute in Prague

partneri / partners: Tanec Praha / PONEC – divadlo pro tanec, ZUŠ Jozefa Rosinského v Nitre, Divadlo Andreja Bagara v Nitre, Tělocvičná jednota Sokol Karlín / Tanec Praha / PONEC – Theatre for Dance, J. Rosinský Elementary School of Art, Andrej Bagar Theatre, Sokol Karlín Athletic Union

podakovanie / special thanks: Marica Šíšková, Ivana Beňušíková, Silvia Hvozdíková

Svetová premiéra novej tanečnej inscenácie reflekтуje tému slobody – hraníc slobody a individuálnej alebo kolektívnej cesty k nej. Skupina tínedžerov z Nitry a Prahy pod vedením trojice umelcov z troch krajín (Francúzsko, Slovensko,

The world premiere of this dance production is a reflection on freedom – on its limits and on the path to finding one's own, individually and collectively. A group of teenagers from Nitra and Prague under the guidance of a trio of artists each

Česko) odkrýva divákom vlastné pocity z dnešnej doby i prichádzajúcej dospelosti. Tínedžeri z Nitry a Prahy boli zapojení do procesu príprav už od samotného začiatku. V roku 2019 sa stretli na pohybových workshopoch, prednáškach o súčasnom tanci a diskusiách fyzicky i online, navštívili festivaly Tanec Praha a Divadelná Nitra, na ktorých spoznali prácu viacerých tanečných umelcov. Práve oni si vybrali na spoluprácu Marie Gourdain, francúzsku umelkyňu pôsobiacu v Česku, a definovali tému budúceho diela. Inscenácia je výsledkom viac ako ročného participatívneho procesu, ktorý prebieha v koprodukcií siete Be SpectACTive! a v úzkej spolupráci Základnej umeleckej školy J. Rosinského v Nitre a medzinárodných festivalov Divadelná Nitra a Tanec Praha.

Inšpiráciou je mytologický príbeh o Daidalovi a Ikarovi, ktorý na scéne nie je ilustratívne prerozprávaný, ale stal sa východiskom na kombináciu symboliky a abstrakcie. Ludské telo tu osciluje medzi niekoľkými podobami: plastickou, štylizovanou a performatívnu, ako aj spontánnosťou a bezprostrednosťou tínedžerov.

Pri scénografickej riešení, ktoré autorka nazýva architektúrou dramaturgie, využila Marie Gourdain farebné tyče pripomínajúce hru mikádo, ktoré vytvárajú jednoduché rámy, meniacia sa tvary, pôsobivú, vizuálne dynamickú kompozíciu. Slovenský tanečník Jaro Viňarský je tu človekom s obmedzením, ktorý hľadá svoju slobodu. Mladí ľudia mu pomôžu a budú ho viesť, aby našiel svoju cestu. To oni vytvárajú akciu, menia prostredie a rámcem situácií.

To všetko prepája hudba českého hudobníka Václava Kalivodu. Je to kombinácia rytmických, dynamických a ostrých melódii s jemnejšími a dramatickými, ktoré prináša trombón. Hudba tak podporuje výrazový slovník choreografie, je takisto tvorená z kontrastov.

V tomto projekte Marie Gourdain pokračuje vo výskume spojenia geometrie a fyzickosti (línie a telo), rôznych úrovní expresívnosti a performatívnosti (účelový pohyb, formálny pohyb, tanečný pohyb) a rekvízit sprevádzajúcich pohyb.

Ambíciou projektu bolo zároveň vytvoriť participatívne dielo, ktoré môže umeleckú trojicu variabilne nanovo tvorit a prezentovať so skupinami tínedžerov v ďalších regiónoch či mestách.

Marie Gourdain

tYhle je česko-francúzsky kolektív umelcov tvoriacich prevažne v Česku. Funguje ako platforma na vyjadrenie sa prostredníctvom performatívneho umenia, tanca, fyzického divadla a vizuálneho umenia. Kolektív založili v roku 2015 v Brne herci a tanečníci Lukáš Karásek a Florent Golfier. Neskôr sa k nim pripojila svetelná dizajnérka Zuzana Režná a scénografička/choreografička Marie Gourdain.

Marie Gourdain

Francúzska choreografička, scénografička a vizuálna umelkyňa. Od roku 2010 rozvíja svoje umelecké aktivity prevažne v Prahe. V jej práci sa prelínajú jej

hailing from a different country (France, Slovakia, Czech Republic) reveal their feelings about our current age and impending adulthood. Teenagers from Nitra and Prague were involved in preparations for this production from the very beginning. In 2019 they met several times at physical workshops, lectures on contemporary dance and discussions both in person and online, and visited Tanec Praha Festival and the International Theatre Festival Divadelná Nitra, where they became familiar with the work of numerous dance artists. They chose Marie Gourdain, a French choreographer based in the Czech Republic, for their joint venture and formulated the theme of their projected work.

This production is the result of more than a two year-long participative process co-produced by the European network Be SpectACTive! in close collaboration with the J. Rosinský Elementary School of Art in Nitra and the international festivals ITF Divadelná Nitra and Tanec Praha. The piece is inspired by the mythological tale of Daedalus and Icarus, although the story is not rendered illustratively on stage – instead, it served as the starting point to create a combination of symbolic and abstract imagery. The human figure oscillates between its magnified representation: sculptural, stylized and performative, and the teenagers' spontaneity and candour.

In her scenography, which the author dubs the 'architecture of dramaturgy', Marie Gourdain has utilized color rods reminiscent of Mikado, simple structural lines, allowing to create varying shapes, and impressive, visually dynamic compositions. Slovak dancer Jaro Viňarský performs the role of a constrained figure seeking freedom. He will be helped and led by the teenagers to find his way. They are the ones who generate action, change the setting and the frame of situations.

All this is tied together by Czech musician Václav Kalivoda's composition. A combination of rhythmical dynamic sharp tunes and of softer, more dramatic ones carried by the trombone. In this way the music supports the choreographic vocabulary, equally made of contrasts.

In this project Marie Gourdain follows through with her exploration of the encounter between geometry and physicality (line and body), different levels of expressiveness and performativity (purposeful movement, formal movement, dance movement), and props as movement's companions.

The ambition of this project is simultaneously to create a participative work that the artists' trio may remake and present with groups of teenagers in other regions and cities.

Marie Gourdain

tYhle is a collective of Czech and French artists based in the Czech Republic. It is a platform for performance, dance, physical theatre and visual arts. The collective was founded in Brno in 2015 by actors and dancers Lukáš Karásek and Florent Golfier. They were later joined by light designer

vzdelanie v oblasti vizuálneho umenia so súčasným tancom a táto tvorba sa opiera o prvky grafickej a sochárskej kompozície a detailný analýzu pohybu. Marie Gourdain vyštudovala filmovú animáciu na ENSAD Paris. Počas štúdia absolvovala stáž na VŠUP v Prahe. Za svoju výtvarnú a sochársku tvorbu získala cenu Frédéric de Carfort Paris (2011) a cenu pre sochárov ENSAD Sculpture Prize (2009). Ako scénografka spolupracovala s mnohými choreografiemi, ako sú Karine Ponties, Rita Gobi, Andrea Miltnerová, Lucia Kašiarová. V roku 2015 sa pripojila k česko-francúzskemu kolektívu tanca a fyzického divadla tYhle a začala sa venovať choreografii. V spolupráci vytvorila tri diela: *UN* (2016), *LEGOrytmus* (2017) a *Medúza* (2018). Nedávno založila vo Francúzsku nový umelecký súbor Matière Mobile.

<https://www.mariegourdain.net/about-eng>

Jaro Viňarský

Tanečník, choreograf a performer, zakladateľ o. z. SKOK! Vyštudoval choreografiu na Vysokej škole múzických umení v Bratislave a na Akadémii múzických umení v Prahe. V rokoch 1998 – 2000 bol členom súboru Štúdia tanca v Banskej Bystrici. V roku 2006 získal za svoje sólo *Posledný krok pred prestížnu Cenu Sazky a Cenu diváka na Českej tanečnej platforme*. Od roku 2004 spolupracuje s belgickou choreografkou Karine Ponties. Venuje sa vedeniu tanečných workshopov, predovšetkým pre neprofesionálov. Je držiteľom prestížnej ceny The Bessies New York Dance & Performance Award 2013 v kategórii Outstanding Performer za predstavenie *The Painted Bird / Bastard* v choreografii amerického choreografa slovenského pôvodu Pavla Zuštiaka.

Václav Kalivoda

Trombonista a hudobný improvizátor. V roku 2015 absolvoval newyorské konzervatórium Bard College a potom strávil rok na stáži v Jogjakarte (Indonézia), kde študoval tradičnú hudbu gamelan. Okrem klasickej hudby sa sólovo, komorne i orchestrálne (Voríšci, Moving Orchestra, Pražský improvizáční orchestr, B4 atď.) venuje aj ďalším žánrom (jazz, swing, klezmer, samba), hudbe k divadelným a tanečným predstaveniam, improvizácii s deťmi s cieľom rozvíjať ich prirozené hudobné vnímanie. Je hudobníkom projektu Tanec školám a Detského štúdia pražského divadla Ponec.

Zuzana Režná and scenographer/choreographer Marie Gourdain.

Marie Gourdain is a French choreographer, scenographer and visual artist. Since 2010 she has mainly developed her artistic activities in Prague (CZ). Her work merges her background in visual arts with contemporary dance drawing on the elements of graphic and sculptural composition and detailed analysis of movement. She studied animation cinema at ENSAD Paris (École Nationale Supérieure des Arts Décoratifs) and the VŠUP in Prague. She received the Frédéric de Carfort Prize (2011) and the ENSAD Sculpture Prize (2009) for her work in sculpture. As a scenographer she has worked with many choreographers, including Karine Ponties, Rita Gobi, Andrea Miltnerová, Lucia Kašiarová, etc. In 2015 she joined the French-Czech physical theatre and dance collective tYhle and began her choreographic career. Today Marie has three pieces in the collective's repertoire: *UN* (2016), *LEGOrytmus* (2017) and *Medúza* (2018). She has recently founded a new artistic company in France called Matière Mobile. <https://www.mariegourdain.net/about-eng>

Jaro Viňarský, dancer, choreographer and performer, founder of the civic association SKOK! He studied ballet choreography at the Academy of Performing Arts in Bratislava and dance choreography at the Academy of Performing Arts in Prague. Between 1998 and 2000, he was a member of the professional Dance Studio Theatre in Banská Bystrica. In 2006, his solo performance *The Last Step Before* earned him the prestigious SAZKA Award in the Czech Republic, in the Dance Discovery category, and the Audience Award at the Czech Dance Platform. Since 2004, he has collaborated with a Belgian choreographer Karine Ponties. In addition to choreography, he currently leads creative dance workshops for non-professional dancers. He is a laureate of the prestigious New York Dance and Performance Award / The Bessies 2013 in the Outstanding Performer category for his project *The Painted Bird / Bastard*, by Pavol Zuštiak.

Václav Kalivoda, trombonist, musical improviser and idea-maker. He studied at the Prague Conservatory. In 2015, he graduated from the Bard College Conservatory of Music in the USA and then spent a year on a Darmasiswa internship in Yogyakarta, Indonesia, where he studied gamelan, traditional Indonesian music. In addition to playing classical music on trombone, both solo, chamber and orchestral, he also devotes himself to other genres (jazz, swing, klezmer, samba, etc.) and music for theatre and dance performances. He improvises with various dancers and musical groups (Voríšci, Moving Orchestra, Pražský improvizáční orchestr, B4, etc.). He also focuses on improvisation for children with the aim of developing natural musical perception. He is a musician in PONEC Theatre Children's Studio and the Dance for Schools project.

Divadlo Andrej Bagara v Nitre, SLOVENSKO
Andrej Bagar Theatre in Nitra, SLOVAKIA

Ján Palárik

DROTÁR / THE TINKER

sobota 2. 10. 2021, 18.00 – 20.00, Divadlo Andreja Bagara v Nitre – Veľká sála, bez prestávky
Saturday 2 October 2021, 6:00 PM – 8:00 PM, Andrej Bagar Theatre in Nitra – Great Hall,
no intermission

diskusia s tvorcami po predstavení / performance followed by discussion with creators
jazyk slovenský, anglická synopsa
language: Slovak, English synopsis available

úprava a rézia / adapted and directed by: Lukáš Brutovský

dramaturgia / dramaturgy: Miro Dacho

scéna / set design: Pavel Borák

kostýmy / costume design: Diana Strauszová

hudba / music: Lukáš Brutovský

účinkujú / cast: Ivan B. Vojtek, Andrej Remeník, Nikolett Dékány, Barbora Andrešičová, Tomáš Turek, Marián Viskup, Peter Oszlák, Martin Fratrič, Branislav Matusčin, Juraj Ďuriš

podpora prezentácie na Divadelnej Nitre: program Európskej únie Kreatívna Európa, Fond na podporu umenia, Nitriansky samosprávny kraj, mesto Nitra, Nadácia SPP, LITA – autorská spoločnosť / presentation at ITF Divadelná Nitra supported by programme Creative Europe of the European Union, Slovak Arts Council, Nitra Self-Governing Region, The City of Nitra, SPP Foundation, LITA – Society of Authors

Na výbere tejto inscenácie sa podieľala Divácka programová rada projektu Be SpectACTive!
This production was co-selected by the Audience Programme Board of the BeSpectACTive! Project.

Drotár je z troch veselohier kňaza, politika a li-teráta Jána Palárika jednoznačne tá najslabšia. Autor ju písal s jasným politicko-obrodeneckým zámerom a v úsili o prímerie medzi národmi, čo mu bolo prednejšie ako funkčnejšia dramatická zápletka, únosnejšia narácia a menej exponovaný ľubivý páatos. I preto sa s inscenáciami tohto textu oproti autorovmu *Incognitu a Zmiereniu pri obžinkoch* stretávame na našich javiskách menej než sporadicky. No inscenácia režijno-dramaturgického tandemu Lukáš Brutovský a Miro Dacho presvedča, že hra má potenciál vyslovíť posolstvo aj pre dnešnú dobu.

Elegantné kostýmy výshej vrstvy a sviatočné kroje postáv slovenských patriotov by nás mohli spočiatku uviesť do omylu, že tvorcovia pristupovali k Palárikovej prostoduchej komédii s vážnym protišovinistickým posolstvom s pietou. Opak je však pravdu. Brutovský s Dachom hrajú *Drotára* bez sladkastého ľudového ornamentu (ak ho aj využijú, tak s jasným persiflážnym zámerom), s enormnými škrtmami v predlohe a s jasným nadhládom nad triviálnou, i ked' spletitou fabulou. V inscenácii demonštratívne priznávajú insitnosť výrazových prostriedkov, ironický odstup od po- stáv a pracujú najmä s humorom vychádzajúcim z parodie vypovedaného. Brutovský sa pohráva s typológiou postáv, obracia ich proti pôvodným Palárikovým zámerom a tým ich skladá z pie- destálu. Jeho *Drotár* je slovanskou babylonskou

Of the trilogy of comedies penned by priest, politician and writer Ján Palárik, *The Tinker* is doubtless the weakest. The author wrote it with a clearly political-revivalist motivation in the interest of attaining peace among the nations, which got the upper hand over a more functional dramatic plot, bearable narration or less strained, glib pathos. That is one of the reasons why, unlike the author's *Incognito* and *Adventure at Harvest Time*, productions of this script on our stages are few and far between. But this piece by director-dramaturge tandem Lukáš Brutovský and Miro Dacho proves the play has potential to deliver a message in our day and age.

Elegant upper-class costumes and the festive folk dress of Slovak patriot characters would have us believe the creators approached Palárik's naïve comedy and its serious, anti-chauvinistic message with piety. In fact, the case is quite the opposite. Brutovský and Dacho rehearsed *Tinker* without sugary folk ornament (or if they do resort to it, then with a clear satirical intention), with enormous cuts from the original script and a clear awareness of the trivial but circuitous narrative. Their production quickly confesses to the naïveté of its expressive devices, maintains ironic detachment from the play's characters, and largely works with a humour based on parody of what is explicitly said. Brutovský toys with the character's typology,

vežou, kde sa miesia jazyky Vyšehradskej štvorky – maďarčina, slovenčina, poľština a čeština. A oproti Palárikovi použili súčasní inscenátori viac nemčiny. Preto je z povaziska spustené plátno, prostredníctvom ktorého sa dozvedáme, kde sa nachádzame, ale najmä sa naň premietla slovenský preklad inonárodných replík. Ten slúži aj ako preklad pre bilingválne nedisponované postavy.

Z moralizujúcej klasiky sa vďaka presahu k súčasnému geopolitickejmu kontextu stala kozmopolitná fraška, no Brutovského nemožno obvinit z neúcty ku klasike. Práve naopak, urobil smelý pokus o resuscitáciu prehliadaného rodinného striebra.

Karol Mišovic

„Dramaturg Miro Dacho s režisérom a autorom úpravy Lukášom Brutovským zasiahl do Palárikovo textu pomerne výrazne. Jednak z pohľadu niektorých dejových línií, ale najmä formálnych posunov. Identifikovali najslabšie miesta textu a snažili sa ich bud' minimalizovať, alebo posunúť do roviny zámeru. Z pôvodne naivno-romantickej komédie s národnno-emancipačnou, resp. národnno-uvwxyzomelou ambíciou transformovali Drotára niekam na pomedzie frašky a satiry, zbytočné a naivné zápletky vypustili, zjednodušili, prípadne zámerne zveličili ich nedostatky. Z príliš tézovitých a plochých (aj v kontexte žánru) postáv s občasnými nepodarenými náznakmi charakterov spravili zámerne hyperbolizované typy reprezentujúce stereotypy a tézy. Nemožno tvrdiť, že tieto posuny fungovali dokonale v každom ohľade, no rozhodne dramaturg Dacho a autor úpravy Brutovský režisérovi Brutovskému pomohli.“ (Miroslav Zwiebelhofer, Monitoring divadiel na Slovensku, 7. 9. 2019)

turns them on Palárik's original intentions and thereby knocks them off their pedestal. His *Tinker* is a Slavic Tower of Babylon concoction mixing the languages of the Visegrad Four – Hungarian, Slovak, Polish and Czech. And compared to Palárik, the auteurs here chose to incorporate more German. This is why they have unrolled a screen from the fly loft, informing us of our current location but especially acting as a backdrop for Slovak subtitles to foreign language lines. The latter also serve as translations for characters who are bilingually indisposed.

By virtue of current geopolitical parallels, Brutovský has made a moralizing classic into a cosmopolitan farce, but he cannot be reproached for a lack of respect for tradition. To the contrary, he has boldly attempted to resuscitate an oft-overlooked piece of family silver.

Karol Mišovic

‘Dramaturge Miro Dacho and director and author of adaptation Lukáš Brutovský took the liberty of altering Palárik's original script quite extensively, first in terms of certain storylines, but especially in formal modifications. The identified the piece's weakest points and tried either to minimize them or cast them as intentional. From an originally naïve-romantic comedy with a national-emancipatory or national-revivalist ambition, their version of *The Tinker* is situated somewhere on the boundary of farce and satire; they dropped, simplified or deliberately overstated the unnecessary and naïve plotlines' faults. They turned overly schematic and shallow characters (even given the genre) with occasional badly-written personality traits into purposely hyperbolic types representing stereotypes and theses. It can't be said that these changes worked perfectly in every respect, but dramaturge Dacho and author of adaptation Brutovský certainly helped Brutovský the director.’ (Miroslav Zwiebelhofer, Monitoring divadiel na Slovensku, 7 September 2019)

Lukáš Brutovský (1988) absolvoval štúdium rézie a dramaturgie na DF VŠMU v Bratislave. Ako režisér spolupracoval s mnohými divadlami na Slovensku a v Česku (napr. *Parazit* v Divadle Andreja Bagara v Nitre, *Vlajočky vo vetrev* v Mestskom divadle Kladno, *Polnočná omša* v Slovenskom národnom divadle v Bratislave, *Mizantrop* vo Švandovom divadle v Prahe). Od roku 2015 pôsobí ako režisér a umelecký šéf v Slovenskom komornom divadle Martin, kde režíroval niekoľko výnimočných inscenácií, napr. *D1* (pracovný názov), 2021; *Komedie česká o bohatci a Lazarovi*, 2019; *Biológia politik – Fouché!!!*, 2018. Venuje sa aj umeleckému prekladu divadelných hier, písaniu divadelných a rozhlasových hier a tvorbe scénickej hudby. Získal niekoľko cien na medzinárodných festivaloch vysokých škôl za réziu, v roku 2009 prvé miesto v súťaži Dráma za dramatický text *Na obed* a v roku 2014 Cenu Divadelných novín za rézию inscenácie hry bratov Mrštíkovcov *Maryša* v brnianskom HaDivadle.

Lukáš Brutovský (1988) graduated in theatre directing and dramaturgy from the Theatre Faculty of the Academy of Performing Arts in Bratislava. He has directed plays in numerous theatres within Slovakia and the Czech Republic (e.g., *Parasite* at the Andrej Bagar Theatre in Nitra, *Flags in the Wind* at the City Theatre Kladno, *Midnight Mass* at the Slovak National Theatre in Bratislava, *The Misanthrope* at Švandovo divadlo in Prague). Since 2015 he is director and artistic director at the Slovak Chambre Theatre in Martin, where he rehearsed a number unique productions, including *D1* (working title), 2021; *The Czech Comedy about the Rich Man and Lazarus*, 2019; *Biology Politics – Fouché!!!*, 2018. He makes theatrical translations, theatre and radio plays, and produces scenic music. He is recipient of a number of awards at international university festivals for directing, 1st Place in Drama for his script *At Lunch* in 2009, and the Theatre News Award for his direction of *Maryša*, a play by the brothers Mrštík, at HaDivadlo in Brno in 2014.

Asociácia Divadelná Nitra, Asociácia súčasného tanca, Dublin Theatre Festival Company, Kunstencentrum BUDA, Plesni Teater Ljubljana, SLOVENSKO, ÍRSKO, BELGICKO, SLOVINSKO / Association Divadelná Nitra, Contemporary Dance Association, Dublin Theatre Festival Company, Kunstencentrum BUDA, Dance Theater Ljubljana, SLOVAKIA, IRELAND, BELGIUM, SLOVENIA

B ————— E
s — p — e — c — t
A — C — T
i — v — e — !

ZELENÁ JE TRÁVA

(alebo Načo umývať pohárik od jogurtu, keď niekto lieta štyrikrát za rok do Thajska)

BLUE IS THE COLOUR

(or Why Rinse a Plastic Yoghurt Cup if Some People Fly to Thailand Four Times a Year)

SVETOVÁ PREMIÉRA / WORLD PREMIERE

nedelja 3. 10. 2021, 16.00 – 17.00, Kultúrny dom Párovské Háje, bez prestávky, odchod autobusu o 15.15 z parkoviska pri DAB, návrat približne o 17.30

Sunday 3 October 2021, 4:00 PM – 5:00 PM, Culture House Párovské Háje, no intermission, bus departs at 3:15 PM from parking lot near DAB, return at approx. 5:30 PM

jazyk slovenský, simultánne tlmočenie do angličtiny

language: Slovak, simultaneous translation to English

koncept, rézia, texty / concept, direction, texts: Petra Fornayová

účinkujú / cast: Vlado Zborovčík, Silvia Svitková, Petra Fornayová

v dokrútkach / in videos: Marinko Pintar, Lazi Drago

dramaturgia / dramaturgy: Peter Šulej

médiá, zvuk, technická rézia / media, sound, technical direction: Fero Király, Jakub Pišek

scéna / scenography: Matej Gavula

videodokrútky a strih / video and editing: Adam Hanuljak, Jakub Pišek

produkcia / production: Contemporary Dance Association / Petra Fornayová, Association Divadelná Nitra / Anna Šimončičová

koproducenti / co-producers: Association Divadelná Nitra (SK), Contemporary Dance Association (SK), Dublin Theatre Festival (IE), Kunstencentrum Buda (BE), Plesni Teater Ljubljana (SE)

Inscenácia vznikla v rámci európskeho projektu Be SpectACTive! / This production was created for the European project Be SpectACTive! – Associazione Culturale CapoTrave / Kilowatt (IT), Artemrede – Teatros Associados (PT), Bakelit Multi Art Center (HU), Koproduktionshaus Wien / Brut (AT), Kunstencentrum Buda (BE), Café de las Artes Teatro (ES), Domino Udruge (HR), Asociácia Divadelná Nitra (SK), Dublin Theatre Festival Company (IE), Göteborgs Kommun – Göteborgs Stads kulturförvaltning / Stora Teatern (SE), Institution Student Cultural Centre (RS), Occitanie en scène, Réseau en scène Languedoc-Roussillon (FR), Plesni Teater Ljubljana (SI), Tanec Praha (CZ), Teatrul Național Radu Stanca Sibiu (RO), Fondazione Fitzcarraldo (IT), Universitat de Barcelona (ES), Université de Montpellier (FR), Centre national de la recherche scientifique / CNRS (FR).

S podporou Európskej únie – programu Kreatívna Európa.

Projekt podporil z verejných zdrojov Fond na podporu umeenia.

Supported by the Creative Europe programme of the European Union.

Supported from public funds by the Slovak Arts Council.

partneri projektu / project partners:

Ministerstvo investícii, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky, Flanders – State of the Art, mesto Nitra, Nitriansky samosprávny kraj, Nadácia SPP, LITA – autorská spoločnosť, Bratislavský samosprávny kraj, Nadácia mesta Bratislavы / Ministry of Investments, Regional Development and Informatization of the Slovak Republic, Flanders – State of the Art, The City of Nitra, Nitra Self-Governing Region, SPP Foundation, LITA – Society of Authors, Bratislava Self-Governing Region, City of Bratislava Foundation

podakovanie / special thanks: Katja Somrak, Urša Adamič, Martina Vannayová, Mateja Koren, Beáta Kolbašovská, Primož Repar

Inscenácia Zelená je tráva hľadá odpoveď na otázku, čo presvedčí našu rozmaznanú civilizáciu o potrebe zmeny nastaveného diskurzu, pyta sa na vzťah medzi slobodou jednotlivca a jeho zodpovednosťou — za spoločnosť, za budúce generácie, za životné prostredie. Existujú riešenia postupujúcej ekologickej krízy? Budú to privátne alebo globálne politické stratégie? Do akej miery budeme pri tom ochotní a schopní nasledovať aj „mrvavý zákon“ a kam sa posunú jeho hranice? Jedna z mnohých definícií znie: „Mrvavosť ukaže na kvalitu jednotlivca, ktorý sa v posudovaní a konaní orientuje na dobro, a preto môže rozlišovať dobro a zlo.“ Mravavosť je subjektívna, dobro a zlo sa dajú rôzne interpretovať — najmä vzhľadom na perspektívu času, z ktorej niečomu prisúdime punc dobra či zla. No podľa istých teórií je mravavosť objektívne viazaná na istú dobu, čas, priestor, teda na kultúru, v ktorej existujeme. Dôkazom je primárne Deklarácia ľudských práv z roku 1789, ked' už bola spoločnosť pripravená aplikovať humánne princípy aj na fungovanie štátu a práva.

Ked' hovoríme o novej mravavosti, možno by bolo dobré začať úvahami o novej spoločnosti, ktorá kreuje novú kultúru. Aká bude — ak bude — nová spoločnosť? Prestane alebo sa, naopak, len začne skutočný boj o prežitie?

Naša mravavosť sa točí okolo nás samých. Ak sa naplnia apokalyptické predpovede, hoci len čiastočne, máme dnes bližšie k dystópii než k utopickému zázraku a „mrvavý zákon v nás“ čakajú výzvy. Sme jediný druh, ktorý si ničí vlastné životné prostredie, no zároveň s tým aj životné prostredia mnohých iných živočíšnych druhov. Našou víziou by mohla byť spoločnosť, v ktorej antropocentrismus prestane byť generálnym filtrom pohľadu na svet.

Podľa niektorých vedcov sme už teraz svedkami globálneho kolapsu. Niektorí tvrdia, že nám pomôže prehĺbenie úcty k prírode a vzájomnej solidarity, iní nabádajú k ezoterizmu ako novému náboženstvu, ktoré by dalo nový zmysel života spoločnosti závislej od enormnej spotreby energie a od bezbrehého konzumu. Iní veria v pomoc technológií (hoci už v roku 1865 opísal britský ekonóm a logik W. S. Jevons paradox, že zvyšovanie účinnosti využívania zdroja vedie k zvyšovaniu rýchlosťi spotreby tohto zdroja, čiže technologický pokrok nevedie k zníženiu spotreby).

Mnohí sa však prikláňajú k názoru, že sú to len naivné a utopistické predstavy. Aj keby sa podarilo znova nastaviť systém, po čase sa vrátíme k využívaniu zdrojov na zabezpečenie vlastnej existencie na úkor ostatných prvkov ekosystému. Lebo tento vzorec správania je jednoducho základným predpokladom života. Relatívna stability ekosystému sa končí, ked' začnú dochádzať zdroje.

„Ak by Ľudia vymizli, komu okrem nás by to prekážalo?“ spýtali sa raz Francisca Hallého, francúzskeho botanika a zanieteného ochrancu lesov. Považoval tú otázku za drsnú, ale absolútne

Blue is the Colour asks what will convince our spoilt civilisation of a need to reformulate its dominant discourse and interrogates the relationship between the individual's freedom and his or her responsibility — for society, for future generations, for the environment. Are there any solutions to the advancing ecological crisis? Will they be private or — to the contrary — global political strategies? How willing and capable will we be in following the 'moral law' and how far will its limits be displaced?

One of many definitions goes as follows: 'Morality is expressed in the virtues of the individual who in judging and acting aims for the good, and can therefore distinguish the good from the evil.' Morality is subjective, good and evil can be interpreted in numerous ways — especially given temporal distance, at which we often stamp something as either good or bad. But according to certain theories, morality is objectively tied to a specific period, time, space, that is to say the culture in which we exist. The most solid proof for this is the *Declaration of Human Rights* formulated in 1789, when society as a whole had grown ready to apply humanistic principles equally to the functioning of state and law.

When we begin musing about a new morality, it might be appropriate to first reflect on the new society that generates a new culture. What will the new society be like — if indeed there is one? Will the struggle for survival cease or will it only really begin?

Our morality revolves around us. If apocalyptic predictions do come true, even partly, then we are en route to a dystopia rather than some utopian miracle, and the 'moral law in us' will be tested in due time. We are the only species that destroys its own habitat, and with it also the habitats of countless other animal species. Our vision could be of a society where anthropocentrism is no longer a general filter in our worldview. According to certain scientists, we are already witnessing global collapse. Some say we need to deepen our reverence for nature and mutual solidarity, others suggest we engage in esotericism and a new religion that would invest novel meaning in the existence of a society dependent on enormous energy consumption and boundless consumerism. Others still believe in the aid of technology (although, already in 1865, British economist and logician W. S. Jevons described a paradox whereby an increase of efficiency in the use of a resource leads to an increase in the rate it is depleted, meaning technological advancement does not lead to lesser consumption). However, many are of the opinion all these are but naïve and utopian revelries. Even if we succeeded in recalibrating our system, over time we would revert to exploiting resources to secure our existence at the expense of all other of the ecosystem's elements. This pattern of behaviour is simply the basic precondition of life. The relative stability of the ecosystem ends where resources turn scarce.

opodstatnenú. No keď vymiznú stromy, skončia aj ľudia. Ako hovorí poľský filozof Henryk Skolimowski, demokracia už nestáči, potrebujeme ekokraciu ako formu vlády, ktorá rešpektuje celý prírodný systém.

Všetky tieto úvahy som sa snažila materializovať v javiskovej forme prostredníctvom konkrétnych príbehov a postáv, ktorých predobrazmi sú reálne osoby — fanatický botanik, idealistický politik, militantný vegán... Reality sa prelínajú s fikciou, texty s pohybom a obrazom. Predstavenie rámcuje spoluprácu s publikom, ktoré je zapojené prostredníctvom simulácie pramej demokracie, tematizujúc rozhodovanie ako relevantný akt pri vytváraní možných princípov „novej mravnosti“.

Petra Fornayová

Projekt Zelená je tráva bol vybraný na základe otvorennej výzvy pre umelcov, do ktorej sa zapojilo jedenásť umeleckých zoskupení. Jeho realizáciou napĺňa Asociácia Divadelná Nitra ambíciu podporovať slovenských umelcov v medzinárodnej tvorbe a prispievať k ich etablovaniu na svetovej scéne.

Participatívna inscenácia Zelená je tráva mala vznikať nielen na Slovensku, ale i prostredníctvom kreatívnych rezidenčných pobytov. V živej forme sa takto umelecký pobyt uskutočnil u partnerov v Slovinsku (Plesni Teater Ljubljana). V dôsledku šírenia epidémie ochorenia covid-19 sa v roku 2021 presunul výskum u partnerov v Belgicku a v Írsku do digitálnej podoby.

Petra Fornayová (1972) je slovenská režisérka, choreografička, tanecníčka a herečka. Vytvorila viaceré autorské predstavenia (napr. *Manifest možnosti*, *Koniec Koniec*, *Hra na budúcnosť*, *Opernbal*, *Objekty výskumu*), uvedené s úspechom na domácich i zahraničných festivaloch (Nová Dráma/New Drama, Jamai(s) Vu! Paris, Tanec Praha, Ars Cameralis Katowice, HYBAJHO! Praha, KoresponDance Ždár nad Sázavou a ī.). Diela *Dance with Changing Parts* (2018) a *Patterns* (2019), ktoré vznikli v spolupráci s interdisciplinárной umeleckou skupinou Cluster ensemble, boli nominované na Cenu Nadácie Tatra banky za umenie. Fornayová založila a viedie medzinárodný festival súčasného tanca a pohybového divadla Nu Dance Fest, je členkou redakčnej rady časopisu pre súčasné umenie *Vlna*. Za postavu matky vo filme Juraja Lehotského *Nina* bola nominovaná na národnú filmovú cenu Slnko v sieti 2018, vytvorila jednu z hlavných postáv vo filme Miry Fornay *Žaby bez jazyka*, ktorý bol nominovaný na cenu Český lev 2021 o. ī. ako najlepší film. www.petra-fornayova.sk

‘If people were to disappear, who else would care but us?’ French botanist and ardent nature protector Francis Hallé was once asked. He thought it a brutal but completely justified question. But when trees disappear, so will people. As Polish philosopher Henryk Skolimowski writes, democracy is no longer sufficient, we need ecocracy as a form of government that respects the natural system in its entirety.

We would like to materialize all these reflections on stage through concrete stories and characters inspired by real people — a fanatic botanist, a true-blue athlete, an idealist politician, a collector, a minimalist... Reality will overlap with fiction, texts with movement and image. The performance will also see participation by the audience, who will be involved in a simulation of direct democracy, thematising the process of decision-making as a relevant act in drafting the potential principles of a ‘new morality’.

Petra Fornayová

Blue is the Colour was selected on the basis of an open call for artists joined by eleven artistic companies. By undertaking the project, Asociácia Divadelná Nitra fulfils its ambition of supporting Slovak artists in international creative work and fostering their establishment on the world culture scene.

The participative production Blue is the Colour was originally meant to be created both in Slovakia and at creative residency programmes. Only one physical artistic residency took place at our partners in Slovenia (Plesni Teater Ljubljana). Due to the COVID-19 epidemic, research with our partners in Belgium and Ireland in 2021 was instead done online.

Petra Fornayová (1972) is a Slovak director, choreographer, dancer, and actor. She has authored several original productions (e.g. *Manifest of Possibilities*, *The End The End*, *Subjective Future*, *Opernbal*, *Objects of Research*), staged to acclaim at local and international festivals (Nová Dráma/New Drama, Jamai(s) Vu! Paris, Tanec Praha, Ars Cameralis Katowice, Hybjah! Praha, KoresponDance Ždár nad Sázavou, and elsewhere). Her works *Dance with Changing Parts* (2018) and *Patterns* (2019), created in collaboration with the interdisciplinary art group Cluster ensemble, were shortlisted for the Tatra banka Foundation Art Award. Fornayová founded and directs the international contemporary dance and physical theatre festival Nu Dance Fest, and is a member of the editors' board of *Vlna*, a magazine for contemporary art. She was nominated for the national film award Slnko v sieti 2018 for her portrayal of Mother in Juraj Lehotský's film *Nina*, she played one of the main characters in Mira Fornay's film *Cook F**k Kill* nominated for the Czech Lion Film Award 2021, among others, in the category Best Film. www.petra-fornayova.sk

Štátne divadlo Košice, SLOVENSKO
State Theatre Košice, SLOVAKIA

Karol Horák – Michal Ditte – Michal Baláž

BORODÁČ ALEBO TRI SESTRY / BORODÁČ OR THREE SISTERS

nedeľa 3. 10. 2021, 18.00 – 20.25, Divadlo Andreja Bagara v Nitre – Veľká sála, s prestávkou
Sunday 3 October 2021, 6:00 PM – 8:25 PM, Andrej Bagar Theatre in Nitra – Great Hall, with
intermission

diskusia s tvorcami po predstavení / performance followed by discussion with creators
jazyk slovenský, anglické titulky

language: Slovak with English surtitles

koncept, úprava a rézia / concept, adapted and directed by: Júlia Rázusová

odborní konzultanti / expert advice: Peter Himič, Karol Mišovic

dramaturgia / dramaturgy: Peter Himič

dramaturgická spolupráca / dramaturgical assistance: Miriam Kičiňová

scéna a kostýmy / set and costume design: Markéta Plachá

hudba / music: Michal Paľko

autor busty Stanislavského / bust of Stanislavski by: Jozef Kurinec

účinkujú / cast: Matej Erby, Róbert Šudík, Alena Ďuránová, Stanislav Pitoňák, Tatiana Poláková,
Adriana Ballová, Ľuba Blaškovičová, Jakub Kuka, Juraj Zetyák, Tomáš Diro

podpora prezentácie na Divadelnej Nitre: program Európskej únie Kreatívna Európa, Fond na podporu umenia, Nitriansky samosprávny kraj, mesto Nitra, Nadácia SPP, LITA – autorská spoločnosť / presentation at ITF Divadelná Nitra supported by Creative Europe Programme of the European Union, Slovak Arts Council, Nitra Self-Governing Region, The City of Nitra, SPP Foundation, LITA – Society of Authors

**Na výbere tejto inscenácie sa podieľala Divácka programová rada projektu Be SpectACTive!
This production was co-selected by the Audience Programme Board of the BeSpectACTive! Project.**

Pri žiadnom uhle pohľadu na história slovenského divadla nemožno obísť meno Janka Borodáča. Divadelníka milovaného i nenávideného tak za jeho života, ako aj mnoho rokov po smrti. Opradeného legendami, ale aj otázkami, na ktoré dodnes nie sú jasné odpovede. Borodáč je v našej divadelnej historiografii zapísaný ako zakladateľ, no i rigorózny človek, brzditel' pokroku a nekritický obdivovateľ ruského divadelníka Konštantína Sergejeviča Stanislavského. Košická inscenácia Borodáč alebo Tri sestry, naštudovaná pri príležitosti stého výročia začiatku dejín slovenského profesionálneho divadla, prináša vecný pohľad na túto kontroverznú persónu, ktorá je neoddeliteľne spojená so začiatkom SND i s povoju novou košickou scénou.

Inscenácia je kolážou na tému Borodáčovho života. Trojica generáčne rozdielnych autorov – Karol Horák, Michal Ditte, Michal Baláž s režisérkou Júliou Rázusovou a dramaturgmi Miriam Kičiňovou a Petrom Himičom vytvorili na základe autobiografických prameňov, zachovaných archívlií i spomienok pamätníkov mozaikový text, rámcovaný rozpomínaním Janka Borodáča na jeho život. Postava Prvého približuje bez časovej a priestorovej nadváznosti najväznačnejšie momenty Borodáčovej krkolomnej

No survey of the history of Slovak theatre can omit the name Janko Borodáč. An actor both loved and hated in his lifetime and many years after his death, cloaked in legends and questions that have yet to be resolved. Borodáč has come down in our theatrical historiography as a founder, but also a rigorous man, an impediment of progress and uncritical disciple of Russian theatre practitioner Konstantin Sergeyevich Stanislavski. The Košice production of *Borodáč or Three Sisters*, rehearsed to commemorate one hundred years since the birth of Slovak professional theatre, offers an unbiased view of this controversial persona inseparable from the roots of the Slovak National Theatre and Košice's post-war scene.

The production presents a collage on Borodáč's life. The trio of authors distinguished by generation – Karol Horák, Michal Ditte, Michal Baláž – and director Júlia Rázusová and dramatrices Miriam Kičiňová and Peter Himič have crafted a mosaic text based on autobiographical sources, surviving archives and reports of living contemporaries, cast as Janko Borodáč's reminiscence about his lifetime. The character of the First outlines, without temporal or spatial sequence, the most important waymarks in Bo-

osobnej i profesijnej cesty. Tie sú popretkávané skúšobným procesom jeho vrcholnej košickej inscenácie z roku 1952 – Čechovových *Troch sestier*. Práve mnohé z Čechovových replík sa stávajú mostíkmi v retrospektíve k Borodáčovej mladosti v Prešove, vojenčine a iným klúčovým obdobiam, ktoré ho ľudsky i divadelne formovali. Režisérka sa zároveň snaží na štyroch dejstvách Čechovovej drámy poukázať na genézu estetiky slovenského herectva od deklamácie dvadsiatych rokov, keď sa artikulačná exponovanosť a ilustratívnosť konanania falošne vydávali za rýdze duševné prežitie, až po civilný prejav, v ktorom je každý závan teatrálnosti neorganickou vusvkou.

Júlia Rázusová vytvorila inscenáciu, ktorá je v absolútnom divadelnom antagonizme s Borodáčovým tradicionalizmom. Na jej poetiku okamžitého strihu, využívanie eklektických prostriedkov, kontrapunktu pohybu a slova či akceleračného tempo, v rámci ktorých sa historické fakty a súvislosti pretavujú do divadelne metaforického obrazu, sa plynulo napojil činoherný súbor košického divadla. Ten režisérka viedla k neustálej koncentrácií, keď vo výzare hercov plynulo kombinovala nuansu psychologizujúceho prístupu so stylizujúcim odstupom.

Inscenácia nie je holdom obetavému, ale poetikou starosvetskému riadiťovi, režisérovi, dramaturgovi, hercovi, prekladateľovi, publicistovi a pedagógovi Jankovi Borodáčovi. Cieľom súčasných tvorcov bolo ponuknuť ničím nezaťažený pohľad na osobnosť v divadelných kruhoch všeobecne známu, no stále vyvolávajúcu mnohé otázky a polemiky.

Karol Mišovic

„Ak sa niekto rozhodne venovať svoj čas a schopnosti štúdiu života niekoho iného, je to zväčša preto, že si ho váži a má ho rád – často až fanaticky. Takáto oddanosť idolu je ľudsky pochopiteľná a celkom prirodzená, ako východisko umeleckého diela však nie je najšťastnejšia; konformný chválospev nikoho nevzruší, skôr otráví. Ovela zaujíma vejsie je, keď sa portrétna perie so svojimi vlastnými výhradami, ba – možno – i odporom. Namiesto devotívnych úklonov nastupuje nesentimentálne hľadanie pravdy, bez uhládzania a zamlčiavania nepríjemných stránok danej osobnosti. To bol, naštastie, aj prístup, ktorý zvolili dramatici a inscenátorky košického borodáčovského portrétu. Nedali sa ovplyvniť slávnostným okrášlením významným výročím a stvorili inscenáciu, ktorá pravdivo odraža nejednoznačný vzťah divadelnej komunity k svojej zakladateľskej osobnosti – povedané bez obalu, dnešných divadelníkov práve Borodáč nijako zvlášť nenadchýna.“ (Martina Ulmanová, Sme, 23. 2. 2021)

„Borodáč Mateja Erbyho je tak trochu človekom žijúcim vo vlastnom svete. Interpretácia tejto postavy má veľmi blízko k čechovskej poetike

Borodáč's tortuous personal and professional path. These intertwine with rehearsals for his peak Košice production of Chekhov's *Three Sisters* from 1952. Many of Chekhov's lines are made into retrospective bridges to Borodáč's youth in Prešov, military service and other periods formative for him as a human being and professional. Through Chekhov's four acts, the director also tries to chart the genesis of the Slovak acting aesthetic, from declamations during the 1920s when force of enunciation and illustrativeness of behaviour were falsely passed off as pure passion to a civil style where every whiff of theatrical delivery was but inorganic excess.

Júlia Rázusová created a production in total dramatical antagonism to the traditionalism of Borodáč. Her poetics of immediate cut, use of eclectic elements, counterpoint of movement and word or accelerative tempo, where historical facts and connections melt into metaphorical scenes, was easily taken up by Košice theatre's drama company. The director steered them toward unwavering focus in seamlessly combining psychological nuance and stylized detachment in the actors' expressions.

The piece does not pay homage to a selfless but poetically quaint manager, director, dramaturge, actor, translator, publicist and pedagogue Janko Borodáč. The creators' purpose was to offer an impartial view of a personality well-known in theatre circles but still inviting many questions and controversies.

Karol Mišovic

‘When someone decides to dedicate his or her time and abilities to studying the life of someone else, it is usually for the reason that they respect and admire him – often fanatically so. This devotion to an idol is humanly understandable and completely natural but is not most fortunate as the basis for an artwork; a conformist eulogy excites no one and is usually irritating. It is much more intriguing when the portraitist struggles with his or her own reservations and even – dare I say – aversion. Devotional obeisance gives way to an unsentimental search for the truth, without whitewashing or withholding uncomfortable aspects of the character in question. Fortunately, this was the approach chosen by the playwrights and auteurs of Borodáč’s portrait from Košice. They did not let themselves be seduced by ceremonial embellishment of an important jubilee and created a production that truthfully reflects the dramatic community’s uncertain relationship to its founding figure – put plainly, today’s theatre-makers aren’t exactly thrilled about Borodáč.’ (Martina Ulmanová, Sme, 23 February 2021)

‘In a way, Matej Erby’s Borodáč is a man living in his own world. The character’s interpretation closely resembles Chekhovian poetics built on

postavenej na princípe humoru, ktorý má komický nadhľad nad postavami, no nikdy neprerastie do výsmechu. Veľmi presne herecky vystihnuté sú napríklad pasáže, v ktorých Borodáč režíruje *Tri sestry*. Erbymu sa totiž darí obsiahnuť dva rozmery tejto pasáže. Na jednej strane neskonálny obdiv jeho postavy k inscenovanému textu. Na druhej strane v plnej mieri odkrýva komický rozmer Borodáčovej nekritickej oddanosti autorovi a lásky k jeho vlastnej režijnou-dramaturgickej interpretácii. V tejto hereckej interpretácii je nás prvý profesionálny režisér takisto človekom, ktorý pokiaľ sa dostane do pracovného tranzu, prestáva vnímať okolie. Vizualizuje si svoje režijné vízie, paralelne s hercami recituje text." (Miroslav Zwiefelhofer, Monitoring divadiel na Slovensku, 31.3.2021)

Júlia Rázusová (1982) je absolventkou Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v odbore estetika – slovenský jazyk a literatúra a DFVŠMU v Bratislave, odboru divadelná rézia a dramaturgia. Od roku 2013 je umeleckou riaditeľkou nezávislého Prešovského národného divadla (PND), ktoré založila spolu s dramaturgičkou Michaelou Zakuťanskou. Pracovala ako režisérka v rámci medzinárodného projektu Platforma 11+ a spolupracuje s väčšinou slovenských divadiel, ako sú Astorka Korzo '90, Divadlo Andreja Bagara v Nitre, Divadlo Alexandra Duchnoviča v Prešove, Slovenské národné divadlo, Štátne divadlo Košice, zvolenské Divadlo Jozefa Gregora Tajovského, Mestské divadlo Žilina a iné. Je držiteľkou ocenenia Dosky 2018 za najlepšiu réžiu sezóny – inscenáciu hry Joëla Pommerata *Znovuzjednotenie Kóreí* (Štátne divadlo Košice, uvedenie na MF Divadelná Nitra 2018). S inscenáciou Prešovského národného divadla *Moral Insanity* (uvedenie na MF Divadelná Nitra 2019) získala Grand Prix festivalu Nová dráma/New Drama 2019 a ocenenie Dosky 2019 za najlepšiu réžiu sezóny. V roku 2019 bola kurátorkou výberu slovenského programu MF Divadelná Nitra.

the principle of humour that has comic detachment from the characters but never turns into mockery. For instance, the acting in passages where Borodáč rehearses *Three Sisters* is very accurate. Erby namely succeeds in depicting two aspects in this part. On the one hand, his character's boundless admiration for the script at stake; on the other, he fully reveals the comical face of Borodáč's uncritical devotion to the author and love for his own directorial-dramaturgical interpretation. In this rendition, our founding father of professional directing is just as much a man who, upon reaching flow state, is deaf to his surroundings. He gazes into his own directorial visions, recites lines in sync with the actors.' (Miroslav Zwiefelhofer, Monitoring divadiel na Slovensku, 31 March 2021)

Júlia Rázusová (1982) graduated in aesthetics and Slovak language and literature from the Faculty of Arts of the Prešov University and in theatre directing and dramaturgy from the Academy of Performing Arts in Bratislava. Since 2013, she is artistic director of the independent Prešov National Theatre, which she co-founded with dramaturge Michaela Zakuťanská. She was a director for the international project Platforma 11+ and has collaborated with most theatres in Slovakia, including Astorka Korzo'90, Andrej Bagar Theatre in Nitra, Alexander Duchnovič Theatre in Prešov, the Slovak National Theatre, State Theatre Košice, J. G. Tajovský Theatre in Zvolen, Žilina City Theatre and others. She earned the Dosky 2018 award for Best Direction of the Season with her production of Joël Pommerat's *The Reunification of the Two Koreas* (State Theatre Košice, featured at ITF Divadelná Nitra 2018). Her play *Moral Insanity* (featured at ITF Divadelná Nitra 2019), produced for the Prešov National Theatre, earned her the Grand Prix at Nová dráma/New Drama Festival 2019 and Dosky 2019 Award for Best Direction of the Season. She curated the Slovak programme section of ITF Divadelná Nitra 2019.

Divadlo LAB, Bratislava, SLOVENSKO
Theatre LAB, Bratislava, SLOVAKIA

Israel Horovitz

LEBENSRAUM

pondelok 4. 10. 2021, 17.00 – 18.40, Divadlo Andreja Bagara v Nitre – Štúdio, bez prestávky
Monday 4 October 2021, 5:00 PM – 6:40 PM, Andrej Bagar Theatre in Nitra – Studio,
no intermission

jazyk slovenský, anglické titulky
language: Slovak with English surtitles

preklad, dramaturgia a rézia / translation, dramaturgy and directed by: Kateřina Quisová
scéna a kostýmy / set and costume design: Frederika Brozdiánska, Eva Miklisová
produkcia / production: Daniel Izrael, Laura Šarišská
účinkujú / cast: Annamária Janeková, Simona Kollárová, Sandra Ľasoková, Dušan Ambróš,
Jakub Janotík

podpora prezentácie na Divadelnej Nitre: program Európskej únie Kreatívna Európa, Fond na podporu umenia, Nitriansky samosprávny kraj, mesto Nitra, Nadácia SPP, LITA – autorská spoločnosť / presentation at ITF Divadelná Nitra supported by programme Creative Europe of the European Union, Slovak Arts Council, Nitra Self-Governing Region, The City of Nitra, SPP Foundation, LITA – Society of Authors

Na výbere tejto inscenácie sa podielala Divácka programová rada projektu Be SpectACTive!
This production was co-selected by the Audience Programme Board of the BeSpectACTive! Project.

Hra amerického dramatika Isrella Horovitza *Lebensraum* predstavuje fiktívnu situáciu, keď nemecká kancelárka ponukné potomkom Židov žijúcich v povojuovej emigrácii možnosť návratu do krajín ich predkov ako odčinenie viny z druhej svetovej vojny. A nielen to. Garantuje im získanie regulárneho občianstva, záruku stálych pracovných miest i sociálny štandard. V hre sa tak stretнем s niekolkými simultánnymi príbehmi pestrej skupiny ľudí, ktorí z najrôznejších dôvodov využijú či naopak odmietnu túto ponuku, ale i tých, ktorí musia aktívne reagovať na posunu na dotedy stabilnej geopolitickej mape sveta. Dráma tak poukazuje na pluralitu myslenia, postojov, životných rozhodnutí i sociálnych a ľudských hodnôt. V štruktúre hry, ktorá sa v bratislavskej inscenácii dôsledne dodržiava, sa pracuje s krátkymi a informačne hutnými tragikomickými situáciami až mozaikovitého pôdorysu, ktoré na seba postupne vrstvia viaceré príbehové línie, ústiaci do prekvapivého záveru.

Režisérka Kateřina Quisová, ktorá vytvorila túto inscenáciu „len“ ako svoj bakalársky projekt v rámci štúdia rézie na Divadelnej fakulte VŠMU, už teraz upozornila na svoj umelecký potenciál. Jej *Lebensraum* disponuje štýlovou čistotu, zovretou a cielavedome gradovanou atmosférou, tvárnou prácou s poslucháčmi hebreckého ročníka, ale ajmä jasne akcentovanou tému. Quisová totiž nehrá text o historickom či súčasnom probléme týkajúcom sa výhradne vzťahu Nemcov a Židov. Jej komorná inscenácia ponúka pohľad na všeobecnú tému opakovania historických chýb, z ktorých jasne vyplýva, že sa

Lebensraum by American playwright Israel Horovitz presents us with a fictional situation where the German chancellor offers redress to the descendants of Jews exiled after World War II by allowing them return to the land of their forefathers. But it doesn't end there. She also guarantees them full naturalisation, stable employment and a standard of living. The play then narrates several parallel stories of a diverse group of people who, for one reason or another, either take up on or refuse the offer, as well as those who are suddenly moved to respond to shifts in the formerly stable geopolitical world map. The piece explores plurality: of thought, of attitudes, life decisions and social and human values. Its structure, followed thoroughly in the Bratislava production, involves brief and densely informative tragicomic situations of an almost mosaic blueprint, gradually layering multiple storylines that come to a surprising finale.

Director Kateřina Quisová, for whom this production was 'just' her Bachelor's project during her studies of directing at the Theatre Faculty of the Academy of Performing Arts in Bratislava, has already proved her potential as an artist. Her *Lebensraum* boasts a stylistic purity, a fraught and purposefully gradated atmosphere, malleable work with her class of actors, and especially a clearly accented theme. Quisová, that is, does not stage a script about a historical or even contemporary problem having exclusively to do with German-Jewish relations. Her intimate production sheds light on the general theme of repeating historical errors, with the clear corol-

menia dejiny, ale nie ľudia. Režisérka v plnej miere akceptovala persiflážnu štruktúru hry a vytvorila inscenáciu, ktorá citlivou balansuje na tragikomickej hrane medzi sentimentom a grotesknosťou a jasným pacifickým posolstvom. Skratkovitou, ale údernou formou ňou mieri do radosť publiká, na ktoré sa pravidelne obracajú aj samotní herci a imaginárnu hypotézou o odčinení historických previnení sa akoby pýtajú na násš postoj. Ako by sme sa zachovali my? Treba jatrit' staré rany a za každú cenu sa obviňovať z chýb našich predkov? Alebo stačí jednoducho raz a navždy sa poučiť?

Karol Mišovic

„Režijno-dramaturgická koncepcia pracuje s kontrastmi názorov jednotlivých postáv na jednej alebo druhej strane, ale aj s paralelami medzi fabulou a súčasnými spoločenskými udalosťami. Sú tam batadeľné prieniky medzi dramatickou postavou Kancelárky a Angelou Merklovou, ktorá tiež nesie na chrbe obvinenia, že otvorila dvere pre migrantov. (...) Režisérka pracuje s fragmentáciou. V prvej polovici sa snaží vykresliť jednotlivé profily a postoje postáv. Zoznamujeme sa s prostredím a osobnosťami, ale už sa rozvíja a črtá dramatický konflikt, ktorý je medzi dvoma skupinami – prijať Židov medzi seba alebo nie? Ísť späť do Nemecka alebo nie? Toto sú základné otázky, ktoré hýbu dejom a konaním postáv.“
(Adam Nagy, reflektor.vsmu.sk, 19. 12. 2019)

lary that what changes is history, not people. The director fully embraced the play's flippant style and built a production sensibly poised on the tragicomical edge between sentiment and grotesqueness with an adamantly pacifist message. Curtly but forcefully, she takes aim for the auditorium, to which even the actors regularly turn as if to ask for our opinion by way of the imaginary hypothesis about atonement for historical wrongdoing. What would we do? Do we have to open old wounds and blame ourselves for our ancestors' mistakes at all costs? Or does it suffice simply to learn from them once and for all?

Karol Mišovic

‘The directorial-dramaturgical conception involves contrasting views of individual characters on opposing sides but also features parallels between fiction and current events. There are noticeable analogies between the Chancellor and Angela Merkel, who has been notoriously accused of opening doors to migrants. [...] The director is keen of fragmentation. In the first half she works to portray the characters' individual profiles and attitudes. We become familiar with the setting and personalities, but a dramatic conflict already develops and looms between the two camps – accept the Jews among themselves or not? Return to Germany or not? These are fundamental questions that set the story and characters in motion.’ (Adam Nagy, reflektor. vsmu.sk, 19 December 2019)

Kateřina Quisová (1994) je rodáčka z Ostravy v Českej republike. Na DF VŠMU v Bratislave ukončila bakalárské štúdium v odbore divadelná dramaturgia a dramatická tvorba a v súčasnosti pokračuje na magisterskom stupni v štúdiu divadelnej rézie v ročníku Mariána Amslera, Martina Ondrišku, Ingrid Timkovej a Mareka Majeského. Od roku 2018 spolupracuje ako autorka, dramaturgička alebo režisérka nielen s divadelným priestorom VŠMU Divadlo LAB, ale aj s inými divadlami a kultúrnymi centrami (napr. *Homo Hamlet: Shakesperovská mozaika 21. storočia*, Kostol Klárišiek, 2021; *Uršula Kovályk: Opatruj sa, Júlia!*, Divadlo P. O. Hviezdoslava, 2020). Venuje sa aj rozhlasovej tvorbe (*Mŕtvy uhol*, RTVS – Rádio Devín, 2019). Ako asistentka rézie spolupracovala v roku 2018 s M. Amslerom na inscenácii Slovenského národného divadla *Vojna a mier*.

Kateřina Quisová (1994) is a native of Ostrava, Czech Republic. She graduated with a Bachelor's in theatre dramaturgy and drama from the Theatre Faculty of the Academy of Performing Arts in Bratislava and is currently completing her Master's degree in directing under Marián Amsler, Martin Ondriška, Ingrid Timková and Marek Majeský. Since 2018, she is active as an author, dramaturge and director in the Academy's theatre Divadlo LAB as well as other theatres and cultural centres (e.g., *Homo Hamlet: A Shakespearian Mosaic of the 21. Century*, Clarissine Church, 2021; *Uršula Kovályk: Take Care, Julia*, P. O. Hviezdoslav Theatre, 2020). She has also authored radio plays (*Dead Angle*, RTVS – Rádio Devín, 2019). She was assistant director to M. Amsler during his production of *War and Peace* at the Slovak National Theatre in 2018.

Národní divadlo – Činohra, Praha, ČESKÁ REPUBLIKA
 National Theatre – Drama, Prague, CZECH REPUBLIC

Jiří Havelka a kol. / and others

OČITÝ SVEDOK / EYEWITNESS

EXKLÚZÍVNA PROJEKCIA AUTORSKÉHO FILMU

EXCLUSIVE ORIGINAL FILM SCREENING

pondelok 4. 10. 2021, 19.00 – 20.30, Divadlo Andreja Bagara v Nitre – Veľká sála, bez prestávky
 Monday 4 October 2021, 7:00 PM – 20:30 PM, Andrej Bagar Theatre in Nitra – Great Hall,
 no intermission

diskusia s tvorcami a so špeciálnymi hostami po predstavení / performance followed
 by discussion with creators and special guests

jazyk český, anglické titulky

language: Czech with English surtitles

rézia / directed by: Jiří Havelka

dramaturgia / dramaturgy: Marta Ljubková

kamera / cinematography: Martin Bražina

scéna / set design: Martin Černý

kostýmy / costume design: Andrea Králová

obrazová postprodukcia / visual post-production: Martin Bražina

zvukový dizajn / sound design: Martin Tvrdý

účinkujú / cast: Saša Rašiov, Jan Bidlas, Filip Rajmont, Igor Orozovič, František Němec, David Prachař, Jiří Štěpnička, Matyáš Řezníček, David Matásek, Vladimír Javoršký, Patrik Děrgel, Filip Kaňkovský, Petr Vančura, Radúz Mácha, Šimon Krupa, Vladislav Beneš, Pavel Batěk, Ondřej Pavelka, Robert Mikluš, Anna Fialová, Jindřiška Dudziaková, Veronika Lazorčáková, Pavla Beretová, Magdaléna Borová, Alena Štreblová, Jana Boušková, Martin Pechlát, Luboš Veselý, Tomáš Jeřábek, Ondřej Bauer, Zdeněk Pecha, Sebastian Jacques, Jan Nedbal, Roman Zach

podpora prezentácie na Divadelnej Nitre: Fond na podporu umenia, Nitriansky samosprávny kraj, mesto Nitra, Nadácia SPP, LITA – autorská spoločnosť / presentation at ITF Divadelná Nitra supported by Slovak Arts Council, Nitra Self-Governing Region, The City of Nitra, SPP Foundation, LITA – Society of Authors

Povojnové masakre civilného obyvateľstva, ktorých sa v Československu odohralo niekoľko, patria k najtemnejším stránkam našich dejín. Spochybňujú zjednodušujúce naratívy o zle a vine agresorov, ktorí napadli naše obyvateľstvo, a najmä o nastoľovaní spravodlivosti či vyrovnaní sa s vojnovými kriďami. Slabo dokumentované a historikmi nespracované ostávajú aj preto, že sú traumatizujúce tak pre účastníkov, najmä tých nedobrovolných, ako aj pre svedkov. K takýmto udalostiam patrí i masaker na návrší pri Přerove, zvanom Švédske šance. Odohral sa v noci z 18. na 19. júna 1945 a bolo pri ňom zabitých 265 karpatských Nemcov, Madarov a Slovákov – väčšinou žien a detí.

Na stanici v Přerove sa v ten deň stretli dva vlaky – v jednom sa vracali domov na Slovensko civilní obyvatelia z Dobšinej a ďalších obcí, počas vojny evakuovaní do Sudet. V druhom cestovali príslušníci 17. pešieho pluku československej armády zo slávnejšej prehliadky v Prahe na späť do Petřžalky. Niektorí vojaci a repatrianti sa dokonca navzájom poznali, pretože pochádzali z rovnakej obce.

Post-war civilian massacres, of which Czechoslovakia saw multiple, are thought among the darkest moments in our history. They problematise simplistic narratives about the evil and guilt of aggressors who assailed our people, and especially about alleged re-establishment of justice and reconciliation with wartime wrongdoing. They remain weakly documented and unexamined by historians, not least because they are traumatising both to participants – especially those made so against their will – and to witnesses. One such occurrence was the massacre at a mound near Přerov known as Švédske šance. It took place on the night from 18 to 19 June 1945 and resulted in the death of 265 Carpathian Germans, Hungarians and Slovaks – largely women and children.

That day, two trains met at the Přerov train station – one carried home Slovak civilians, natives of Dobšiná and other villages, evacuated to the Sudetenland during the war. The other was boarded by members of the Czechoslovak Army's 17th Infantry Regiment travelling from a ceremonial parade in Prague back to Petřžalka. Some soldiers and repatriates even knew each other personally, being born in the same village.

Veliteľ vojakov poručík Karol Pazúr, ktorý patril k obrannému spravodajstvu, rozkázał vytiahnuť z „nemeckého“ vlaku asi 270 ľudí vrátane viac ako 70 detí. Pazúr a ďalší dôstojník Bedřich Smetana donútili v noci asi tridsať občanov blízkych Lověšíc, aby vykopali veľký hrob. V skorých ranných hodinách postrieľala popravná čata zadržaných, ktorí sa predtým museli vyzliecť. Majetok mŕtvych potom rozkradli vojaci a miestni obyvatelia.

Režisér Jiří Havelka sa vo svojej tvorbe opakované vracia k traumatickým a nejednoznačným udalostiam. Prostriedky divadla mu slúžia ako nástroje na analýzu spletitých historických udalostí a odkrývanie motívácií aktérov. Pre materiál, s ktorým pracuje, sa prítom vždy snaží nájsť takú divadelnú či filmovú podobu, ktorá nepotlačí jeho autentické kvality v prospech dramaticnosti či divadelnosti diela. V tomto prípade vychádzal z protokolov z výsluchov vykonaných pri výšetrovaní Karola Pazúra. Autentické svedectvá o tejto udalosti nahrali inscenátori s hercami na kameru.

Situácia výsluchov ponúkla príležitosť na minimalistické herectvo: predstaviteľia jednotlivých postáv ho pod taktovkou režiséra, ktorého pokyny občas zaznejú spoza kamery, zvládajú bravúrne. Výsluchi pripomínajú svoju formou hovory na videočetoch, teda prostredie, do ktorého sa prenesla podstatná časť života počas pandémie. Insenátori sa pokúsili preniesť textovú archeológii do súčasnej vizuálnosti. V nej vyznávajú svedectvá prednesené jednoduchými prostriedkami stále rovnako desivo. Herci prepožičali svoje tváre a telá 34 výpovediam.

Je zaujímavé sledovať rozpory, ktoré sa vo výovediach objavujú, ako aj rôzne spôsoby, akými aktéri spracovali svoj podiel či účasť na udalostiach. Insenátori sa sústredili na dva dni, počas ktorých inkriminované udalosti — od zatknutia obetí cez kopanie ich hrobu až po ich olúpenie — prebehli.

Dielo Jiřího Havelku a spoluautorov, spomedzi ktorých sa spomína najmä dramaturgička Marta Ljubková, pripomienie spôsob, akým pracuje Milo Rau a jeho International Institute of Political Murder (Medzinárodný inštitút politickej vraždy). Činohra pražského Národného divadla v sezóne, v ktorej mu epidemická situácia neumožňovala živý kontakt s divákom, aj týmto dielom dokázala, že divadlo v prostredí internetu neznamená iba mechanické šírenie záznamov inscenácií z jazviska. V prípade Očitého svedka našli tvorcovia formát, ktorý originálnym spôsobom využíva prostriedky divadla, internetu aj filmu.

Ján Šimko

„Ak odhliadneme, a dá sa to len veľmi ťažko, od detailov samotného neospravedlniteľného činu, dostaneme navyše v druhom slede zau-

Commanding lieutenant Karol Pazúr, a member of the Defence Intelligence Service, ordered roughly 270 people including more than 70 children dragged out of the 'German' train. At night, Pazúr and another attending officer Bedřich Smetana forced some thirty people from the nearby town of Lověšice to dig a massive grave. In the early hours of morning, a firing squad executed the detainees stripped naked. The belongings of the dead were later pilfered by soldiers and locals.

Director Jiří Havelka returns time and time again to traumatic and ambiguous events. He wields the expressive resources of theatre as an instrument to probe complex historical happenings and shed light on their agents' motivations, always seeking to accommodate the treated material in a theatrical or filmic form that does not deliver drama or theatricality at the expense of authentic quality. In the present case, he based his production on interrogation protocols recorded during Karol Pazúr's investigation. The creators and actors recorded authentic spoken accounts of the event on camera.

The interrogation setting offered an opportunity for minimalist acting: the characters, following the director's guidance occasionally heard from behind the camera, seized it masterfully. By their form the examinations resemble video-calls, that is to say, the home of most of life during the pandemic. The creators have tried to render textual archaeology in a contemporary visual form. The witness accounts, rendered simply, remain just as terrifying. Altogether the actors lent their faces and bodies to 34 testimonies.

It is intriguing to follow contradictions that surface up in the historical reports, as well as the ways in which partakers have processed their share or participation in the events. The creators chose to focus on two days during which the incriminated events — from the victims' detention to grave-digging to looting of their bodies — took place.

This piece by Jiří Havelka and collective, among whom the most mentioned is dramaturge Marta Ljubková, reminds one of the methods deployed by Milo Rau and his International Institute of Political Murder. During a season when the epidemic barred direct contact with an audience, the Drama of the National Theatre Prague has once again proven that theatre in the age of the internet does not simply mean routine dissemination of live stage production recordings. In the case of *Eyewitness*, the creators struck on a format offering an original brew of the resources of theatre, internet and film.

Ján Šimko

jímové mini príbehy. Vojaci, ktorí sa zo situácie snažia vyťažiť a slubujú tým, čo prezili, že im „postrážia“ cennosti. Zničenie dedičstva, ktorí museli kopať masový hrob a prízerať sa masakru. A hlavne členovia miestneho výboru, ktorí si prípadnú spoluvinu a podozrivo hladký priebeh akcie prehadzujú medzi sebou ako horúci zemiak. Práve v týchto miestach sa Očitý svedok môže oprietať o skvelé výkony, ktoré Saša Rašilov, Filip Rajmont či napríklad Matyáš Řezníček vo vyhradených pármínútach rozohrávajú.“ (Tomáš Štástka, iDNES.cz, 26. 2. 2021)

„Herci majú dobové kostýmy, hovoria protokolárnym jazykom s množstvom archaických väzieb a koncoviek, no aj napriek tomu pôsobia ich výpovede bezprostredne a autenticky. Akoby sme sa cez monitor naživo spojili s minulosťou. Miestom, odkiaľ svedkovia hovoria, z času na čas prenikne akýsi „vesmírny“ šum, v ktorom môžeme matne rozoznať konkrétné zvuky, škrípanie vlaku alebo streľbu... Nevidíme násilie ani krv, nepočujeme zúfalý pláč, nič tu nebičuje naše emócie, no všetko burcuje našu predstavivosť.“ (Marie Reslová, Aktuálně.cz, 23. 2. 2021)

Jiří Havelka (1980) absolvoval DAMU v Prahe v odbore režia alternatívneho a bábkového divadla. Spolupracoval s mnohými českými divadlami, ako sú Dejvice divadlo (*Cierna diera*, 2007, inscenácia roka v ankete Divadelných novín; *Wanted Welzl*, 2011; *Vražda kráľa Gonzaga*, 2017), HaDivadlo (*Indián v ohrození*, 2008; *Svet v ohrození*, 2012), Divadlo Na zábradlí (*Ubu sa zabáva*, 2010; *Šialenstvo*, 2014), Národní divadlo Praha (*Experiment myší raj*, 2016). So súborom Vosto5 spracováva tému národnej mentality výsostne autorským prístupom na princípe persifláže a mystifikácie, napr. v inscenácii o bytovej schodzí *Spoločenstvo vlastníkov*, ktorá získala Cenu Divadelných novín a Havelka ju aj sfilmoval (*Český lev 2020 za scenár*). Spolupracoval i s tanečným divadlom VerTeDance (inscenácia *Korekcia* vyhrala v roku 2013 Českú tanečnú platformu, Cenu Divadelných novín a cenu Herald Angel na festivale Fringe v Edinburghu). V roku 2008 získal Cenu Alfréda Radočka v kategórii talent roka. V rokoch 2011 – 2019 viedol Katedru alternatívneho a bábkového divadla (KALD) na pražskej DAMU. Ako autor a režisér úspešne hostuje v divadlech na Slovensku – napr. *Elity*, SND, 2017 (uvedené na MF Divadelná Nitra 2017), *Dnes večer nehráme*, SND, 2019, *Zem pamäťa*, SKD Martin, 2019.

‘If we take a step back – and that is indeed near impossible – from the details of the indefensible act, we get, in the second plan, a series of captivating mini-stories. Soldiers who try to capitalize on the situation and promise survivors to ‘take care’ of their valuables. Devastated townspeople, who were forced to dig a mass grave and look on as the massacre transpired. And most of all, members of the local council, who juggle their eventual complicity and the action’s suspiciously smooth course like a hot potato. It is precisely here that *Eyewitness* can rely on the excellent acting that Saša Rašilov, Filip Rajmont, or again Matyáš Řezníček demonstrate within a span of minutes.’ (Tomáš Štástka, iDNES.cz, 26 February 2021)

‘The actors are dressed in historical costume, speak a protoclar language with copious archaic phrases and word endings, but nonetheless their testimonies strike us as direct and authentic. As though we were put into immediate contact with the past through our screen. A sort of ‘cosmic’ drone permeates the space whence witnesses speak, and we barely make out in it certain concrete sounds, squealing train wheels and gunfire. [...] We see no violence or blood, we hear no cries, nothing moves our emotions here, but everything whips up our imagination.’ (Marie Reslová, Aktuálně.cz, 23 February 2021)

Jiří Havelka (1980) graduated in alternative and puppet theatre directing from DAMU, Prague. Over the course of his career, he has collaborated with numerous Czech theatres, such as Dejvice Theatre (*Black Hole*, 2007, Production of the Year in Theatre News magazine survey; *Wanted Welzl*, 2011, *The Murder of Gonzago*, 2017), HaDivadlo (*Indian in Danger*, 2008; *The World in Danger*, 2012), Na Zábradlí Theatre (*Ubu is Having Fun*, 2010; *Madness*, 2014), National Theatre Prague (*Mouse Paradise Experiment*, 2016). Together with Vosto5 company, he tackles the theme of the typical Czech mentality by an original approach based on the principles of parody and mystification, e. g. in his homeowners' meeting production *Owners*, which earned the Theatre News Award and which he also adapted in film (Czech Lion Award 2020 for best original script). He has also collaborated with the dance theatre VerTeDance (their production *Correction* earned the Czech Dance Platform Prize, the Theatre News Award and the Herald Angels Award at Fringe Festival in Edinburgh in 2013). In 2008, he received the Alfréd Radoček Award for Talent of the Year. In 2011 – 2019, he led the Department of Alternative and Puppet Theatre (KALD) at Prague's DAMU. He is a successful guest author and director in theatres across Slovakia: *Elites*, Slovak National Theatre, 2017 (featured at ITF Divadelná Nitra 2017); *No Show Tonight*, Slovak National Theatre, 2019; *Earth Remembers*, Slovak Chambre Theatre in Martin, 2019.

Divadlo Jozefa Gregora Tajovského, Zvolen, SLOVENSKO
 Jozef Gregor Tajovský Theatre, Zvolen, SLOVAKIA

Katarína Kucbelová — Peter Palik

ČEPIEC / THE BONNET

utorok 5.10.2021, 18.00 – 19.30, Divadlo Andreja Bagara v Nitre – Veľká sála, bez prestávky
 Tuesday 5 October 2021, 6:00 PM – 7:30 PM, Andrej Bagar Theatre in Nitra – Great Hall, no intermission

diskusia s tvorcami po predstavení / performance followed by discussion with creators
 jazyk slovenský, anglická synopsa
 language Slovak, English synopsis available

rézia / directed by: Peter Palik

dramaturgia / dramaturgy: Uršuľa Turčanová

scéna / set design: Peter Palik

kostýmy / costume design: Viktória Csányiová

projekcie / projections: Veronika Šmírová

hudba / music: Martin Geišberg

hudobná spolupráca / musical co-operation: Daniel Špiner

choreografia / choreography: Libuša Bachratá

účinkujú / cast: Tereza Slavkovská, Dana Karolová, Mária Knoppová, Svetlana Hank Sarvašová,

Iveta Marcineká, Ondrej Daniš, Daniel Výrostek, Lucia Letková, Juraj Smutný, Marek Rozkoš,

Ján Marcinek

podpora prezentácie na Divadelnej Nitre: Fond na podporu umeenia, Nitriansky samosprávny kraj, mesto Nitra, Nadácia SPP, LITA – autorská spoločnosť / presentation at ITF Divadelná Nitra supported by Slovak Arts Council, Nitra Self-Governing Region, The City of Nitra, SPP Foundation, LITA – Society of Authors

Prozaický debut Kataríny Kucbelovej Čepiec získal krátko po vydaní (2019) hned niekoľko prestížnych literárnych ocenení a masovú čitateľskú popularitu, bola vytvorená jeho audiokniha a vo Zvolene i divadelná podoba. Peter Palik vycítil originalitu a myšlienkový presah Kucbelovej diela ešte pred jeho ovenčením superlatívmi literárnych kritikov i laických čitateľov a jej dramatickú podobu začal prípravovať už krátko po vydaní knihy. Autorka nám v románe predstavuje subtilný autobiografický príbeh Kataríny, ktorá dva roky chodila do nenápadnej stredoslovenskej obce Šumiac, aby sa od jednej z posledných pamätníčok Ilíky naučila šíť originálny šumiacký čepiec. No popri tom akoby úchytkom získavalajú aj informácie o postupne sa vyludžujúcim regióne, zvyškoch folklórnych tradícií, nemeniacej sa mentalite obyvateľov, napäťom i kurióznom spolužití s Rómami, no aj o úskaliach privátneho života svojej dobrosrdečnej lektorky. Autor dramatizácie a režisér v jednej osobe vybral z románu písaného v subjektívne reportážnom duchu s výrazne poetickej, no často príkro vecným jazykom tie najzásadnejšie dejové i tematické línie a peripetie. V bohatu tvarovannej inscenácii tematizuje prelínajúce sa spomienky oboch žien, keď zobrazuje triezvym, ale pritom emocne sugestívnym spôsobom problémy všedného človeka v nedávnej slovenskej histórii, ale i v chaotickej súčasnosti, ktorá nerešpektuje hodnoty senzitívneho ľudí. Šítie sa totiž pre ženy stáva terapiou vo vzťahu k zamŕčaným a tabuizovaným miestam ich životov i spôsobom hľadania

Shortly after its publication in 2019, Katarína Kucbelová's prosaic debut *The Bonnet* reaped several prestigious literary awards and a mass readership. It was released on audiobook and adapted for theatre in Zvolen. Peter Palik sensed the originality and universal message of Kucbelová's work even before it was showered in superlatives by literary critics and lay readers, and began preparing a rendition for stage shortly after the book came out. In her novel, the author unfolds the subtle autobiographical story of Katarína, who for two years travels to the retired Central Slovak village of Šumiac to learn to make the traditional Šumiacy bonnet from one of the last remaining teachers of the craft, Ilíka. While at that and as if in passing, she gains knowledge about the slowly depopulating region, vestiges of folk traditions, the locals' invariable mentality, tense and curious coexistence with the Roma community, as well as the private pitfalls of her kind-hearted tutor. Palik – the adaptation's author and director – chose the most important narrative and thematic lines and turns from the novel, written in a subjective, report-like spirit and couched in a strongly poetic but often starkly factual language. His richly elaborated production thematises the women's intersecting memories while portraying in a sober but emotionally suggestive manner the problems of ordinary people in recent Slovak history as well as a chaotic present that does not care about the values of sensitive individuals. For both, sewing becomes method of therapy to

vlastných koreňov. Katarína a Il'ka sa počas tvorby čepca asociatívne vracajú k najproblematickejším a najbolestivejším pasážam svojich vzdialých, ale v niečom takých podobných osudov.

Režisér Palik približuje cez štýlovo syntetizujúcemu kombináciu činoherného, pohybového i vizuálneho divadla s prvkami tradičného folklóru a pri tom s jasným divadelným nadhľadom, ako aj cez mozaiku banálnych i fatalných momentov životov oboch žien stereotypy a neschopnosť reflexie, takú typickú pre slovenskú povahu. Prostredníctvom na prvý pohľad jednoduchých výrazových prostriedkov, v ktorých elementárnosti sa ukrýva myšlienková hĺbka i vizuálna podmanivosť, hovorí Palik o komplikovanom vnútornom živote jednotlivca a spoločenstva. Jeho inscenácia však presahuje regionálny kolorit stredného Slovenska. Problematika hľadania vnútornej rovnováhy, porozumenia sebe samému a nachádzania prapodstavy svojej životnej cesty nadobúda univerzálnu platnosť.

Zvolenská inscenácia ponúka popri významotvornej a citlivu hravej režii a kompaktnej atmosfére, v ktorej sa autenticky zrkadlí jedinečný duch prozaickej predlohy Kucbelovej, aj vyrovnané herecké výkony. Nielen pri dvoch hlavných postavách (Tereza Slavkovská ako Katarína, Dana Karolová ako Il'ka), ale aj pri ostatných účinkujúcich možno hovoriť o ansámblovej súhre, v ktorej nikto nevyčnieva a herci sa i v asociatívnej a fragmentárnej štruktúre inscenácie podriadujú sugestívnej atmosfére javiskového tvaru.

Karol Mišovic

approach suppressed or taboo moments in their lives and a way of finding one's roots. While making the bonnet, Katarína and Il'ka circle in associations around the most problematic and painful periods of their remote yet in some respect so similar lives.

Director Palik zooms in on the stereotypes and lack of reflection typical of Slovak nature through a stylistically synthetic combination of drama, physical and visual theatre, incorporating elements of traditional folklore with a clear theatrical vision, as well as through a mosaic of banal and fatal moments in the lives of the two characters. Relying on apparently simple expressive means whose plainness conceals a depth of message and visual appeal, Palik speaks of the complicated inner life of the individual and society. Still, his production transcends the regional quirks of Central Slovakia. The question of searching for inner balance, attaining self-knowledge and finding the fundament of one's life's journey gains universal validity.

Besides purposeful and sensitively playful directing and a compact atmosphere that authentically mirrors the unique spirit of Kucbelová's prose, the Zvolen production also features balanced acting. One might speak of genuinely ensemble-like teamwork, not only of the two protagonists (Tereza Slavkovská as Katarína, Dana Karolová as Il'ka) but also of the remaining cast, as no one stands out unduly and the actors submit to the piece's suggestive atmosphere guided by an associative and fragmentary structure.

Karol Mišovic

Peter Palik (1979) absolvoval štúdium environmentálnej výchovy na Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici a bábkarskej réžie a dramaturgie na DFVŠMU v Bratislave. Pôsobil ako dramaturg v Bábkovom divadle Žilina a ako interný režisér v Spišskom divadle. Je spoluzakladateľom festivalu Bábková Žilina. Ako dramaturg a režisér spolupracuje s divadlami na Slovensku, v Česku, Poľsku, Nemecku, Maďarsku, ako aj s Rozhlasm a televíziou Slovenska. Venuje sa i tvorbe pre deti a mládež – je autorom više tridsiatich divadelných hier a dramatizácií a niekoľkých kníh pre deti. V spoluautorstve s Jánom Uličianskym vydal zberku príbehov *Rozprávky z palety*, ktorá získala ocenenia Najkrajšia detská kniha zimy 2007 a Najlepšia detská kniha zimy 2007. Pedagogicky pôsobí na Katedre bábkarskej tvorby Divadelnej fakulty VŠMU v Bratislave. Za svoju umeleckú tvorbu získal viaceré významné ocenenia doma i v zahraničí. Jeho inscenácie uviedli na medzinárodných festivaloch v Číne, Rusku, Maďarsku, Poľsku, Česku, Srbsku, Bulharsku, na Ukrajine. Od mája 2020 je umeleckým šéfom zvolenského Divadla Jozefa Gregora Tajovského – veľký ohlas vzbudila jeho inscenácia hry Petra Karvaša *Polnočná omša*.

Peter Palik (1979) graduated in environmental education from the Matej Bel University in Banská Bystrica and in puppet theatre directing and dramaturgy from the Theatre Faculty of the Academy of Performing Arts in Bratislava. He was dramaturge at the Puppet Theatre Žilina and in-house director at Spiš Theatre. He co-founded Bábková Žilina Puppet Theatre Festival. He has had dramaturgical and directorial engagements in Slovakia, the Czech Republic, Poland, Germany, Hungary, and at the Radio and Television of Slovakia. He also creates works for children, having authored over thirty plays and stage adaptations of children's books. Together with Ján Uličiansky, he published the story book *Palette Stories*, which earned awards for *Most Beautiful Children's Book of Winter 2008* and *Best Children's Book of Winter 2007*. He lectures at the Puppeteering Department of the Theatre Faculty, Academy of Performing Arts in Bratislava. He has received a number of prestigious awards in Slovakia and abroad. His productions have been staged at international theatre festivals in China, Russia, Hungary, Poland, the Czech Republic, Serbia, Bulgaria and the Ukraine. Since May 2020, he is artistic director at the Jozef Gregor Tajovský Theatre in Zvolen, where he directed a highly rated production of Peter Karvaš's play *Midnight Mass*.

Arkadi Zaides, FRANCÚZSKO, IZRAEL, BIELORUSKO / FRANCE, ISRAEL, BELARUS

NECROPOLIS

streda 6. 10. 2021, 18.00 – 19.00, online, bez prestávky

Wednesday 6 October 2021, 6:00 PM – 7:00 PM, on-line, no intermission

jazyk anglický, slovenské titulky

language: English with Slovak surtitles

online diskusia s tvorcami po predstavení /

performance followed by on-line discussion with creators

koncepcia a rézia / concept and direction: Arkadi Zaides

dramaturgia, text a hlas / dramaturgy, text and voice: Igor Dobricic

výskum a asistentka choreografie / research and choreography assistant: Emma Gioia

socha / sculpture: Moran Senderovich

3D modeling: Mark Florquin

avatar animácia / avatar animation: Jean Hubert

asistent animácie / animation assistant: Thibaut Rostagnat

zvuk / sound design: Asli Kobaner

hľadanie lokácií hrobov / grave location search: Aktina Stathaki, Amalie Lynge Lyngesen, Amber Maes,

Amirsalar Kavoosi, Ans Van Gasse, Arkadi Zaides, Benjamin Pohlil, Bianca Frasso, Carolina-Maria

Van Thillo, Christel Stalpaert, Doreen Kutzke, Dorsa Kavoosi, Elisa Franceschini, Elvura Quesada,

Emma Gioia, Frédéric Pouillaude, Gabriel Smeets, Giorgia Mirtò, Gosia Juszczak, Igor Dobricic,

Ilka Van Bijlen, Jordy Minne, Joris Van Imschoot, Julia Asperska, Julianne Beck, Katia Gandolfi, Katja

Seitajoki, Luca Lotano, Lucille Haddad, Maite Zabalza, Maria Sierra Carretero, Mercedes Roldan,

Meret Heuss, Myriam Van Imschoot, Myrto Katsiki, Özge Atmış, Pepa Torres Perez, Sarah Leo,

Simge Güçük, Solveig Gade, Sunniva Vikør Egenes, Yannick Bosc, Yari Stilo, Tamara Vajdiková

riadenie a produkcia / administration and production: Simge Güçük / Institut des Croisements

koprodukcia / co-produced by: Théâtre de la Ville (FR), Montpellier Danse 40 Bis (FR), Charleroi

Danse (BE), CCN2 Centre chorégraphique national de Grenoble (FR), les ballets C de la B (BE),

Tanz im August / HAU Hebbel am Ufer (DE), La Filature – Scène nationale de Mulhouse (FR)

Podpora rezidencii / residency support: STUK (BE), CCN – Ballet de Lorraine (FR), Workspacebrussels

(BE), PACT Zollverein (DE), WP Zimmer (BE), Cie Thor (BE)

experimentačná podpora / support for experimentation: RAMDAM, un centre d'art (FR)

medzinárodná distribúcia / international distribution: Koen Vanhove & Anna Skonecka / Key Performance

podpora prezentácie na Divadelnej Nitre: Fond na podporu umenia, Nitriansky samosprávny kraj, mesto Nitra, Nadácia SPP, LITA – autorská spoločnosť / presentation at ITF Divadelná Nitra supported by Slovak Arts Council, Nitra Self-Governing Region, The City of Nitra, SPP Foundation, LITA – Society of Authors

Arkadiho Zaidesa diváci Medzinárodného festivalu Divadelná Nitra už poznajú. V roku 2015 sa tu predstavil s projektom Archívy, v ktorom nám politickým pohybovým divadlom, ozvláštneným autentickými videodokumentmi, teda iným pohľadom ako väčšina médií, priblížil palestínsko-izraelský konflikt. V novom projekte *Necropolis* nás pozýva, aby sme s ním vstúpili na územie mŕtvych a učili si pamiatku tých, ktorí nemali v živote také prívilegiá ako my.

Od roku 1993 zostavuje združenie UNITED a ďalšie mimovládne organizácie v spolupráci s novinármí a aktivistami zoznam zosnulých migrantov, ktorí zomreli či už na ceste do Európy, alebo priamo v Európe. Mnohé obeťe však ostávajú bezmenné a neidentifikované, pretože v prípade migrantov sa nedodržiavajú zákony: telá sa neskúmajú forenznými metódami ani sa údaje o nich nezaznamenávajú.

Spectators at the International Theatre Festival Divadelná Nitra already made acquaintance with Arkadi Zaides. In 2015 he brought his project Archive, tapping into political physical theatre backed by authentic video-documentaries – in other words, a different prism than most media – to probe the Israeli-Palestinian conflict. In his new piece *Necropolis*, he invites us on a journey to the land of the dead, honouring the memory of those who have been less privileged in life than we.

Since 1993 the European network UNITED and other NGOs partnering with journalists and activists keeps a list of deceased refugees who either died in transit to Europe or on the European continent proper. Many of these victims remain nameless and unidentified, as their cases appear not to merit standard application of the law: bodies are left unexamined by forensic methods and no data about them are recorded.

Arkadi Zaides so svojím tímom vytvára akúsi virtuálnu mapu desivej nekropoly s označenými i neoznačenými hrobmi tých, ktorí zomreli na ceste za lepsím životom. Vzdáva im pocut a svojím projektom im prepožičia hlas. Je to hlas, ktorý nás prenasleduje a tvorí akési kolektívne, neidentifikovateľné telo, na ktorého kostre žijeme. Toto kolektívne mŕtve telo sa v Zaidesovom projekte stáva doslova mapou, ktorá nám môže pomôcť nájsť cestu k sebe samým a uvedomiť si dôležitosť a výsadu možnosti trúchlenia. Ved väčšinu mŕtvych v nekropole nikto neoplakal. Zaides svojím participatívnym projektom, do ktorého príbúdajú ďalšie a ďalšie údaje a na ktorom sa môže zúčastniť každý, pripomína, aké dôležité je uchovávať mŕtvych v pamäti. V Nitre uvidíme aktualizovanú verziu, ktorá vzdá hold tým, čo zahynuli na našom území.

Do mesta mŕtvych vstupujeme symbolicky bránami, ktoré strážia biblické netvory Leviatan a Behemot a vták Ziz. Umelci vizualizujú zhromaždené informácie na virtuálnej mape pomocou online platform Zoom a Google Earth. Oko kamery mobilného telefónu sníma miesta, kde sú obete pochované, a my sa tak stávame súčasťou virtuálneho putovania po temných miestach našej zodpovednosti. Performance prostredníctvom komentára, vizuálne jednoduchých, ale emocionálne silných obrazov a prekvapivej záverečnej inštalácie spochybňuje naše stereotypné predstavy o demokracii, práve a rovnosti a stáva sa apelom. Apeluje na naše západné hodnoty, ktoré sa zdajú ušľachtilejšie, než v skutočnosti sú. Nie je to však žiadne moralizovanie, ale skôr symbolické lúčenie a uctenie si neznámych mŕtvych ľudí.

Vzdajme teda spolu so Zaidesom a s jeho tímom úctu neznámym obetiam. Aj tým na Slovensku.

Martina Vannayová

„V predošlých projektoch som skúmal skutočné prežívanie násilia a hraníc a prenesol som ho do umenia. V projekte *Necropolis* to rozširuje – me a pokúšame sa niečo vrátiť“ realite: divákom a možno aj rodinám hľadajúcim svojich blízkych. Otázkou je, ako môže byť umelecké dielo účinné aj mimo systém divadla ako takého.“ (Arkadi Zaides v rozhvore so Sandrou Noethovou, Tanz im August Magazine, 8/20)

„Jedna otázka ma neprestala mátať, tá istá otázka, ktorá, veríme, ťaží myseľ tisícov príbuzných zosnulých na zozname UNITED: Kde je telo? Kde konkrétnie sa nachádzajú pozostatky všetkých týchto tiel? V akom fyzickom priestore možno za týmito jednotlivcami, za celou touto komunitou mŕtvych migrantov trúchliť, plakať a vziať im úctu? V prednáške *Telá, na ktorých stále záleží* [Bodies That Still Matter, Tokijská univerzita, 2018, pozn. red.] sa Judith Butlerová pytá, prečo sa niektoré skupiny považujú za viac hodné trúchlenia ako iné. „Smútiť“ za niekým znamená

Arkadi Zaides and his team create a virtual map of a harrowing Necropolis encompassing both marked and unmarked graves of those who died en route to a better life. His project pays them respect and bestows them a voice — a voice that haunts us and forms a collective, unidentifiable body of sorts whose skeleton we inhabit. In Zaides' work this communal corpse becomes literally a map, which may help us find a way to ourselves and realize the importance and privilege of being able to mourn. After all, no one grieved for most of those laid to rest in the Necropolis. Through his participative project, which absorbs new data as time goes on and is open to all, Zaides reminds us just how important it is to keep the memory of the dead. We are featuring an updated version of this piece in Nitra, paying tribute to refugees who died on Slovak soil.

We enter the dead city symbolically through a gate guarded by the Biblical monsters Leviathan and Behemoth and the bird Ziz. The artists visualize their data on a virtual map with the aid of the online platforms Zoom and Google Earth. A mobile phone camera points at locations where the victims have been buried, making us fellow travellers on a virtual journey through the dark places of our lapsed responsibility. Using commentary, visually rudimentary but emotionally powerful images and a surprising installation in the finale, the performance questions our stereotypical perceptions of democracy, law, and equality, and is made into an appeal. It appeals to our Western values, which pretend to be nobler than they actually are. It is no case of moralizing but rather a symbolic farewell and tribute to dead — albeit unknown — people.

Let us join Zaides and his team and pay honour to nameless victims, within Slovakia and beyond.

Martina Vannayová

‘In those projects I looked at the real experiences of violence and borders, and brought it into the field of art. In “NECROPOLIS” we’re extending that and trying to give something back to reality: to the audience, perhaps to families looking for relatives. The question is how artistic work can be effective outside the economy of the theatre.’ (A. Zaides v rozhvore so S. Noeth, Tanz im August Magazine, 8/20)

‘But a question continued to haunt us, the same question we believe also weighs on the minds of thousands of relatives of the deceased on UNITED’s list: Where is the body? Where are the actual remains of all these bodies? In what physical space may these individuals, this entire community of dead migrants, be grieved, mourned, and paid their last respects? In her lecture “Bodies That Still Matter,” Judith Butler (in her lecture Bodies That Still Matter, Univer-

mať vzťah k tomuto druhému. Ide o sociálny vzťah, vzťah medzi ľuďmi, ale, dodáva, je to vzťah sprostredkovaný kultúrnymi a politickými spôsobmi identifikácie.' Podľa nej, v závislosti od verejného priestoru, v ktorom sa strata udeje, ju môže sprevádzať veľký nárek, žiaľ alebo môže byť zahananá či prekrytá, ako keby o žiadnu stratu vôbec nešlo'. Butlerová tvrdí, že keď populácie vyhľadá vojenský konflikt alebo iná forma násilia a ich smrť sa dalo vyhnúť, verejné uznanie straty je klíčové pre akt protestu'." (Arkadi Zaides, (W) archives: Archival imaginaries, war, and contemporary art, 12/2020)

Arkadi Zaides (1979) sa narodil v Sovietskom zväze (na území súčasného Bieloruska), v roku 1990 emigroval do Izraela a v súčasnosti žije a tvorí vo Francúzsku. Po ukončení štúdia umenia a tanca v Misgave v roku 1999 pôsobil v súboroch Noa Dar Dance Company a Batsheva Dance Company v Tel Avive. Od roku 2004 pôsobí na volnej nohe. Zaides vo svojich dielach skúma spôsob, akým politické a spoločenské kontexty ovplyvňujú telo a utvárajú choreografiu. Poskytuje inkluzívny priestor, ktorý spája rôzne komunity a sektory spoločnosti. Jeho diela boli uvedené v rôznych krajinách naprieč Európu, Amerikou a Áziou. Stal sa prvým izraelským choreografom, ktorý postavil na javisko vedľa seba židovských a izraelsko-arabských umelcov. Ako kurátor neustále vyvíja platformy podporujúce súčasný performatívny diskurz. Spolu s dramaturgičkou a výskumníčkou Sandrou Noethovou stál pri zrade projektu *Violence of Inscriptions* (Násilie písaného), v ktorom umelci, myslitelia a ľudskoprávi aktivisti spolu prichádzajú na úlohu tela vo vytváraní, v udržiavaní, legitimizovaní, spodobňovaní a estetizácii štrukturálneho násilia (2016). V spolupráci s Goetheho inštitútom v Izraeli organizoval *Moves Without Borders* (2012 – 2014), platformu zameranú na stretnutia avantgardných choreografov súčasnej tanečnej scény, aby diskutovali o vzťahoch medzi telom, politikou a spoločnosťou. Je laureátom mnohých prestížnych cien nadácií, viackrát získal ocenenie izraelského Ministerstva školstva, kultúry a športu. V roku 2013 dostal za projekt Archív cenu Rady Émila Zolu pre ľudské práva (na MF Divadelná Nitra 2015).

sity in Tokyo, 2018, Ed.) questions why some populations are regarded as more "grievable" than others."To grieve another is to stand in relation to that other. It is a social relation, one between people, but," she points out, "it is also one that is mediated by cultural and political modes of representation." For her, "depending on the public sphere in which the loss takes place it can be registered with great lamentation, great sorrow or, it can be dismissed or covered over as if it were no loss." Butler argues that when populations are eradicated in war or other forms of violence, when these deaths could have been avoided, „the public acknowledgment of loss is crucial to the act of protest". (Arkadi Zaides, (W) archives: Archival imaginaries, war, and contemporary art, 12/2020)

Arkadi Zaides (1979) was born in the Soviet Union (today's Belarus), he has been living and working in Tel Aviv since 1990, he lives and works in France. Having graduated in arts and dance in Misgav in 1999, he worked with the Noa Dar Dance Company and Batsheva Dance Company in Tel Aviv. He is freelance since 2004. Zaides' work examines the ways in which political and social contexts effect the physical body and constitute choreography. It offers an inclusive realm that brings together diverse communities and sectors of society. His works were presented in a number of countries in Europe, as well as America and Asia. He was the first Israeli choreographer to place Jewish and Arab-Israeli artists side-by-side on stage. As curator Zaides continuously develops platforms to promote contemporary discourse of performance making. Together with dramaturge and researcher Sandra Noeth, he initiated the project *Violence of Inscriptions*, which brings together artists, thinkers, and human-rights activists to negotiate the role of the body in producing, maintaining, legitimizing, representing, and aestheticizing structural violence (2016). In cooperation with The Goethe Institute in Israel he convened the *Moves Without Borders* (2012 – 2014), a platform dedicated to encounters between avant-garde choreographers in contemporary dance scene to discuss the relationship between body, politics and society. He is laureate of a number of prestigious awards by foundations, recipient of multiple awards by the Israeli Ministry of Education, Culture, and Sports. In 2013 he was awarded prize by The Emile Zola Chair for Human Rights for his project *Archive* (at ITF Divadelná Nitra in 2015).

Compagnie Kadidi / Dorothée Munyaneza, FRANCÚZSKO / FRANCE

SIEŤ / MAILLES

EXKLUZÍVNA PROJEKcia VIDEOZÁZNAMU PREDSTAVENIA EXCLUSIVE SCREENING OF PRE-RECORDED PERFORMANCE

streda 6.10.2021, 19.30 – 20.40, Divadlo Andreja Bagara v Nitre – Veľká sála, bez prestávky
Wednesday 6 October 2021, 7:30 PM – 8:40 PM, Andrej Bagar Theatre in Nitra – Great Hall, no intermission

diskusia s tvorcami po predstavení / performance followed by discussion with creators
jazyk anglický, francúzsky, rôzne africké jazyky, slovenské titulky
language: English, French, various African, Slovak surtitles

koncept / conception: Dorothée Munyaneza

účinkujú / cast: Ife Day, Yinka Esi Graves, Asmaa Jama, Elsa Mulder, Nido Uwera

Dorothée Munyaneza

umelecká spolupráca / artistic collaboration – suspended scenography: Stéphanie Coudert

konzultant scénografie / scenographic advice: Vincent Gadras

podakovanie / thanks to: Hlengiwe Lushaba Madlala, Zora Santos, Keyierra Collins

hudba / music: Alain Mahé, Ben Lamar Gay, Alex Inglizian, Dorothée Munyaneza

zvuk / sound creator: Alain Mahé

osvetlenie / lighting: Christian Dubet

rézia inscenácie a vývoja / production and development direction: Emmanuel Magis, Juliette Josse

technická rézia / technical direction: Marion Piry

svetelná rézia / light management: Marine Levey, Anna Geneste

zvuková rézia / sound management: Camille Frachet, Alice Le Moigne

produkcia / production: Compagnie Kadidi, Anahi

koproducenti / co-production: Théâtre de la Ville – Paris, Festival d'Automne à Paris, Charleroi danse – Centre Chorégraphique de Wallonie – Bruxelles, Châteauvallon – Scène nationale, Théâtre de Saint-Quentin-en-Yvelines – Scène nationale, Le Grand T – Théâtre de Loire-Atlantique, CCN–Ballet National de Marseille (Accueil Studio 2020), NEXT Festival / La Rose des Vents – Scène nationale Lille Métropole Villeneuve d'Ascq, Théâtre National de Bretagne, Théâtre de Nîmes – Scène conventionnée d'intérêt national – Art et Création – Danse Contemporaine

s podporou / with the support of: DRAC Provence-Alpes-Côte d'Azur, Ministère de la Culture, Fonds de dotation du Quartz – Scène nationale de Brest, La Chartreuse de Villeneuve lez Avignon – Centre national des écritures contemporaines, de la SPÉDIDAM, du Département des Bouches du Rhône et de la Ville de Marseille.

podpora prezentácie na Divadelnej Nitre: Fond na podporu umenia, Nitriansky samosprávny kraj, mesto Nitra, Nadácia SPP, LITA – autorská spoločnosť / presentation at ITF Divadelná Nitra supported by Slovak Arts Council, Nitra Self-Governing Region, The City of Nitra, SPP Foundation, LITA – Society of Authors

V projekte Sieť sa rwandsko-britská speváčka a autorka Dorothée Munyaneza stretla s piatimi ženami. Žijú na rôznych miestach globalizovaného sveta a pochádzajú zo zmiešaných kultúrnych prostredí. Sú súčasťou diaspór a každá z nich je afrického pôvodu: Haitanka, Rwandančka, Somálčanka z Dánska, Etiópcanka žijúca v Holandsku a naturalizované Britky. Venujú sa rôznym formám umenia a reflekujú v nich špecifík svojich kultúrnych identít. Okrem samotnej Dorothée Munyaneza projekt vytvorili a účinkujú v ňom zberateľka príbehov a rozprávačka Ife Day z Haiti, britsko-africká tanečníca flamencu Yinka Esi Graves, dánsko-somálska poetka a multidisciplinárna umelkyňa Asmaa Jama, holandsko-etiópska choreografička a filozofka Elsa Mulder a rwandská tanečníca a choreografička žijúca vo Francúzsku Nido Uwera.

In her piece *Mailles* (French for 'mesh'). Rwandan-British singer Dorothée Munyaneza meets five women. Each lives in a different corner of a globalized world and comes from a mixed cultural background. Each is a member of the African diaspora: a Haitian, a Rwandan, a Somali from Denmark, an Ethiopian living in the Netherlands, and naturalized British. Each creates art and reflects in it the specifics of her cultural identity. Besides Dorothée Munyaneza, the project was co-authored and features story collector and teller Ife Day from Haiti, British-African flamenco dancer Yinka Esi Graves, Danish-Somali poet and multidisciplinary artist Asmaa Jama, Dutch-Ethiopian choreographer and philosopher Elsa Mulder, and Rwandan dancer-choreographer based in France Nido Uwera.

Dorothée Munyaneza tieto jednotlivé ženy spája. Počas ciest so svojimi predošlými projektmi (napr. *Sobota s rozhlasm*, ktorý bol v programe MF Divadelná Nitra 2015) sa stretala s rôznymi umelcami a umelkyňami. Po rokoch súlových performance cítila potrebu zhromaždiť okolo seba na javišku ženy, ktoré ju nejakým spôsobom inšpirovali. Cítila potrebu vytvoriť dielo prekráčajúce jej vlastné predstavy a možnosti.

Východisko práce bolo opäť autobiografické a tvorba sa odvíjala od spoločných improvizácií. Každá umelkyňa reagovala svojimi slovami, hlasom, telom, spevom a spoločne hľadali výslednú podobu jednotlivých obrazov a celého diela. To je možné označiť najlepšie ako performance, využívajúce postupy rôznych umeleckých druhov a rôznych žánrov. Hovorené príbehy sa striedajú s tancom, hudba či zvuky dopĺňajú javiskové obrazy, fyzické sôla plynule prechádzajú do chôričkých deklamácií či spevov. Účinkom totalného divadla je transgresia osobných zážitkov do oslavného a osloboďujúceho kolektívneho rituálu. Jednotlivé performerky sú si navzájom zrkadlami, dopĺňajú sa, tvoria na scéne akéosi plurálne ženské telo. Sú silne individuálne prítomné a zároveň sú súčasťou spoločného tela, ktoré je zložené z viacerých tiel, plynule prechádzajúcich do seba, a ktoré nadobúda rôzne tvary, farby pleti, pohyby.

Ženy na scéne spája africký pôvod a zároveň odlúčenie od miest, kde vyrástli ony či ich predkovia. Téma hľadania ich spoločnej identity je klúčová. Ako pristáhovalkyne či ich deti vedia, že svoje korene odvodzujú od predstáv nejestvujúcich miest. V predstavách si vytvárajú vymysленé miesta, pretože ony ani ich rodičia nemajú šancu vrátiť sa tam, kde vyrastali. Ich krajinu sú zničené vojnami, životy ich predkov zasa zničené kolonializmom, poznamenané otrokárvstvom, nútenu prostitúciu alebo iným násilím. Ženám na scéne nejde o návrat na tieto miesta ani o snívanie o nich, snažia sa sformulovať túto spoločnú skúsenosť ľudí žijúcich v Európe, dať jej hlasy, slová, telá. Aké by bolo naozaj sa fyzicky vrátiť do krajin, ktorú nosíte v sebe? Nostalgia, teda utrpenie spôsobené neutíchajúcou túžbou po návrate (*nostos*: návrat, *algos*: utrpenie), je jednou z klúčových tém v dejinách a súčasnosti európskeho umenia. Siet ho veľmi originálne sprítomňuje na scéne na základe skúseností ľudí so zmiešanými identitami, ktorí žijú na začiatku dvadsiateho prvého storočia a nesú v sebe skúsenosť predkov.

Osobné či spoločenské histórie, ktoré ženy na scéne sprítomňujú svojimi hlasmi a telami, sú poznamenané bolestou a mnohými traumami. Je v nich hnev a bolesť, ktoré sa prenášajú z generácie na generáciu. Je v nich reakcia na hnutie Black Lives Matter či politicko-filozofický koncept Social Justice a mnohé ďalšie. No Dorothée Munyaneza a ostatné performerky ich dokážu pretaviť do očistného zážitku. Zlosť ako

Dorothée Munyaneza binds the women together. While touring her previous projects (e.g., *Samedi Détente*, programmed for ITF Divadelná Nitra 2015), she met a rich variety of artists; after years of solo performance, she now felt the need to surround herself on stage with women that have, in one way or another, inspired her. She felt compelled to create an artwork transcending her own ideas and possibilities. Once again, her starting point was autobiographical, and creative work fed from collective improvisations. Each artist responded with her own words, voice, body or song, joining hands to seek the final form of the individual scenes and artwork as a whole. The latter is best described as a performance relying on the techniques of diverse artforms and genres. Spoken word alternates with dance, music or sound complements scenic action, physical solos seamlessly flow into choral declamations or singing. The effect of total theatre is to transgress personal experience into celebratory and liberative collective ritual. The performers are mutual mirrors, completing each other and forming a plural female body of sorts. They are powerfully present on stage as individuals but equally part of a collective anatomy, composed of multiple bodies, merging with each other and assuming diverse shapes, skin colour and movement.

The women on stage share an African origin and simultaneously exile from the cities where they or their ancestors were raised. Thematically key here is the search for a common identity. As first- or second-generation immigrants, they are well aware of deriving their roots from representations of non-existent places. In fact, they make up their own imaginary locations, because neither they nor their parents have a chance to return to where they grew up. Their countries have been ravaged by war, the lives of their ancestors by colonialism, marked by slavery, sex trafficking or other forms of violence. The women do not seek to return to these places or dream of them but strive to formulate the common experience of such people living in Europe, to give it voice, word and body. What would it really be like physically to return to a country you carry within? Nostalgia, that is to say suffering caused by an unquenchable desire to return (*nostos*: return, *algos*: suffering), always has been and remains a dominant theme in the history of European art. *Mailles* portrays it on stage very originally on the based on the experience of individuals with mixed identities living in the early 21st century who carry their ancestors' plight.

The personal and collective histories which the women retrieve on stage through voice and body are scarred by suffering and abundant trauma. They express the anger and pain relayed from one generation to the next. They respond to the Black Lives Matter movement, the political-philosophical concept of social justice and much else.

dôsledok traumy sa stráca v rituáli performance žien, ktoré sa ju naučili prekonávať. A nielen ich – reprezentujú tisíce neviditeľných ľudí s podobnými osudmi.

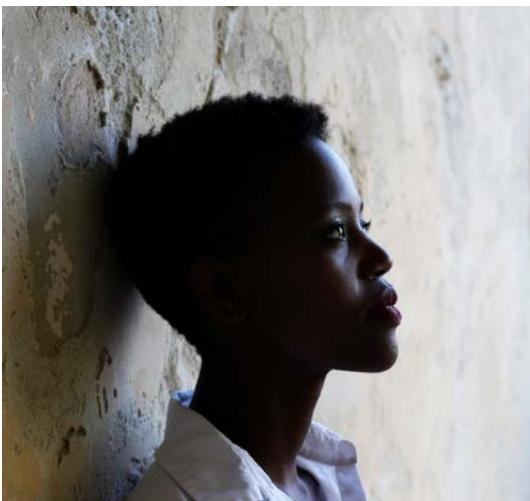
Ján Šimko

Dorothée Munyaneza (1982), speváčka, tanecníčka, choreografička a scenáristka. Detstvo strávila vo Rwande, študovala hudbu na Jonas Foundation v Londýne, spoločenské vedy na Canterburyjskej univerzite a neskôr sa prestahovala do Francúzska. Vytvára hudobné a tanecné diela, ktorých štýl a témy vychádzajú z jej intenzívnych životných zážitkov. Porovnáva rozmanitosť kultúry svojej rodiny vo Rwande s rokmi strávenými v Londýne a vo Francúzsku a skúma rozdiely. Jej prvým profesionálnym počinom bola spolupráca na soundtracku filmu *Hotel Rwanda* (2004) a v roku 2005 spolupráca so skupinou AfroCelt Sound System na albume *Anatomic*. V roku 2006 začala pôsobiť v oblasti súčasného tanca, v ktorom kombinuje experimentálnu hudbu s poéziou a pohybom. Vytvára dialóg medzi hudbou a inými výrazovými prostriedkami, napríklad kombináciou afro folku, tanca a textov od Woodyho Guthrieho pri spolupráci s gitaristom Sebom Martelom alebo miešaním tanca, poézie a experimentálnej hudby pri tvorbe s hudobníkom Jeanom-Françoisom Pauvrosom, choreografom Ko Murobushi a so skladateľom Alainom Mahém. V roku 2013 založila vlastný umelecký súbor Compagnie Kadidi a v novembri 2014 uvedla dielo *Sobota s rozhlásom* v Théâtre de Nîmes. S inscenáciou odohrala viac ako 100 predstavení vo Francúzsku i v zahraničí (na MF Divadelná Nitra v roku 2015).

But Dorothée Munyaneza and her ensemble can forge these into a cathartic experience. Traumatic rage dissolves in the women's ritual performance, as they have learned to overcome it. The rage is not just theirs — they represent thousands of invisible souls with a similar fate.

Ján Šimko

Dorothée Munyaneza (1982), singer, dancer, choreographer and screenwriter. She spent her childhood in Rwanda, studied music at the Jonas Foundation in London and social sciences at the University of Canterbury before moving to France. She makes music and dance pieces the style and themes of which draw from her intense live experiences. She compares and explores the diversity of culture of her family in Rwanda with the years she spent in London and in France. Her first professional endeavour was participation on the soundtrack for the film *Hotel Rwanda* (2004) and, in 2005, cooperation with the AfroCelt Sound System group in the album *Anatomic*. From 2006 she also became involved in contemporary dance where she combines experimental music and poetry and dance. She establishes a dialogue between music and other means of expression, for example combining Afro-folk, dance and texts by Woody Guthrie when working with the guitarist Seb Martel, or mixing dance, poetry and experimental music with the musician Jean-François Pauvros, the choreographer Ko Murobushi and the composer Alain Mahé. In 2013 she founded her own company, Kadidi, and presented *Samedi Détente* in November 2014 at the Théâtre de Nîmes. The show then toured extensively, with some 100 performances in France and abroad (at ITF Divadelná Nitra in 2015).

PRACOVNÝ PROGRAM / WORKING PROGRAMME

SOBOTA / SATURDAY 2. 10.

10.30 – 12.00, Meeting point: **Artists talk.** Prezentácia programu 30. ročníka Medzinárodného festivalu Divadelná Nitra jeho kurátormi; diskusia s tvorcami inscenácie *Vojna a mier.*

10:30 AM – 12:00 PM, Meeting Point: **Artists talk.** Programme presentation of 30. International Theatre Festival Divadelná Nitra by curators; discussion with creators of *War and Peace.*

NEDEĽA / SUNDAY 3. 10.

10.30 – 13.30, DAB – Štúdio: **Presahy Divadelnej Nitry 1992 – 2021.** Theory event k 30. výročiu Medzinárodného festivalu Divadelná Nitra s autormi pripravovanej jubilejnej publikácie. Moderuje Soňa Šimková. V spolupráci s Divadelným ústavom Bratislava. (►)

10:30 AM – 1:30 PM, DAB – Studio: **Transcending Divadelná Nitra 1992 – 2021.**

Theory event to the 30. anniversary of ITF Divadelná Nitra with the authors of a prepared jubilee publication. Moderator: Soňa Šimková. In collaboration with The Theatre Institute Bratislava. (○)

PONDELOK / MONDAY 4. 10.

10.30 – 12.00, Meeting point: **Artists talk.** Prezentácia inscenácií, ktoré majú na festivale premiéru: *ICARUS*, *Zelená je tráva*, a projektu Be SpectACTive!; diskusia s tvorcami inscenácií *Drotár a Borodáč alebo Tri sestry.*

10:30 AM – 12:00 PM, Meeting Point: **Artists talk.** Presentation of productions premiering at ITF DN 2021: *ICARUS*, *Blue is the Colour*, and Be SpectACTive! project; discussion with creators of *The Tinker and Borodáč or The Three Sisters.*

21.00 – 23.00, DAB – Štúdio: **Presahy / Transcendencies. Veľká verejná debata.**

Diskusia Olivera Reháka (Denník N) so špeciálnymi hostami na tému festivalu: Jozef Lupták, hudobník / Daniel Pastirčák, literát, výtvarník, kazateľ / Pavol Čekan, vedec – biochemik. (►)

9:00 PM – 11:00 PM, DAB – Studio: **Presahy / Transcendencies. Large Public Debate.**

Discussion with special guests on this year's festival theme: Jozef Lupták, musician / Daniel Pastirčák, visual artist, writer, preacher / Pavol Čekan, scientist – biochemist. Moderated by Oliver Rehák (Denník N). (○)

STREDA / WEDNESDAY 6. 10.

10.30 – 13.00, Meeting point: **Artists talk.** Diskusia s tvorcami inscenácií *Očitý svedok*, *Siet*, *Necropolis*, *Lebensraum*, *Čepiec*; prezentácia účastníkov projektu V4@Theatre Critics Residency.

10:30 AM – 1:00 PM, Meeting Point: **Artists talk.** Discussion with creators of *Eyewitness*, *Mailles*, *Necropolis*, *Lebensraum*, *The Bonnet*; presentation by participants of V4@Theatre Critics Residency.

**Všetky podujatia sú tlmočené do slovenského a anglického jazyka. /
All events are interpreted to Slovak and English language.**

(○) Takto označené podujatia aj ako bezplatný online stream, viac informácií na webovej stránke festivalu. / Events marked with this symbol will be streamed free online, learn more on the Festival website.

PROJEKTY ASOCIÁCIE DIVADELNÁ NITRA

PROJECTS OF ASSOCIATION DIVADELNÁ NITRA

**presahy /
transcendencies**
#043

B ————— E
 s — p — e — c — t
 A — C — T
 i — v — e — !

Be SpectACTive!

Už tretí rok sú neoddeliteľnou súčasťou festivalu výstupy medzinárodného projektu Be SpectACTive!, podporeného grantom Európskej únie Kreatívna Európa. Projekt rozvíja aktívny vzťah divákov k performatívnemu umeniu a prináša umenie do ich každodenného života. Participácia na umeleckej tvorbe je objektom záujmu 19 európskych partnerov v rovnomennej sieti. Je dôležitým impulzom na aktivizáciu občanov nielen v oblasti kultúry, ale i verejného života, rozvíja zodpovednosť jednotlivcov za smerovanie mesta a podporuje miestny rozvoj. Súčasťou projektu je široké spektrum aktivít produkčného a výskumného charakteru. Výstupy nie sú lokálne uzavreté, naopak, iniciujú prepojenia s medzinárodným prostredím.

Asociácia Divadelná Nitra sa vstupom do siete koncom roka 2018 posunula od tvorby pre divákov k spoločnej tvorbe s divákmi. Popri tom chce prispieť k etablovaniu Nitry na mape moderných kreatívnych miest Európy v koncepcii tzv. *eventful cities* (kreatívnych miest s bohatou celoročnou ponukou podujatí). Realizačiou projektu napĺňa svoju dlhodobú ambíciu podporovať domácu umeleckú tvorbu a jej kontakty s medzinárodným prostredím.

Rok 2020 a epidémia covidu-19 intenzívne zasiahli do štvorročného projektu. Pozornosť organizátorov sa rozšírila nielen na hľadanie nových foriem krízovej práce s publikom, ale aj na experimentovanie v oblasti medzinárodnej umeleckej mobility, umeleckých rezidenčných pobytov a organizácie zahraničnej prezentácie výstupov. Lídri a členovia siete tak prispievajú k hľadaniu riešení v oblasti tvorby a umeleckej prezentácie v období pandémie a postpandemickej dobe na národej i európskej kultúrnej scéne.

>> Prezentácia inscenácie ICARUS, Zelená je tráva a projektu Be SpectACTive!: Artists talk, 4. 10. 2021, 10.30 – 12.00, Meeting Point DAB

Divácka programová rada funguje ako poradný orgán festivalových kurátorov od roku 2019. Tvorí ju heterogénna skupina obyvateľov primárne Nitrianskeho kraja, ale aj vzdialenejších miest a obcí (spolu 20 až 30 osôb). Na základe pravidelných stretnutí si jej členovia pod vedením koordiná-

tora vymieňajú postrehy a názory na tipy do festivalového programu. Popri online a fyzických stretnutiach sú jej súčasťou i návštavy divadelných predstavení a festivalu. V závere sezóny udeľuje Divácka programová rada odporúčanie (pečiatku DPR) 4 či 5 dielam. V programe MF DN 2021 sú to inscenácie *Vojna a mier* (Slovenské národné divadlo – Činohra, Bratislava), *Drotár* (Divadlo Andreja Bagara v Nitre), *Borodáč alebo Tri sestry* (Štátne divadlo Košice), *Lebensraum* (Divadlo LAB, Bratislava), *Druhá smrť Jany z Arcu* (Nové divadlo, Nitra).

Koordinátorom Diváckej programovej rady je divadelný kritik Miro Zwiefelhofer. Vyštudoval teóriu a kritiku divadelného umenia na DFVŠMU v Bratislave. V rokoch 2011 – 2014 sa podieľal na výbere zahraničného programu MF Divadelná Nitra a od roku 2020 je dramaturgom sprievodného programu. V roku 2013 bol členom dramaturgickej rady festivalu Nová dráma/New Drama. Aktívne sa venuje recenzovaniu a hodnoteniu profesionálneho a neprofesionálneho divadla, je jedným z programových koordinátorov kandidatúry mesta Nitra na titul Európske hlavné mesto kultúry 2026.

V roku 2022 bude DPR doplnená o nových členov prostredníctvom otvorenej výzvy.

>> Festivalové stretnutie Diváckej programovej rady, 2. 10. 2021, 12.30 – 13.30, pred bodom.K7

Svetová premiéra inscenácie ICARUS predstaví výsledky spoločnej práce tínedžerov z Nitry a Prahy pod vedením umeleckého tímu (Marie Gourdain / FR, Jaro Viňarský / SK, Václav Kalivoda / CZ). Asociácia Divadelná Nitra spolupracuje na príprave s Medzinárodným festivalom súčasného tanca a pohybového divadla Tanec Praha, so ZUŠ J. Rosinského v Nitre a s ďalšími partnermi. Ambíciu projektu je podporiť rozvoj súčasného tanca v Nitre a Prahe, príčom projekt prepája skupinu špičkových tanecných umelcov s tínedžermi v oboch mestách. Súčasťou tvorivého procesu od júna 2019 boli kreatívne rezidenčné pobytu v Nitre i Prahe, diskusie a pohybové i hudobné workshopy. V dôsledku covidovej epidémie sa výstupy v rokoch 2020 a 2021 rozšírili o pravidelné online stretnutia, ktoré priniesli účastníkom inšpiráciu a pozitívne impulzy počas izolácie.

>> Workshop a rezidenčný pobyt pražských detí a umelcov zapojených do projektu ICARUS v Nitre, 28. 9. – 3. 10. 2021

>> Svetová premiéra inscenácie ICARUS, 2. 10. 2021, 15.00 – 15. 40, Svätoplukovo námestie

Svetová premiéra inscenácie Zelená je tráva zavírá dlhodobý skúšobný proces choreografky a režisérky Petry Fornayovej a jej umeleckého tímu, ktorý prebieha od konca roku 2019. Projekt bol vybraný na základe otvorenej výzvy, ktorú zverejnila v máji 2019 Asociácia Divadelná Nitra. Ambíciu organizátorov bolo podporiť medzinárodnú tvorbu slovenských umelcov a parti-

cipatívny prístup v domácej tvorbe. Inscenácia s ekologickou téμou vzniká v spolupráci s Dublin Theatre Festival v Írsku, Plesni Teater Ljubljana v Slovinsku a KunstenCentrum BUDA v Kortrijku v Belgicku. Je výsledkom dlhodobého procesu skúšania na Slovensku, kreatívneho rezidenčného pobytu v Slovinsku i online komunikácie s partnermi a verejnosťou v Belgicku a Írsku.

>> Kreatívny rezidenčný pobyt umeleckého tímu projektu Zelená je tráva v Nitre, 22. 9. 2021 – 4. 10. 2021

>> Svetová premiéra inscenácie Zelená je tráva, 3. 10. 2021, 16.00 – 17.00, Kultúrny dom Párovské Háje

Be SpectACTive!

For the third year in a row, ITF Divadelná Nitra features the outputs of the international project Be SpectACTive!, co-funded by the European Union's Creative Europe programme. The project aims to promote an active spectator relationship to performative art and bring art to their everyday life. Bolstering participation in artistic production is the interest of 19 European partners joined by the Be SpectACTive! network. It serves an important impulse for citizen activation in culture in particular and public life in general, develops individual responsibility for steering the course of local cultural programme and supports regional development. The project features a broad array of production and research activities. The outputs are not locally specific – on the contrary, they initiate connections with the international community.

By entering the network in late 2018, Association Divadelná Nitra has moved from creation for audiences to creation with audiences. It also aimed to entrench Nitra on the map of modern creative European localities, following the concept of *eventful cities* (creative cities with a rich all-year offer of events). By undertaking the project, it works towards fulfilling its long-term ambition of supporting local artistic production and its contact with the international arts scene. 2020 and the COVID-19 pandemic intensely affected our budding project. The organisers have additionally directed their attention to seeking new forms of crisis work with spectators, as well as experimenting in international artistic mobilities, artistic residencies, and organising output presentations abroad. Network leaders and members thereby contributed to the effort of finding functional solutions in artistic production and presentation during pandemic and post-pandemic times on the national and European culture scene.

>> Presentation of productions ICARUS, Blue is the Colour, and the Be SpectACTive! project: Artists talk, 4 October 2021, 10.30 AM – 12.00 AM, Meeting Point DAB

The Audience Programme Board functions as an advisory body to festival curators since 2019. It consists of a heterogenous group of citizens primarily from Nitra Region, but also more remote cities and villages (altogether 20 to 30 people). Based on regular meetings under the guidance of the project coordinator, its members exchange observations and opinions on recommendations for the festival programme. Besides online and physical meetings, they also sit in at theatre performances and festival events. By the end of the season, the Audience Programme Board makes a recommendation (grants the 'APB Seal of Approval') for 4 to 5 theatrical artworks. Of the pieces programmed for ITF Divadelná Nitra 2021, these are the productions *War and Peace* (Slovak National Theatre – Drama, Bratislava), *The Tinker* (Andrej Bagar Theatre in Nitra), *Borodáč or Three Sisters* (State Theatre Košice), *Lebensraum* (LAB Theatre, Bratislava), and *Joan of Arc's Second Death* (New Theatre, Nitra). The Audience Programme Board is coordinated by theatre critic Miro Zwiefelhofer. He studied theatre art theory and criticism at the Theatre Faculty of the Academy of Performing Arts in Bratislava. In 2011–2014 he co-selected the foreign programme of ITF Divadelná Nitra and since 2020 he is the festival's accompanying programme dramaturge. In 2013 he was member of the dramaturgical board of Nová dráma/New Drama festival. He actively reviews and evaluates professional and amateur theatre and is one of the programme coordinators of Nitra's candidacy for the European Capital of Culture 2026.

In 2022, the Audience Programme Board will enrol new members through an open call.

>> Festival meeting of the Audience Programme Board, 2 October 2021, 12.30 PM – 1.30 PM, at bod.K7

The world premiere of ICARUS will present the results of a joint work by teenagers from Nitra and Prague created under the guidance of an artistic team (Marie Gourdain / FR, Jaro Viňarský / SK, Václav Kalivoda / CZ). For this production, Association Divadelná Nitra partnered with Tanec Praha international festival for contemporary dance and physical theatre, the J. Rosinský Elementary School of Art in Nitra and others.

The project's ambition is to foster contemporary dance production in Nitra and Prague, connecting a group of first-class dance artists with teenagers in both cities. The creative process since 2019 featured creative residencies in Nitra and Prague, discussions, and physical and music workshops. Due to the COVID-19 pandemic, outputs in 2020 and 2021 have come to include regular online meetings, bringing participants inspiration and positive impulses during lockdown.

>> Workshop and residency of Prague children and artists involved in the project ICARUS in Nitra, 28 September 2021 – 3 October 2021

>> World premiere: *ICARUS*, 2 October 2021, 3.00 PM – 3.45 PM, Svätoplukovo námestie
The world premiere of *Blue is the Colour*
 will conclude a running rehearsal process by choreographer and director Petra Fornayová and her creative team taking place since 2019. Her project was selected on the basis of an open call published by Association Divadelná Nitra in May 2019. The organisers' ambition was to support international production by Slovak artists and a participative approach to local production. This ecological piece was created in collaboration with Dublin Theatre Festival in Ireland, Plesni Teater Ljubljana in Slovenia, and Kunstencentrum BUDA in Kortrijk, Belgium. It is the result of a continuous rehearsal process in Slovakia, a creative residency in Slovenia and online communication with partners and the public in Belgium and Ireland.

>> **Creative residency of the artistic team of *Blue is the Colour* in Nitra, 22 September 2021–4 October 2021**

>> World premiere: *Blue is the Colour*, 3 October 2021, 4.00 PM – 5.00 PM, Párovské Háje Culture House

Koproducenti / Co-producers:

B — E
 s — p — e — c — t
 A — C — T
 i — v — e — !

Spoluorganizátori a partneri výstupov 2021 /
Co-organisers and partners of 2021 outputs:

Podporili / Supported by:

Co-funded by the Creative Europe Programme of the European Union

MINISTERSTVO
KULTURY

MINISTERSTVO
INVESTÍCII, REGIONÁLNEHO ROZVOJA
A INFORMATIZÁCIE
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

NITRIANSKY
SAMOSPRÁVNY
KRAJ

Státní fond kultury ČR

Nadácia
mesta
Bratislavы

Flanders
State of the Art

Nadácia SPP

Líder projektu Be SpectACTIVE! /
Leader of Be SpectACTIVE! Project:

CapoTrave / kilowatt
 Associazione Culturale

Partneri / Partners:

Artemrede – Teatros Associados (PT), Bakelit Multi Art Center (HU), Koproduktionshaus Wien / Brut (AT), KunstenCentrum BUDA (BE), Café de las Artes Teatro (ES), Domino Udruge (HR), Asociácia Divadelná Nitra (SK), Dublin Theatre Festival Company (IE), Göteborgs Kommun – Göteborgs Stads kulturförvaltning / Stora Teatern (SE), Institution Student Cultural Centre (RS), Occitanie en scène, Réseau en scène Langue-doc-Roussillon (FR), Plesni Teater Ljubljana (SI), Tanec Praha (CZ), Teatrul Național Radu Stanca Sibiu (RO), Fondazione Fitzcarraldo (IT), Universitat de Barcelona (ES), Université de Montpellier (FR), Centre national de la recherche scientifique / CNRS (FR)

V4@THEATRE CRITICS RESIDENCY

Asociácia Divadelná Nitra realizuje od roku 2015 projekt **V4@Theatre Critics Residency**, určený pre mladých divadelných kritikov do 35 rokov z krajín Vyšehradskej štvorky, zo západného Balkánu a z tzv. Východného partnerstva. V spolupráci s partnermi sa projekt stal dôležitou platformou na získavanie skúseností v oblasti divadelnej reflexie a na networking naprieč európskym regiónom. Vďaka podpore Vyšehradského fondu a Fondu na podporu umenia sa projekt môže neustále rozrastať v počte účastníkov aj zúčastnených krajín.

Cieľom projektu je rozvoj kritického myslenia o divadle, sledovanie nových tendencií súčasnej tvorby v oblasti scénického umenia a zoznámanie sa s analytickými prístupmi, ktoré slúžia na reflexiu neraz špecifických a experimentálnych umeleckých diel.

Roky 2020 a 2021 priniesli výzvy aj tomuto projektu. Účastníci sa mohli stretávať iba virtuálne. V tomto roku sme sa vzhľadom na situáciu rozholili prispôsobiť aj formát rezidenčných pobytov. Kritici z krajín Vyšehradskej štvorky majú možnosť zúčastniť sa na rezidenčnom pobytu priamo v Nitre počas festivalu, účastníci z východnej Európy a Ruska sa spoja s lektormi a hostami diskusií online v novembri 2021.

Programy oboch rezidenčných pobytov sú takmer totožné. Pod vedením nemeckého teatrológa Stefana Tiggesa absolvujú účastníci analytické semináre mapujúce festivalový program. Účastníci pobytu v Nitre sa zúčastnia aj na diskusiahach s tvorcami, hercami a významnými osobnosťami spoločensko-politickeho života. Účastníkom online rezidenčného „pobytu“ sprostredkujeme kontakt s umelcami a tvorcami vybraných inscenácií s dôrazom na čo najkvalitnejšie pochopenie toho-ktorého diela. Program doplní svojimi prednáškami Darko Lukić, kritik chorvátskeho pôvodu žijúci v Nemecku.

Projekt má nielen vzdelávaciu funkciu, kladie dôraz aj na posilnenie vzťahov a výmenu nových tendencií v oblasti súčasného performatívneho umenia. Preto je jeho súčasťou miniprojekt **V4@Networking&Reminiscences**, ktorý prepája súčasných a bývalých účastníkov projektu, partnerov projektu a ďalších profesionálov z oblasti divadelnej kritiky. Networkingová platforma vytvára priestor na vznik nových projektov a stimuláciu vzťahov naprieč Európu.

Siedmy ročník rezidenčného pobytu bude mať 12 účastníkov z krajín strednej Európy a 14 účastníkov z krajín východnej Európy.

Since 2015, Association Divadelná Nitra has organised the project **V4@Theatre Critics Residency**, intended for young theatre critics up to the age of 35 coming from the Visegrad Four, Western Balkans and Eastern Partnership countries. In collaboration with international partners, the project has become an important platform for acquiring experience in theatrical discourse and networking across the European region. With the support of the International Visegrad Fund and the Slovak Arts Council, the project can steadily grow its number of participants and participating countries.

The project aims to foster critical reflection on theatre, map new tendencies in contemporary scenic arts production, and introduce innovative analytical methods for reflecting on often highly specific and experimental artworks.

2020 and 2021 did not spare us of notable challenges to our project. Participants were only able to meet online. In view of the current epidemic situation, this year we have decided to modify our residency format. Critics coming from the Visegrad countries will have a chance to attend the residency personally in Nitra during the festival, while participants from Eastern Europe and Russia will join mentors and discussion guests online in November 2021.

The schedules of both residencies are nearly identical. Participants will join analytical seminars addressing the festival programme under the guidance of German theatre scholar Stefan Tigges. Residents in Nitra will sit in at discussions with creators, actors and notable figures from social and political life. Online residents will be able to discuss artists and creators of selected productions, with a focus on a thorough understanding of the artwork at hand. The programme will be complemented with lectures by Croatian theatre critic based in Germany Darko Lukić.

Besides serving an educational purpose, the project also emphasizes building contacts and the exchange of new tendencies in the field of contemporary performative art. This is why it also features the mini-project **V4@Networking&Reminiscences**, connecting current and former project participants, project partners and other professionals from the field of theatre criticism. This networking platform creates a space for new projects and stimulates contacts across Europe.

The 7. edition of our residency programme will be joined by 12 participants from Central Europe and 14 participants from Eastern Europe.

Lektori / Mentors:

Stefan Tigges, (Nemecko / Germany)

je teatrológ. Pedagogickej a výskumnej činnosti sa venuje na medzinárodnej úrovni (napríklad na univerzitách v Bochume, v Mainzi, vo Viedni, v Avignone, v Rouene) a nedávno dokončil habilitačnú prácu na tému divadla režiséra Jürgena Goscha a scénografa a režiséra Johanna Schütza. Stefan sa zaobrába súčasným divadelným, dramatickým a performatívnym umením, metodologickými prístupmi k analýze performance, pojami priestoru a miesta v divadle a ďalšími dramaturgickými tématami. V rokoch 2009 – 2012 zastupoval Schaubühne Berlin v európskej divadelnej sieti Prospero a v rokoch 2017 – 2018 pôsobil ako výskumník na Univerzite hudby a múzických umení v Grazi. Medzi jeho publikácie patria napríklad *Od svetovej duše po nadbábku. Snové divadlo Čechova ako avantgardný experiment* (2010), *Premeny drámy. O stratégiah súčasného písania a inšcenovania v priestore nemecky hovoriacich krajín* (2008), *Medzihry. Nové texty, percepčné a fikčné priestory v divadle, tanci a performancii* (2010, spolueditor s K. Pewny a E. Deutsch-Schreiner), *Drama po dráme. Premeny dramatických form v Nemecku po roku 1945* (2011, spolueditor s A. Pełkom), *Jean Joudheuil. Prechody* (2015, spolueditor s Ch. Schmidt). V súčasnosti vyučuje na univerzitách v Grazi (KUG – Schauspiel), vo Viedni (TFM), v Lipsku (HfMT M. Bartholdy – Dramaturgie) a na Staatliche Akademie der Bildenden Künste Stuttgart, pôsobí aj ako vedecký pracovník v Hildesheim (Institut für Medien, Theater und Populäre Kultur).

is a theatre scholar. He works internationally as a lecturer and researcher (at the Universities of Bochum, Mainz, Vienna, Avignon, Rouen and elsewhere) and has recently completed his habilitation on the theatre of director Jürgen Gosch and stage designer and director Johannes Schütz. Stefan specializes in contemporary theatre, drama and performance art, methodological approaches to performance analysis, the concepts of space and place in theatre, as well as dramaturgy-related discourses. In 2009–2012 he represented Schaubühne Berlin in the European theatre network Prospero, and in 2017–2018 he was a visiting researcher at the University of Music and Performing Arts Graz. Some of his publications include: From World Soul to Über-Mariionette. Chekhov's Dream Theatre as Avant-Garde Experiment (2010); Dramatic Transformations. On Contemporary Strategies of Writing and Performance in German-Speaking Countries (2008, ed.); Interludes. New Texts, Perceptive and Fictional Spaces in Theatre, Dance and Performance (2010, co-edited with K. Pewny and E. Deutsch-Schreiner); Drama After the Drama. Transformations in Dramatic Forms in Germany

After 1945 (2011, co-edited with A. Pełka); Jean Joudheuil. Borderlines (2015, co-edited with Ch. Schmidt). Actually, he teaches at the universities of Graz (KUG – Schauspiel), Vienna (TFM), Leipzig (HfMT M. Bartholdy – Dramaturgie) and Staatliche Akademie der Bildenden Künste Stuttgart and is associated researcher at Hildesheim (Inst. Für Medien, Theater u. Populäre Kultur).

Darko Lukic,

(Nemecko, Chorvátsko / Germany, Croatia)

je teatrológ, pedagóg a divadelník. Pochádza z Chorvátska a žije v Nemecku. Pôsobil na Vysokej škole divadelných umení v Záhrebe, na Filozofickej fakulte Záhrebskej univerzity, na Karl-Franzens-Universität v Grazi (Rakúsko). Prednášal, učil a viedol workshopy v Brazílii, Bulharsku, Kostarike, Chorvátsku, vo Francúzsku, v Nemecku, Taliansku, Rumunsku, Slovinsku, Španielsku, USA, Spojenom kráľovstve, na Taiwane a vo Venezuele. Bol mentorom a školiteľom v programoch rozvoja publika a rozvoja kapacít v rámci Európskeho hlavného mesta kultúry Rijeka 2020, pedagógom pre európsky program pre rozvoj publika ADESTE+ a regionálnym koordinátorom EURODRAM. Od roku 2020 je expertom v medziodborovej expertnej skupine pre budovanie kapacít európskych miest kultúry v AEIDL – European Association for Local Development v Bruseli. Je aj certifikovaným školiteľom TQ (Teaching Intelligence – pedagóg pre pedagógov) a tvorcom online e-learningových kurzov. Postgraduálnemu štúdiu sa venoval na Tisch School of the Arts – Newyorskéj univerzite, na Inštitúte divadelnej antropológie – Kodanskej univerzite a na Európskej akadémii kultúry a manažmentu v Salzburgu. Titul PhD. v odbore divadelných štúdií obhájil na Záhrebskej univerzite. Pôsobil ako umelecký riaditeľ v Národnom divadle v Sarajeve a v Divadle &TD v Záhrebe. Bol prodekanom Vysokej školy divadelných umení v Záhrebe. Je autorom mnohých publikácií o divadelnom umení, napr. *Dráma vojnovej traumy, Divadlo a jeho prostredie – divadelné identity, Úvod do divadelnej antropológie a Úvod do aplikovaného divadla*.

is a theatre scholar, researcher, teacher and theatre practitioner from Croatia living in Germany. He has worked at the Academy of Dramatic Arts – University of Zagreb, the Faculty of Humanities – University of Zagreb, and Karl-Franzens-Universität Graz in Austria. He has lectured, taught and led workshops in Brazil, Bulgaria, Costa Rica, Croatia, France, Germany, Italy, Romania, Slovenia, Spain, USA, United Kingdom, Taiwan and Venezuela. He was mentor and trainer for the Audience Development and Capacity Building programs in Rijeka 2020 European Capital of Culture, an educator for the ADESTE+ European program for audience development, and a regional coordinator for EURODRAM. Since

2020 he is an expert in Pool of multi-disciplinary experts in The Capacity Building for European Capitals of Culture, AEIDL – European Association for Local Development, Brussels. He is also a certified TQ trainer (Teaching Intelligence – educator for educators) and e-learning course designer. He completed his predoctoral research at the Tisch School of the Arts – New York University, and his postgraduate studies at the Institute for Theatre Anthropology – University of Copenhagen and the European Academy for Culture and Management in Salzburg. He received his PhD in theater studies at the University of Zagreb. He was artistic director of the National Theatre in Sarajevo and Theatre & TD in Zagreb, and Vice Dean and Deputy Dean at the Academy of Dramatic Arts – University of Zagreb. His many published studies in drama and theatre include the books *The War Trauma Drama*, *Theatre in its Environment – Theatre Identities*, *Introduction to Theatrical Anthropology*, and *Introduction to Applied Theatre*.

Hlavný organizátor / Main organiser:

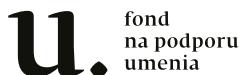
Asociácia Divadelná Nitra /
Association Divadelná Nitra

Partneri / Partners:

Slovenské centrum AICT (SK), Institut umenia – Divadelní ústav (CZ), Divadelný ústav Zbigniewa Raszewského (PL), Trafó – Dom súčasného umenia (HU), Centrum kultúrnych projektov Azart (MD), Centrum divadelného umenia Les Kurbas (UA), Národné centrum estetiky (AM), Ľvovské akademické dramatické divadlo Lesie Ukrajinky (UA), Divadelná únia Ruskej federácie (RU) / Slovak Centre of AICT (SK), Arts and Theatre Institute (CZ), Zbigniew Raszewski Theatre Institute (PL), Trafó – House of Contemporary Art (HU), AZART Center for Cultural Projects (MD), Les Kurbas Center for Theatre Art (UA), National Center of Aesthetics (AM), Lesia Ukrainka Academic Drama Theatre in Lviv (UA), Theatre Union of the Russian Federation (RU)

Podpora / Supported by:

-
- Visegrad Fund
-

Tento projekt Asociácie Divadelná Nitra z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia. / This Project of the Divadelná Nitra Association is supported using public funding by Slovak Arts Council.

AJ TOTO JE UΜENIE 2021

Aj toto je umenie je projekt, ktorý svojím ôsmym ročníkom aktívne vstupuje do verejného priestoru Nitry a poukazuje na viac či menej známe diela architektúry, urbanizmu a umenia v ňom. Prostredníctvom jednoduchých pútačov so základnými informáciami upozorňuje na zdanlivo nenápadné, prehliadané, no často aj neudržiavané, zdevastované či dokonca už neexistujúce objekty. Objekty, okolo ktorých chodievame dennodenne a nevedomujeme si, že sú alebo boli dielom umu a umeleckej tvorivosti človeka tak ako tie, ktoré pokladáme za dominanty, symboly či ikony mesta, o ktoré sa patrične staráme. Popri svojich umeleckých hodnotách sú spojené s príbehmi a osudmi ich autorov, obyvateľov či vlastníkov a nespochybnielne tvoria súčasť história nášho mesta a kultúrneho dedičstva Slovenska a Európy.

Projekt *Aj toto je umenie* nespočíva len v samotných pútačoch umiestnených vo verejnom priestore a dielach, na ktoré poukazujú. Jeho súčasťou je systematická výskumná práca a dramaturgia každého ročníka, ktorá zároveň reflekтуje tému aktuálneho ročníka Medzinárodného festivalu Divadelná Nitra. Za vznikom tohto projektu v roku 2014 stojí Asociácia Divadelná Nitra, ktorá spočiatku spolupracovala s reprezentantmi projektu Bunka za súčasné umenie, od roku 2015 sú kurátormi projektu historik umenia Richard E. Pročka a kulturológ Juraj Novák (od roku 2018 ako členovia občianskeho združenia Nitrianske kultúrne dedičstvo).

V priebehu doterajších siedmich ročníkov pribylo v Nitre postupne 43 miest označených logom *Aj toto je umenie* – roztrvorenou rukou, ktorá ukazuje na vybraný objekt. Nová doba priniesla aj potrebu hľadania nových, modernejších a atraktívnejších formiem prezentácie výsledkov projektu (celoročne dostupné informácie o projekte na webovej stránke festivalu, každoročná komentovaná prechádzka v čase konania festivalu, videoprezentácia vybraných objektov v roku 2020). Ambíciou projektu je inšpirovať aj iné miesta na Slovensku k podobnému označovaniu zabudnutej architektúry a umeleckých diel vo verejnom priestore.

Aktuálny ročník projektu prinesie hned niekoľko aktivít.

Prvou bude prezentácia nového sídla Asociácie Divadelná Nitra, priestoru nového kultúrneho, kreatívneho a komunitného centra **bod.K7**, v his-

torickej budove bývalej banky, ktorú označíme novým pútačom. Takto sa sídlo asociácie stane súčasťou samotného projektu.

Budovu banky naprojektoval v rokoch 1928–1930 v ateliéri Milana Michala Harmínca mladý architekt Ferdinand Silberstein. Stavbu na nároží Štefánikovej triedy a Radlinského ulice realizovala v rokoch 1931–1933 nitrianska firma Ján Tomaschek. Základ budovy tvoria dve nerovnako vysoké uličné krídla s obchodnými priestormi na prízemí a s bytmi na vyšších podlažiach. Celkovú kompozíciu dopĺňa a vyvažuje tretí, v tomto prípade vertikálny objem schodiskovej veže, sprístupňujúcej všetky poschodia. V roku 1998 bola budova ako hodnotný funkcionalistický objekt vyhlásená za národnú kultúrnu pamiatku. Časť obchodného parteru s veľkými výkladmi v oceľových ránoch a s fasádami obkladánymi travertínom, v ktorom bola svojho času predajňa podniku zahraničného obchodu Tuzex, pobočka banky a naposledy knižkupectvo, bola dlhodobo nevyužitá. V septembri 2021 Asociácia Divadelná Nitra otvorila tieto priestory po rekonštrukcii a revitalizácii ako nové kultúrne centrum **bod.K7** – priestor pre kultúru, kreativitu a komunitu. Súčasťou tohtoročného projektu *Aj toto je umenie* je aj prípravovaná mobilná aplikácia, ktorá moderným spôsobom priblíži súčasť verejnosti projekt a vytypované objekty prostredníctvom fotografií, textov a interaktívnej mapy. Jedným z najdôležitejších krokov v histórii projektu bude výroba nových pútačov – umožní ju grant z ministerstva investícii, regionálneho rozvoja a informatizácie, ktorý sa Asociácii Divadelná Nitra podarilo získať na svoje aktivity regionálnej povahy vrátane vybavenia nového priestoru pre kultúru, kreativitu a komunitu **bod.K7**.

Juraj Novák a Richard E. Pročka,
Nitrianske kultúrne dedičstvo

Program počas MF Divadelná Nitra:

Kde prebýva kultúra

sobota 2. 10. 2021, 16.00 – 17.30, od Starého divadla K. Spišáka na Ul. 7. pešieho pluku po bod.K7 na Štefánikovej triede 7

Komentovaná prechádzka s kulturológom Jurajom Novákom, ktorá práve v súvislosti so vznikom bodu.K7 predstaví minulé, súčasné a budúce sídla nitrianskych kultúrnych centier, miesta a ľudí, ktorí formovali, formujú a budú formovať kultúrne prostredie Nitry. **Stretnutie účastníkov o 15.55 pred vchodom do SDKS na Ul. 7. pešieho pluku 1.**

Budova Nitrianskej všeobecnej banky na historickej pohľadnici okolo roku 1933. Zdroj: Nitrianske kultúrne dedičstvo, o.z.

WWW.NITRAFEST.SK

THIS IS ART, TOO 2021

For eight years in a row, the project **This Is Art, Too** actively enters Nitra's public space, highlighting its better and lesser-known works of architecture, urbanism, and art. Using simple banners with basic information, it marks out seemingly unremarkable, underappreciated, but also often unmaintained, devastated, or even no longer existent objects. Objects that we pass by daily without realizing they are or were works of human reason and artistic creativity just like those we consider landmarks, symbols or icons of the city, and which we pay due attention. Besides their artistic value, they are vehicles of the stories and fates of their authors, locals, or owners, and undeniably form a part of our city's history and the cultural heritage of Slovakia and Europe.

This Is Art, Too is not simply about banners placed in the public space and the corresponding artworks. It also involves systematic research and dramaturgy for each edition, which simultaneously reflects the current theme of each year's International Theatre Festival Divadelná Nitra. The project was conceived in 2014 by Association Divadelná Nitra, which initially partnered with members of the project Container for Contemporary Culture, and since 2015 it is curated by art historian Richard E. Pročka and culture scholar Juraj Novák (in 2018, they formed the civic association Nitra Cultural Heritage).

Over the past seven years, Nitra built up a total of 43 locations labelled with the logo of *This Is Art, Too* — hand showing at a point of interest nearby. Changing times required us to seek new, more modern and attractive presentation forms for our project outputs (information about the project available year-round on the festival website, annual guided tour during the festival, video-presentation of selected objects in 2020). The project aims to inspire other cities in Slovakia similarly to begin marking out forgotten works of architecture and art in the public space.

This year's edition of the project features a number of interesting activities.

First, a presentation of the new seat of Association Divadelná Nitra, the new culture, creativity and community venue **bod.K7** in the historical building of the former bank, which will be labeled with a brand-new banner. The Association's new home will thereby become part of its own project. The building was designed in 1928–1930 by young architect Ferdinand Silberstein from the studio

of Milan Michal Harminec. It was built on the corner of Štefánikova trieda and Radlinského ulica in 1931–1933 by local contractor Ján Tomaschek. The building's heart consists of two asymmetrically tall street wings with ground-floor retail spaces and residential apartments in the floors above. Its overall composition is complemented and balanced by a third, vertical volume — a stair tower opening onto each floor. The building was listed as a national cultural monument in 1998 for representing a valuable piece of functionalist heritage. The commercial level with large steel show windows and travertine façades, occupied successively by a Tuzex luxury goods shop, a branch of bank, and most recently a bookstore, was long vacant. Following reconstruction and revitalisation work, Association Divadelná Nitra reopened the space

as a new culture venue: **bod.K7** — space for culture, creativity and community in September 2021. This year's edition of *This Is Art, Too* will also feature a mobile application, offering the broader public a modern way to learn about the project and selected objects through photographs, texts, and an interactive map.

One of the most important steps forward in the project's history will be the production of new banners — this was made possible through a grant by the Ministry of Investments, Regional Development and Informatization, which Association Divadelná Nitra received to cover its regional activities, including equipment for the new **bod.K7** space for culture, creativity and community.

Juraj Novák & Richard E. Pročka,
Nitra Cultural Heritage

Programme during ITF Divadelná Nitra:

Where Culture Dwells

Saturday, 2 October 2021, 4.00 PM – 5.30 PM, from K. Spišák Old Theatre (ulica 7. pešieho pluku) to bod.K7 (Štefánikova trieda 7)

Guided tour for the opening of **bod.K7** with culture scholar Juraj Novák, introducing the past, present and future locations of Nitra's culture venues, places and people who have formed, form or will form the cultural environment in Nitra.

Meeting at 3.55 PM in front of Karol Spišák Old Theatre at ulica 7. pešieho pluku 1.

Partneri / Partners:

NITRIANSKA
ORGANIZÁCIA
CESTOVNÉHO
RUCHU

Podpora / Supported by:

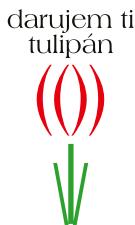

MINISTERSTVO
INVESTÍCIÍ, REGIONÁLNEHO ROZVOJA
A INFORMATIZÁCIE
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

NITRIANSKY
SAMOSPRÁVNY
KRAJ

Projekt DARUJEM TI TULIPÁN a projekt Black Box

TULIPLand – krajina, v ktorej chceme žiť'

Medzinárodný festival Divadelná Nitra je pre projekt Darujem ti tulipán vždy summarizáciou práce „od festivalu po festival“. Už pätnasty rok sa vždy prudko poohliadneme, čo sme pre zrakovou postihnuté deti vymysleli a čo krásne deti vytvorili. Tentoraz je lepšie sa neobzerať!

Telefonáty, maily, tvorba detí cez telefón a zásielky kresieb poštou (lebo tieto deti museli odísť z internátu domov alebo do detských domovov v rôznych mestách Slovenska, kde nemali ani počítače, ani internet) nás v druhej vlnie vyčerpali. Deti strácali pracovné návyky, navidomočí lenivelí, kresby aj tých najlepších postupne stratili život. Tento čas bez podnetov deti umoril. Tu sú pomaličky zabudli aj moje meno. Lebo keď ma konečne po šestich mesiacoch „zmerčili“ z internátnych balkónov, volali: „Dobrý deň, pani... pani Tulipán!“

Koncom školského roka 2020/2021 sme to však už mohli riadne rozbehnuť. Hry na prajných vykosených lúkach pred internátom až do západu slnka, bubnovačky s „ich dvorným“ Thierryom, workshop s nitrianskymi vidiacimi deťmi projektu, riadna šichta dobrovoľníkov z firmy Deloitte, ktorí ako šibnutím čaroveného prútika vylepli po kolénach zaburinený záhon pre nevidiacich v areáli školy. A kreslenie – každý týždeň do úmoru. Deti zrazu ozili a dokonca nosili množstvo domáčich kresieb! Dychtivé rozhovory, naše spoločné hodnotenia a veselosť – deti na nepoznanie poslušné a až na zaplakanie vďačné.

No my dospelí sme čas v krutej pandemickej uzávere riadne využili. Spracovali sme projektový archív desiatok a desiatok cenných diel detí a z nich pripravili videovýstavy, webové stránky projektu Darujem ti tulipán aj projektové aktivity Black Box a pre verejnosť interaktívne puzzle TULIPLand – krajinu, v ktorej chcú deti žiť.

A je čo ukázať verejnosti. Lebo pandémia všetky deti vrátane znevýhodnených „tulipánových“ iba na čas znehynula. Na Medzinárodnom festivale Divadelná Nitra 2021 sa verejnosti predstavia

prostredníctvom interaktívneho objektu Black Box, výstavami, bubnovačkou, grafitmi, veľko-rozmernou spoločnou malbou TULIPLand puzzle – krajinu, v ktorej si deti prajú žiť.

Budú to znova deti také, aké majú byť – snívajúce, talentované a rozradostené.

Elena Kárová

PIATOK 1. 10., Námestie / Festival deťom

10.00 – 16.00 **Darujem ti tulipán**. Celodenný integračný workshop pre zrakovovo znevýhodnené a vidiace „tulipánové“ deti.

14.00 – 15.00 **Bubnovačka s Thierryom**

Ebamom. Pre verejnosť.

Vstup zdarma.

SOBOTA 2. 10., Námestie / Festival deťom

13.00 – 17.00 **Black Box výbeh** – prostredie pre vidiacich o nevidiacich.

Black Box kino, Black Box výstava, Záhon pre nevidiacich, Pocitový chodník, Tulipland / maxi puzzle, 14.00 – 15.00 **Bubnovačka s Thierryom**

Ebamom.

Vstup zdarma.

NEDELIA 3. 10., Námestie / Festival deťom

13.00 – 17.00 **Black Box výbeh** – prostredie pre vidiacich o nevidiacich.

Black Box kino, Black Box výstava, Záhon pre nevidiacich, Pocitový chodník, Tulipland / maxi puzzle, 14.00 – 15.00 **Bubnovačka s Thierryom**

Ebamom.

Vstup zdarma.

A TULIP FOR YOU and the Black Box Project

TULIPland — where we want to live

For us in A Tulip for You, the International Theatre Festival Divadelná Nitra is always a summary of our work'from one festival to the next'. For fifteen years now, we take a sharp look over the shoulder and see what we have come up with for visually impaired children and what our beautiful children have made. This time it's better not to look back!

Phone calls, e-mails, children creating art over the phone and drawings arriving by mail (because kids had to leave the boarding school and return home or to children's homes in cities all around Slovakia, where they had no access to computers or the internet) completely exhausted us during the second wave. Children were losing their work habits, turning lazier in front of our eyes, and even the drawings of the best slowly lost their zing. These parched times literally drained our children. Some might have even forgotten my name. When at last they 'sensed' me from the dormitory balconies after six long months, they called out: 'Hello, hello Mrs... Mrs. Tulip!'

At the end of the 2020/2021 school year, we could finally give it a proper go. Playing games on the welcoming bevelled meadows in front of the boarding school until sundown, sessions with 'their court drummer' Thierry, a workshop with the project's sighted children from Nitra, and a solid round of work with volunteers from Deloitte, who, in a snap of fingers, weeded the schoolyard's Garden of the Blind overgrown knee-high. And drawing — every week, until they dropped. The children suddenly came alive and even brought many drawings from home! Thrilled talks, our collective evaluations, joy — the kids attentive like never before and thankful almost to the point of tears.

But we grown-ups made good use of our time in unforgiving pandemic lockdown. We processed the project archive comprising dozens and dozens of valuable children's work and prepared video-exhibitions, the websites of A Tulip for You and of the Black Box project activity, and the public interactive puzzle TULIPland — where children want to live.

And there is much for the public to see. As for children, including handicapped 'Tulip' kids, the pandemic only briefly put them out of action. At the International Theatre Festival Divadelná Nitra 2021, they will reach out to visitors through the interactive Black Box object, exhibitions, a drum session, graffiti, and the large collective drawing TULIPland puzzle — where children wish to live.

They will again be children as they are supposed to be — dreamy, talented, and filled with happiness.

Elena Kárová

FRIDAY 1 October, Square / Festival for Children

10.00 AM – 4.00 PM **A Tulip for You.** All-day integration workshop for visually impaired and sighted 'Tulip' children.

2.00 PM – 3.00 PM **Drum session with Thierry Ebam.** Public event.
Free admission.

SATURDAY 2 October, Square / Festival for Children

1.00 PM – 5.00 PM **Black Box pen** — a zone for the sighted about the unsighted.
Black Box cinema, Black Box exhibition, Garden of the Blind, Pathway of Feeling, Tulipland / maxi puzzle, 2.00 PM – 3.00 PM **Drum session with Thierry Ebam.**
Free admission.

SUNDAY 3 October, Square / Festival for Children

1.00 PM – 5.00 PM **Black Box pen** — a zone for the sighted about the unsighted.
Black Box cinema, Black Box exhibition, Garden of the Blind, Pathway of Feeling, Tulipland / maxi puzzle, 2.00 PM – 3.00 PM **Drum session with Thierry Ebam.**
Free admission.

Vedenie projektu / Project leader:
akad. soch. / acad. sculpt. Elena Kárová

Spoluorganizátori / Co-organisers:
ZSI pre slabozrakých a nevidiacich, Bratislava; ZŠ kniežaťa Pribinu, Nitra; Detský domov, Bernolákovo; Detský domov, Hriňová; Detský domov, Podunajské Biskupice a rodiny detí projektu / Elementary Boarding School for the Visually Impaired, Bratislava; Prince Pribina Elementary School, Nitra; Children's Home, Bernolákovo; Children's Home, Hriňová; Children's Home, Podunajské Biskupice, and families of children involved in the project

Podpora / Supported by:

SPRIEVODNÝ PROGRAM

ACCOMPANYING PROGRAMME

SPRIEVODNÝ PROGRAM

PIATOK 1. 10.

10.00 – 16.00, Námestie / Festival deťom: **Darujem ti tulipán.** Workshop pre „tulipáновé“ deti. ☔

14.00 – 15.00, Námestie / Festival deťom: **Bubnovačka** s Thierryom Ebamom. Pre verejnosť.

14.30 – 19.30, Kníkupectvo a antikvariát Pod Vŕškom: **KníhKupecká.** Sériu podujatí na Kupeckej ulici. 14.30 – 17.00 umelecké prednesy žiakov ZUŠ J. Rosinského, viedie: Marica Sišková; 17.15 – 18.15 stretnutie s Martinom M. Šimečkom; 18.30 – 19.30 vystúpenie hudobnej skupiny Mojše Band.

18.30 – 20.00, Zoborský kláštor: **Druhá smrť Jany z Arcu.** Nové divadlo. Tragikomédia o tom, čo plánoval Boh so svojím synom Ježišom, Janou z Arcu a Katom. ☺

21.40 – 23.10, DAB – Štúdio: **Stand-up – Samo Trnka, Peter Petiar Lachký, Gabo Žifčák.** ☺

SOBOTA 2. 10.

10.30 – 12.00, Meeting point: **Artists talk.** Prezentácia programu 30. ročníka Medzinárodného festivalu Divadelná Nitra jeho kurátormi; diskusia s tvorcami inscenácie *Vojna a mier.*

13.00 – 17.00, Námestie / Festival deťom: **Black Box výbeh – prostredie pre nevidiacich** o nevidiacich. Black Box kino, Black Box výstava, Záhon pre nevidiacich, Pocitový chodník, Tulipland / maxi puzzle, 14.00 – 15.00 bubnovačka s Thierryom Ebamom.

14.00 – 14.50, Námestie – Detská zóna / Festival deťom: **Divočiny.** ODIVO. Rozprávka o obyčajnom Maxovi s neobyčajnou fantáziou.

16.00 – 17.30, od Starého divadla po bod.K7: **Kde prebyva kultúra.** Komentovaná prechádzka po minulých, súčasných i budúcich sídlach nitrianskych kultúrnych centier. Zraz pred vchodom SDKS.

16.00 – 16.50, Námestie – Detská zóna / Festival deťom: **Smiech je najlepší liek.** Divadlo ZáBaVKA. Rozprávka o šašovi, ktorý zachráni princeznú i celé kráľovstvo. ☔

17.05 – 17.50, Námestie – Detská zóna / Festival deťom: **Popolvár.** Divadlo BABADLO. Rozprávka s netradičnými bábkami, otáčacou scénou a krásnymi pesničkami. ☔

18.15 – 19.00, Synagóga / Divadlo mladých: **Dora.** DS Naboso, ZUŠ J. Rosinského v Nitre. Insenácia na motívy práz Žitkovské bohyne (K. Tučková) a Žitkovské čarovanie (J. Jilík). R

19.30 – 20.00, Synagóga / Divadlo mladých:
Príbeh o láske a tme. DS DRIM, ZUŠ
J. Rosinského v Nitre. Monodráma podľa
románu Amosa Oza. **R**

20.15 – 21.15, Námestie – Koncertné pódiu:
Sto múch. Koncert. Ekologický funky-
-underground s dominantnými horehronsko-
podpolianskymi vplyvmi.

21.30 – 22.15, Synagóga / Divadlo mladých:
Diaboliáda. DS DRIM, ZUŠ J. Rosinského
v Nitre. Divadelná adaptácia prózy
M. Bulgakova. **R**

NEDEĽA 3. 10.

10.30 – 13.30, DAB – Štúdio: **Presahy**
Divadelnej Nitry 1992 – 2021. Theory event
K 30. výročiu Medzinárodného festivalu
Divadelna Nitra. V spolupráci s Divadelným
ústavom Bratislava. **R** (O)

13.00 – 17.00, Námestie / Festival deťom:
Black Box výbeh – prostredie pre vidiacich
o nevidiacich. Black Box kino, Black Box
výstava, Záhon pre nevidiacich, Pocitový
chodník, Tulipland / maxi puzzle, 14.00 – 15.00,
bubnovačka s Thierrym Ebamom.

14.00 – 14.30, Synagóga / Festival deťom:
AERO. ODIVO. Vzdušné laboratórium pre
všetkých, ktorí majú chuť uletieť. **R**

15.00 – 15.45, Námestie – Detská zóna /
Festival deťom: **Bubli Rybačka.** Klaun Tomík.
Veľký a veselý bublinový happening. **rainy cloud icon**

16.00 – 16.45, Námestie – Detská zóna / Festival
deťom: **Cirkusové trampoty.** Klaun Tomík.
Tomíkovo rozprávanie o cirkuse, plné akrobacie,
žonglovania či jednoduchých kúziel. **rainy cloud icon**

17.00 – 18.00, Námestie – Koncertné pódiu:
Genius Locci. Koncert. Indie a dream folk/pop.

20.45 – 21.45, Námestie – Koncertné pódium: **Vydrapená Bužírka Punk System.** Koncert. Malokarpatská antišportová legenda a prvá panková skupina s vlastným čašníkom.

PONDELOK 4. 10.

10.30 – 12.00, Meeting point: **Artists talk.** Prezentácia inscenácií, ktoré majú na festivale premiéru: *ICARUS*, *Zelená je tráva*, a projektu Be SpectACTive! diskusia s tvorcami inscenácií *Drotár* a *Borodáč alebo Tri sestry*.

16.30 – 17.30, Vila K: **Nitra minulá / Príbehy**

20. storočia. Premietanie rozhovorov a prezentácia dokumentárneho projektu. Súčasť prezentácie kandidatúry Nitry na Európske hlavné mesto kultúry 2026. **R**

21.00 – 23.00, DAB – Štúdio: **Presahy / Transcendencies. Veľká verejná debata.** Diskusia Olivera Reháka (Denník N) so špeciálnymi hostami na tému festivalu. **R (O)**

UTOROK 5. 10.

10.30 – 11.30, DAB – Štúdio / Festival deťom: **Veľká továreň na slová**, Staré divadlo K. Spišáka v Nitre. O tajomnej krajinie, v ktorej si najkrajšie slová môžu dovoliť len tí najbohatší. **E**

16.30 – 17.30, Vila K: **Nitra minulá / Príbehy**

20. storočia. Premietanie rozhovorov a predstavenie dokumentárneho projektu. Súčasť prezentácie kandidatúry Nitry na Európske hlavné mesto kultúry 2026. **R**

20.30 – 21.40, DAB – Štúdio: **Dukla, údolie smrti.** Dezorovo lútkové divadlo. Bábkové divadlo pre dospelých prenáša diváka do čias konca druhej svetovej vojny. **E**

STREDA 6. 10.

10.30 – 13.00, Meeting point: **Artists talk.**

Diskusia s tvorcami inscenácií *Očítý svedok*, *Sieť*, *Necropolis*, *Lebensraum*, *Čepiec*; prezentácia účastníkov projektu V4@Theatre Critics Residency.

21.00 – 22.00, DAB – Štúdio: **Ja som ti hovoril (a).** Simona Salátová a Joe Trendy. Párová stand-up komédia plná subjektívnych rád a zvláštnych nápadov. **E**

ONLINE PROGRAM FESTIVALU

1. – 6. 10., **Ty v mojom dome.** Národní divadlo – Činohra, Praha, ČESKÁ REPUBLIKA. Audiopredstavenie, ktoré vyzýva k návštave, k novému pohľadu na váš byt, k jemnej participácii – jednoducho k spoločnej hre. **E**

1. – 3. 10., FB profil Očami prírody: **Zelený festival – Očami prírody.** Ako organizovať festival šetrnejšie k životnému prostrediu? Súčasť prezentácie kandidatúry Nitry na Európske hlavné mesto kultúry 2026. Nitra 2026.

Na podujatia sprievodného programu, pokiaľ nie sú označené **E**, je vstup zdarma.

E Na takto označené predstavenia sprievodného programu sa predávajú vstupenky online od 25. 8. na **GoOut**, alebo od 1. do 6. 10. v DAB (hlavný vstup) v Nitre. Viac informácií o vstupenkách: +421949 853 333, vstupenky@nitrafest.sk

R Na takto označené podujatia sprievodného programu s volným vstupom, ktoré sa konajú v interiéri (Synagóga, Vila K, DAB – Štúdio), je rezervácia nutná prostredníctvom **GoOut** alebo webstránky festivalu.

Cloud V prípade nepriaznivého počasia sa označené podujatia presúvajú do náhradných priestorov interiéru, aktuálne informácie na www.nitrafest.sk a sociálnych sieťach v deň konania podujatia.

(O) Taktôz označené podujatia aj ako bezplatný online stream, viac informácií na webovej stránke festivalu.

Artist talks, theory event a veľká verejná debata sú timočené do slovenského aj anglického jazyka.

Vysvetlivky:

Meeting point – foyer DAB (1. posch.)

Námestie – Svätoplukovo námestie

DAB – Divadlo Andreja Bagara

SDKS – Staré divadlo K. Spišáka

PODUJATIA SPOLUORGANIZÁTOROV POČAS FESTIVALU

Krajské osvetové stredisko v Nitre

24. 9. – 29. 10., KOS v Nitre: **FAD 21 PO.**

Výstava fotografií.

4. 10. – 5. 10., 9.00 – 15.00, KOS v Nitre:

PRIESTOR. Workshop o divadelnom priestore.

4. 10., 14.00 – 14.35, KOS v Nitre: **Červené**

topánky. Divadelné predstavenie.

4. 10., 18.00 – 18.40, KOS v Nitre: **Ten deň
príde.** DS Hrdinovia. Divadelné predstavenie.

Krajská knižnica Karola Kmeťka v Nitre

4. 10., 14.00 – 16.00, KKKK v Nitre: **Nitra
budúca / Budúcnosť tradičných remesiel.**

Súčasť prezentácie kandidatúry Nitry na titul
Európske hlavné mesto kultúry 2026.

Slovenské poľnohospodárske múzeum v Nitre

2. 10., 9.00 – 17.00, SPM v Nitre: **Nitra**

minulá / Babie leto. Súčasť prezentácie
kandidatúry Nitry na titul Európske hlavné
mesto kultúry 2026.

Ponitrianske múzeum v Nitre

2. 9. – 30. 10., PM v Nitre: **Andrej Bagar
(1900 – 1966) včera, dnes a zajtra.** Výstava.

2. 9. – 30. 10., PM v Nitre: **Divadelný kostým.**
Výstava.

Nitrianska galéria

30. 9. – 5. 12., Nitrianska galéria –
Reprezentačné sály: **FOLK-LORE.** Výstava.

9. 9. – 7. 11., Nitrianska galéria – Galéria
mladých: **Šimon Chovan – WINGS IN**

MOTION. Výstava.

Dni architektúry

od 25. 8. 2021, Námestie: **Bloky.** Inštalácia
objektov.

**Pre aktuálne informácie o podujatiach,
hygienických opatreniach, vstupnom
a otváracích hodinách uvedených
inštitúcií sledujte webové stránky
spoluorganizátorov.**

ACCOMPANYING PROGRAMME

FRIDAY 1 OCTOBER

10.00 AM – 4.00 PM, Square / Festival for
Children: **A Tulip for You.** All-day integration
workshop for visually disadvantaged and
sighted children.

2.00 PM – 3.00 PM **Drum session with
Thierry Ebam.**

2.30 PM – 7.30 PM, Books and antiques
store Pod Vŕškom: **KníhKupecká.** Series of
events at Kupecká ulica: 2.30 PM – 5.00 PM,
performances by students from J. Rosinský
Elementary School of Art, tutor: Marica
Šišková; 5.15 PM – 6.15 PM, meeting with
Martin M. Šimečka; 6.30 PM – 7.30 PM,
concert by Mojše Band.

6.30 PM – 8.00 PM, Zobor Monastery: **Joan
of Arc's Second Death.** New Theatre.
A tragicomedy about God's plan with his son
Jesus, Joan of Arc and the executioner.

9.40 PM – 11.10 PM, DAB – Studio: Stand-up
**Samo Trnka, Peter Petiar Lachký, Gabo
Žifčák**

SATURDAY 2 OCTOBER

10.30 AM – 12.00 PM, Meeting Point:
Artists talk. Programme presentation of 30.
International Theatre Festival Divadelná Nitra
by curators; discussion with creators of *War
and Peace*.

1.00 PM – 5.00 PM, Square / Festival for
Children: **Black Box pen – a zone for the
sighted about the unsighted.** Black Box
cinema, Black Box exhibition, Garden of the
Blind, Pathway of Feeling, Tulipland / maxi
puzzle. 2.00 PM – 3.00 PM, **Drum session
with Thierry Ebam.**

2.00 PM – 2.50 PM, Square – Children's Zone / Festival for Children: **Wild Stuff.** ODIVO.

A story accompanied by live music about an ordinary Max with a very special imagination. ☔

4.00 PM – 5.30 PM, from the Old Theatre to bod.K7: **Where Culture Dwells.** Commented tour with culture scholar Juraj Novák. Meeting in front of entrance to the Karol Spišák Old Theatre in Nitra. Project: This is Art, Too – Association Divadelná Nitra a Nitra Cultural Heritage c. a.

4.00 PM – 4.50 PM, Square – Children's Zone / Festival for Children: **Laughter is the Best Medicine.** ZáBaVka Theatre. A play about a clown who saves a princess and her kingdom. ☔

5.05 PM – 5.50 PM, Square – Children's Zone / Festival for Children: **Popolvár.** BABADLO Theatre. A classic folk tale with unusual puppets, a rotating scene and beautiful music. ☔

6.15 PM – 7.00 PM, Synagogue / Young Theatre: **Dora.** Naboso Theatre Company, J. Rosinský Elementary School of Art in Nitra. A play based on the books *The Žítková Goddesses* (K. Tučková) and *The Žítková Sorcery* (J. Jiřík). R

7.30 PM – 8.00 PM, Synagogue / Young Theatre: **A Tale of Love and Darkness.** DRIM Theatre Company, J. Rosinský Elementary School of Art in Nitra. A monodrama based on the eponymous cult novel by Amos Oz. R

8.15 PM – 9.15 PM, Square – Concert Stage: **Sto múch.** Concert.

Ecological funk-underground with dominant influences from the regions of Horehronie and Podpol'anie.

9.30 PM – 10.15 PM, Synagogue / Young Theatre: **Diaboliad.** DRIM Theatre Company, J. Rosinský Elementary School of Art in Nitra. A stage adaptation of the eponymous prose by M. Bulgakov. R

SUNDAY 3 OCTOBER

10.30 AM – 1.30 PM, DAB – Studio: **Transcending Divadelná Nitra 1992–2021.** Theory event to the 30. anniversary of ITF Divadelná Nitra with the authors of a prepared jubilee publication. Moderator: Soňa Simková. In collaboration with The Theatre Institute, Bratislava. (D)

1.00 PM – 5.00 PM, Square: **Black Box pen – a zone for the sighted about the unsighted.** Black Box cinema, Black Box exhibition, Garden of the Blind, Pathway of Feeling, Tulipland / maxi puzzle. 2.00 PM – 3.00 PM **Drum session with Thierry Ebam.**

2.00 PM – 2.30 PM, Synagogue / Festival for Children: **AERO.** ODIVO. An aerial laboratory for children, their parents and anyone who feels like flying away. (R)

3.00 PM – 3.45 PM, Square – Children's Zone / Festival for Children: **Bubbly Fishing.** Tomík the Clown. (rain)

4.00 PM – 4.45 PM, Square – Children's Zone / Festival for Children: **Circus Topsy-Turvies.** Tomík the Clown. (rain)

5.00 PM – 6.00 PM, Square – Concert Stage: **Genius Loci.** Concert. An alternative band play their original production combining elements of dream pop and indie.

8.45 PM – 9.45 PM, Square – Concert Stage: **Vydrapená Bužírka Punk System (V. B. P. S.).** Concert. Currently the most active music ensemble of Michal Kaščák has already grown to become a Lesser Carpathian anti-sport legend and the first even punk band with its own waiter.

MONDAY 4 OCTOBER

10.30 AM – 12.00 PM, Meeting Point: **Artists talk.** Presentation of productions premiering at ITF DN 2021: *ICARUS*, *Blue is the Colour*, and Be SpectACTive! project; discussion with creators of *The Tinker* and *Borodáč or The Three Sisters.*

4.30 PM – 5.30 PM, Vila K: **Nitra Bygone / Stories from the 20th Century.**

Screening and presentation in the Kollmann family's functionalist villa. Presentation for the candidature of Nitra for the European Capital of Culture 2026. Nitra 2026, Post Bellum, Vila K, Association Divadelná Nitra. (R)

9.00 PM – 11.00 PM, DAB – Studio: **Presahy / Transcendencies. Large Public Debate.** Discussion moderated by Oliver Rehák (Denník N) with special guests on this year's festival theme. (R) (D)

TUESDAY 5 OCTOBER

10.30 AM – 11.30 AM, DAB – Studio: **The Big Word Factory.** Karol Spišák Old Theatre in Nitra. About a mysterious land where the most beautiful words are only affordable for the richest of the rich.

4.30 PM – 5.30 PM, Vila K: **Nitra Bygone / Stories from the 20th Century.**

Screening and presentation in the Kollmann family's functionalist villa. Presentation for the candidature of Nitra for the European Capital of Culture 2026. Nitra 2026, Post Bellum, Vila K, Association Divadelná Nitra. (R)

8.30 PM – 9.40 PM, DAB – Studio: **Dukla, Death Valley.** Dezorž Puppet Theatre.

An epic puppet drama for adults transports the audience to late World War II and a divided society. (E)

WEDNESDAY 6 OCTOBER

10.30 AM – 1.00 PM, Meeting Point: **Artists talk.** Discussion with creators of *Eyewitness, Mailles, Necropolis, Lebensraum, The Bonnet*; presentation by participants of V4@Theatre Critics Residency.

9.00 PM – 10.00 PM, DAB – Studio: Stand-up by Simona Salátová and Joe Trendy **I Told You So.**

ONLINE PROGRAMME DURING THE FESTIVAL

1–6 October: **You in My House.** National Theatre Prague, CZECH REPUBLIC. An audio-performance that invites you to visit, to look at your apartment with a fresh pair of eyes, to subtly participate — in short, to play together. Directed by: Jiří Austerlitz. By purchasing a ticket, you will gain access to an audio track downloadable to your mobile device that you can play in your house.

1–3 October, FB profile Očami prírody (Through Nature's Eyes): **Green Festival – Through Nature's Eyes.** A green watch closely follows the festival organisation and advises us how to make it more environmentally-friendly. Presentation for the candidature of Nitra for the European Capital of Culture 2026. Nitra 2026.

Unless marked , admissions to events in the accompanying programme are free.

Tickets to performances in the accompanying programme marked with this symbol can be purchased online via **GoOut** from 25 August, or from 1 to 6 October at the Andrej Bagar Theatre in Nitra (Main entrance).

For more information about tickets:
+421 949 853 333, vstupenky@nitrafest.sk

For free events in the accompanying programme organised indoors (Synagogue, Vila K. DAB – Studio) marked with this symbol, advance reservations via **GoOut** or the Festival website are required.

In case of bad weather, these events will be moved indoors; for current information, please visit www.nitrafest.sk or DN social media on the scheduled date.

Performances marked with this symbol will be streamed free online, learn more on the Festival website.

Artist talks, theory event and large public debate are interpreted to Slovak and English.

Legend:

Square — Svätoplukovo námestie
DAB — Andrej Bagar Theatre
Meeting Point — DAB Foyer, entrance from Square

CO-ORGANISER EVENTS DURING THE FESTIVAL

Nitra Regional Education Centre

24 Sept – 29 Oct, Nitra Regional Education Centre: **FAD 21 PO.** Exhibition of photographs.

4 Oct – 5 Oct, 9.00 AM – 3.00 PM, Nitra Regional Education Centre: **SPACE.** Public educational workshop.

4 Oct, 2.00 PM – 2.35 PM, Nitra Regional Education Centre: **Red Shoes.** Performance.

4 Oct, 6.00 PM – 6.40 PM, Nitra Regional Education Centre: **The Day Shall Come.** Hrdinovia Theatre Company. Performance.

Karol Kmeťko Regional Library in Nitra

4 Oct, 2.00 PM – 4.00 PM, Karola Kmeťko Regional Library in Nitra: **Nitra To Come / The Future of Traditional Crafts.** Presentation for the candidature of Nitra for the European Capital of Culture 2026.

Slovak Agricultural Museum Nitra

4 Oct, 9.00 AM – 5.00 PM, Slovak Agricultural Museum Nitra: **Nitra Bygone / Indian Summer.** Presentation for the candidacy of Nitra for the European Capital of Culture 2026.

Nitra Region Museum

2 Sept – 30 Oct, Nitra Region Museum: **Andrej Bagar (1900 – 1966) Then, Now and Beyond.** Exhibition.

2 Sept – 30 Oct, Nitra Region Museum: **Stage Costume.** Exhibition.

Nitra Gallery

30 Sept – 5 Dec, Nitra Gallery – Representative Halls: **FOLK-LORE.** Exhibition.

9 Sept – 7 Nov, Nitra Gallery – Young Gallery: **Simon Chovan – WINGS IN MOTION.** Exhibition.

Architecture Days

from 25 August 2021, permanent objects, Square: **Blocks.**

For current information about the institutions' events, hygienic measures, prices and opening hours, visit the official websites of our co-organisers.

PRIESTOR PRE KULTÚRU, KREATIVITU A KOMUNITU

bod.k7 je impulzom i pevným bodom

Nový priestor pre kultúru v Nitre / nové sídlo
Asociácie Divadelná Nitra

Asociácia Divadelná Nitra je už 30 rokov súčasťou kultúrneho života Nitry. Presne toľko má aj nás najväčší projekt – Medzinárodný festival Divadelná Nitra. Doteraz bolo sídlom asociácie Divadlo Andreja Bagara, ktorého priestory sme museli opustiť. To nás motivovalo hľadať priestor, ktorý by nám umožnil realizovať naše aktivity v priebehu celého roka. Našli sme ho na pešej zóne, na rohu Štefánikovej triedy a Radlinského ulice. Tu, v jednej z mäla zachovaných funkcionalistických budov v Nitre, ktorá je od roku 1998 národnou kultúrnou pamiatkou, budujeme nový **priestor pre kultúru, kreativitu a komunitu – bod.K7**.

S Divadlom Andreja Bagara však ostávame i nadálej v blízkom vzťahu, aj keď sa nachádzame o päť metrov ďalej – vedľa je jedným z hlavných spoluorganizátorov Medzinárodného festivalu Divadelná Nitra.

bod.K7 ožíví pešiu zónu a bude prinášať celoročný program kultúrnych a vzdelávacích podujatí. V ňom zužitkujeme okrem skúseností z práce s miestnou komunitou svoje zahraničné kontakty, prepojíme Nitru s Európou, podporíme medzinárodnú spoluprácu. Päť veľkých výkladov na prízemí, obrátených do pešej zóny, nám umožní prezentovať diela vizuálneho umenia v plánovanej Galérii v oknách. Chodník pred budovou využijeme na uvádzanie malých foriem divadla, tanca, hudby, literatúry, ale aj na diskusie na rôzne témy. Open space bude slúžiť na coworking, workshopy či „kinečko“, v bývalom bankovom trezore sa usídlia archív a študovňa.

bod.k7 as an impulse and stable point

New cultural venue in Nitra / new seat of Association Divadelná Nitra

Association Divadelná Nitra has been part of Nitra's cultural life for the past 30 years. That is precisely the age of our largest project – the International Theatre Festival Divadelná Nitra. Until now, the Association was headquartered in the Andrej Bagar Theatre, but circumstances recently forced us to leave its premises. This inspired a search for a space to organise our activities all year long. We found it in the pedestrian zone, on the corner of Štefánikova trieda and Radlinského ulica. Here, in one of the final standing pieces of functionalist architecture in Nitra listed as a national cultural monument since 1998, we are building a new **space for culture, creativity and community – bod.K7**. Although we are moving house a few metres down the road, we will stay in close touch with the Andrej Bagar Theatre – it remains one of the main co-organisers of the International Theatre Festival Divadelná Nitra.

bod.K7 will bring a breath of life to the pedestrian zone, featuring a year-round programme of cultural and educational events. Besides our experience in work with the local community, we will also make use of international contacts, connect Nitra with Europe, and promote international collaborations. Five large ground-floor windows facing the pedestrian zone will present visual artworks in our planned Gallery in the Windows. The sidewalk in front of the building will see presentations of small forms of theatre, dance, music, literature, and discussions on

Budova Nitrianskej všeobecnej banky na historickej pohľadnici okolo roku 1933. Zdroj: Nitrianske kultúrne dedičstvo, o. z.

autorka návrhu novej podoby bodu K7: Šona Bellérková
autorka vizualizácií: Barbora Brezínová

Úprava a zriaďovanie priestoru prebehne v troch etapách:

1. etapa – leto/jeseň 2021: stavebné úpravy, rekonštrukcia zázemia, sociálnych zariadení, nové elektrické rozvody, nátery v interérii aj v exteriéri. (Slávnostné otvorenie pri príležitosti ukončenia prvej etapy úprav 14. 9. 2021.)

2. etapa – jeseň/zima 2021: nákup základného zariadenia do všetkých miestností (nábytok) a technického vybavenia na podujatia (zvuková a svetelná technika).

3. etapa – jar/leto 2022: technické vybavenie a inštalačné systémy na vybudovanie „kinečka“ a Galérie v oknách.

K ako kultúra, kreativita, komunita, 7 ako Štefánikova trieda 7, bod ako:

bod na križovatke Štefánikovej triedy a Radlinského ulice v centre Nitry nedaleko Svätoplukovho námestia s neustálym pohybom osôb na pešej zóne, ktorý bude podporovať prezentáciu umenia vo verejnom priestore;

bod na trase medzi stálymi partnermi: Di-vadlom Andreja Bagara, Starým divadlom Karola Spišáka, Kreatívnym centrom Nitra, Ponitrianskym múzeom, DOMOF kreativity a ďalšími inštitúciami v meste, s ktorými bude rozvíjať spoluprácu;

bod v priesečníku medzi kultúrou, kreativitou a komunitou:

kultúra: poskytne multižánrové a multidisciplinárne aktivity (rôzne druhy a formy umenia, zapojenie iných disciplín), bude smerovať k rozvoju publika a podpore kultúrneho vzdelávania; **kreativita:** bude hľadať inšpiratívne a progresívne projekty a tvorcov, aktivity, ľudí, bude prispievať k rozvoju kreativity, kultúrneho a kreatívneho priemyslu (KKP);

komunita: prepojí jednotlivcov do komunity, posilní ich zodpovednosť za smerovanie mesta,

various topics. The building's open space will serve as a venue for co-working, workshops, and a small movie theatre, while the former bank vault will house an archive and study room.

Modifications and furnishing of the space will take place in three stages:

Stage 1 – summer/autumn 2021: construction work, reconstruction of service spaces, sanitary facilities, new electrical wiring, re-painting indoors and outdoors.

(Ceremonial opening at the end of Stage 1 on 14 September 2021)

Stage 2 – autumn/winter 2021: purchase of basic equipment for all rooms (furniture) and technical equipment for events (sound and lighting equipment).

Stage 3 – spring/summer 2022: technical equipment and installing systems for small movie theatre and Gallery in the Windows.

K for kultúra, kreativita, komunita ('culture, creativity, community')

7 for Štefánikova trieda 7

bod ('point') for:

a point on the crossing of Štefánikova trieda and Radlinského ulica in downtown Nitra, with constant movement of people in the pedestrian zone not far off Svätoplukovo námestie, promoting presentations of art in the public space.

a point midway between stable partners:

Andrej Bagar Theatre, Karol Spišák Old Theatre, Nitra Creative Centre, Nitra Region Museum, DOMof Creativity and other institutions in town, with whom it will collaborate.

a point on the intersection of culture, creativity, and community

vytvorí podmienky na prepojenia a spoluprácu aktérov kultúry a KKP v Nitre i na Slovensku; **stabilný bod** na prezentáciu umenia a rozvoj umenieckého potenciálu v regióne i na Slovensku. Bude podporovať mladé talenty (zameranie na cieľovú skupinu mladých vrátane detí a tínedžarov venujúcich sa umeniu v Nitre);

oporný bod na stretnávanie sa rôznych menšinových a znevýhodnených skupín občanov (deti, dospelí). Bude im poskytovať príležitosť na komunikáciu, prezentáciu a vzdelávanie;

východiskový bod pre novú etapu fungovania Asociácie Divadelná Nitra. Umožní stabilizovať organizačné tímy a realizovať kvalitné výstupy;

bod na kultúrnej mape Slovenska a Európy na podporu národných a medzinárodných spoluprác, spolupráce ADN na získaní titulu Európskeho hlavného mesta kultúry 2026 pre Nitu. Zviditeľní mesto na Slovensku a v zahraničí.

Programové línie

• **bod pre ŽIVÉ UMENIE,**

progresívne súčasné umenie a intervencie vizuálnych, scénických a multimediálnych umelcov do verejného priestoru;

• **bod pre AKTÍVNY ROZVOJ PUBLIKY,**

aktívne vzdelávanie verejnosti i profesionálov v oblasti kultúry;

• **bod pre DOBROVOĽNÍKOV A PRAX,**

rozvoj komunity aktívnych dobrovoľníkov;

• **bod pre INÉ KOMUNITY,**

umenie ako terapiu, umenie, ktoré prepája a integruje;

• **bod pre AKTÉROV KULTÚRNEHO A KREATÍVNEHO PRIEMYSLU,**

Nitu, Slovensko a zahraničie – kontakty, spoluprácu, networking;

• **bod pre ASOCIÁCIU DIVADELNÁ NITRA,**

nové sídlo významného kultúrneho aktéra.

„Veríme, že s pomocou donorov a dobrovoľníkov naplníme svoje predstavy a vytvoríme inšpiratívny priestor na stretnávanie, ktorý oživí pešiu zónu a rozšíri kultúrnú ponuku v Nitre. A pre Asociáciu Divadelná Nitra bude znamenať nielen nové sídlo, ale najmä novú etapu jej existencie.“

Darina Kárová,
riadička Asociácie Divadelná Nitra

culture: featuring multi-genre and multidisciplinary activities (diverse genres and art forms, involvement of other disciplines), aimed at audience development and promotion of cultural education;

creativity: seeking inspiring and progressive projects and creators, activities, people, promoting creativity and the cultural and creative industry (CCI);

community: connecting individuals in community, empowering citizens in directing the town's activities, making conditions for connections and collaborations between culture and CCI actors in Nitra and Slovakia.

a stable point for the presentation of art and development of artistic potential within the region and Slovakia. Supporting young talents (focus on target group of young people — including children and teenagers active in art in Nitra).

a safe point for meetings of various minority and disadvantaged groups (children, adults), offering opportunities for communication, presentation, and learning.

a starting point for a new stage in the life of Association Divadelná Nitra, allowing us to stabilize our organising teams and produce high-quality outputs.

a point on the cultural map of Slovakia and Europe for supporting national and international partnerships, collaboration of ADN on reception of the title European Capital of Culture 2026 by Nitra, promoting the city within Slovakia and abroad.

Manifesto

• **a point for LIVE ART**

progressive contemporary art and interventions of visual, scenic, and multimedia artists in the public space.

• **a point for ACTIVE AUDIENCE DEVELOPMENT**

active education of the public and professionals in culture.

„Priestor na Štefánikovej sme všetci poznali – bohužiaľ, ako polozabudnutú architektonickú pamiatku. Očarila nás predovšetkým bezprostrednosťou kontaktu s ľudmi na pešej zóne, ale aj svojou kultúrno-historickou hodnotou. Kombináciou viacerých okolností sa napokon stalo, že máme možnosť nielen využívať tento výnimočný objekt, ale aj prispieť k pokračovaniu jeho jedinečného príbehu.

Prvotný impulz v podobe nevyhnutnej zmeny sídla asociácie spôsobil to, že sme začali väčšimi uvažovať o budúcnosti našej organizácie. Zhodnocovanie možností, vízie a plány podčiarkla aj atmosféra blížiaceho sa 30. ročníka festivalu. V neposlednom rade to bol uplynulý rok s pandémiou, ktorý zdôraznil presvedčenie o našom poslanií v zabezpečovaní kontaktu s umením, kultúrou a komunitou. bod.K7 je pre nás veľkým prelomom. Získeme možnosť celoročného kontaktu s divákmi. Je to pre nás výzva, v ktorej vidíme možnosť, ako sa rozvíjať ďalej v realizácii našich zámerov, ale najmä ako sa posunúť bližšie k obyvateľom Nitry.“

Anna Šimončičová,
zástupkyňa riaditeľky,
manažérka projektu bod.K7

Hlavný organizátor / Main organiser:

Asociácia Divadelná Nitra

Projekt podporili / Supported by:

a podporovatelia v rámci crowdfundingovej kampane StartLab / and StartLab campaign supporters

www.bodk7.sk

- **a point for VOLUNTEERING AND PRACTICE**

developing a community of active volunteers.

- **a point for OTHER COMMUNITIES**

art as therapy, art that connects and integrates

- **a point for CULTURAL-CREATIVE INDUSTRY ACTORS**

Nitra, Slovakia and beyond – contacts, partnerships, networking

- **a point for ASSOCIATION DIVADELNÁ NITRA**

new headquarters of a prominent cultural actor

“We believe that the help of donors and volunteers will allow us to fulfil our vision and create an inspiring space for you to meet, enlivening the pedestrian zone and broadening Nitra’s cultural offer. As for Association Divadelná Nitra, it will be a new address, but even more importantly, a new stage in its life.”

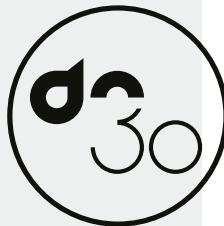
Darina Kárová,
Director of Association Divadelná Nitra

“We all knew the space at Štefánikova trieda – unfortunately, as a half-forgotten architectural monument. It charmed us by being in immediate contact with people in the pedestrian zone as well as its cultural-historical value. A combination of multiple factors made it so that we can now not just use this exceptional object but also play a part in continuing its unique story. The original impulse in the form of an unavoidable change of the Association’s headquarters made us reflect more intensely about the future of our organisation. Weighing possibilities, visions and plans was underlined by the atmosphere of the festival’s approaching 30. anniversary. Last but not least, the preceding year marked by the pandemic strengthened our convictions about our mission to ensure people remain exposed to art, culture, and community. Bod.K7 is a great breakthrough for us. We will gain a chance to maintain year-round contact with spectators. It is certainly a challenge. On the other hand, we see in it an opportunity to take a step toward fulfilling our ambitions, but above all – a way of coming closer to the people of Nitra.”

Anna Šimončičová,
Vice-director, Project Manager of bod.K7

DIVADELNÁ NITRA

30. ročník Medzinárodného festivalu
30th edition of International Theatre
Festival

**presahy /
transcendencies**

#127

www.nitrafest.sk

PROJEKTY ASOCIÁCIE DIVADELNÁ NITRA PODPORILI
THE PROJECTS OF ASSOCIATION DIVADELNÁ NITRA
ARE SUPPORTED BY

Projekty ADN z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia, hlavný partner projektov.

The projects of Association Divadelná Nitra are supported from public funds by the Slovak Arts Council, the main project partner.

NITRIANSKY
SAMOSPRÁVNY
KRAJ

MINISTERSTVO
INVESTÍCIÍ, REGIONÁLNEHO ROZVOJA
A INFORMATIZÁCIE
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Co-funded by the
Creative Europe Programme
of the European Union

- Visegrad Fund
- •

Státní fond kultury ČR

Nadácia SPP

lita iii
autorská spoločnosť

NDS NADÁCIA PRE
DETÍ SLOVENSKA

BRATISLAVA

NADÁCIA
ZSE

VŠMU
VYSOKÁ
ŠKOLA
MÚZICKÝCH
UMENÍ

BRATISLAVSKÝ
SAMOSPRÁVNY KRAJ
NAJLEPŠIE MIESTO PRE ŽIVOT

Hlavní mediálni partneri
Main Media Partners

ROZHĽAS A TELEVÍZIA
SLOVENSKA

• RÁDIO DEVÍN
• RÁDIO_FM

NITRIANSKE NOVINY

Mediálni partneri
Media Partners

| KULTÚRNY ŽIVOT |
» umenie dobrej spoločnosti «

Partneri

Partners

UNIVERSITA
KONSTANTÍNA
FILOZÓFIA
V NITRE

DIVADELNÁ NITRA

30. ročník Medzinárodného festivalu
30th edition of International Theatre
Festival

presahy /
transcendencies
#016

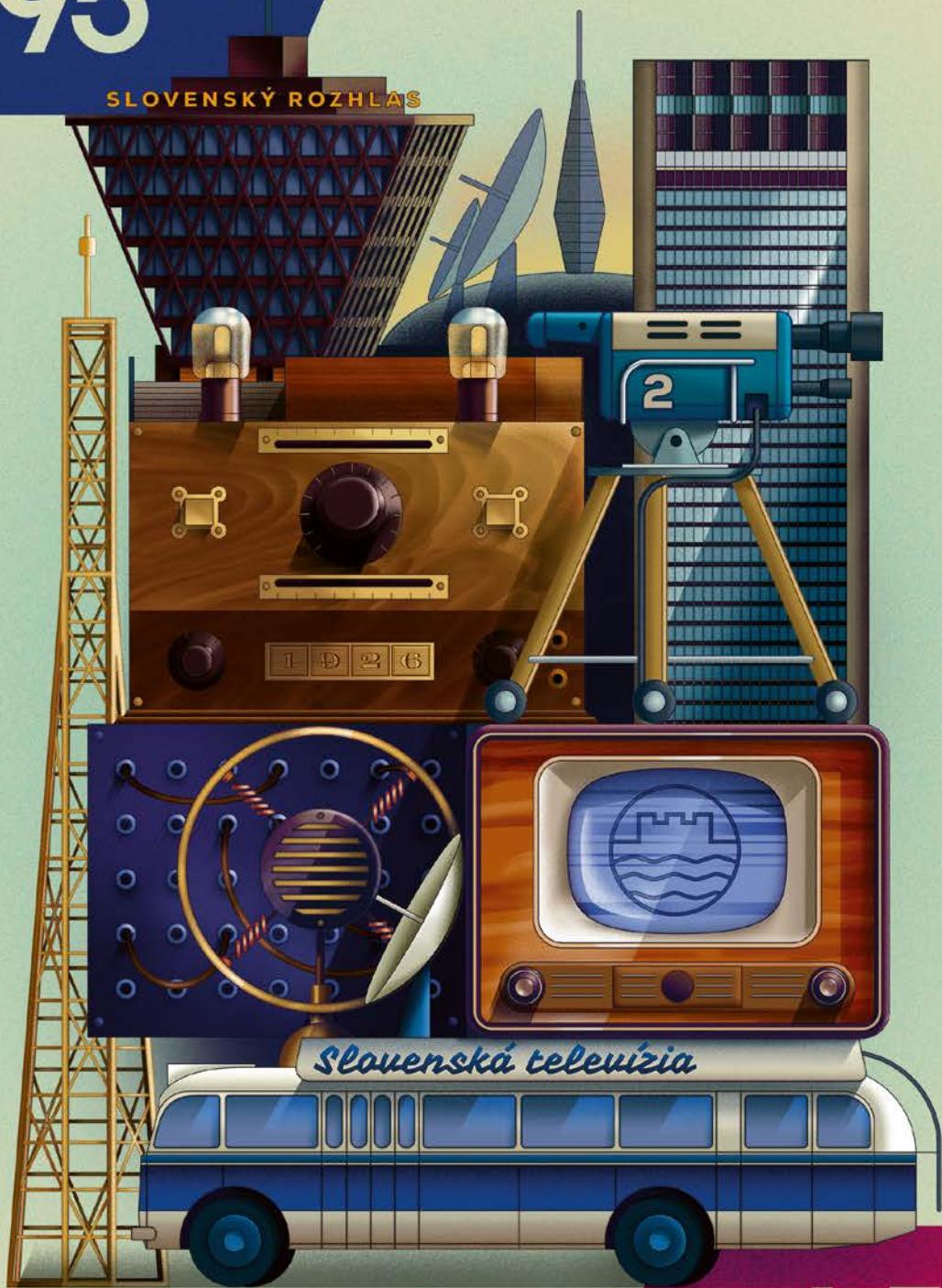
**AJ POHYB OČÍ PO KNIŽNÝCH
STRÁNKACH JE ZDRAVÝ**

95

rokov
rozhlasového
vysielania

rtvs.sk

SLOVENSKÝ ROZHLAS

PREHLIADKA FESTIVALOVÉHO FILMU
Z BERLÍNA, BENÁTOK A CANNES

18. — 24. 10. 2021

WWW.BE2CAN.EU

BE2CAN

MY noviny

Všetko, čo potrebujete vedieť o našom regióne

- ▲ Dôležité informácie
- ▲ Zaujímavosti
- ▲ Televízny program
- ▲ Čitateľské seriály
- ▲ Rôzne prílohy
- ▲ Krížovky, tajničky, súťaže

**Benefity, zľavy,
či zapojenie
do súťaží, ak si
nás predplatíte.**

Nájdete nás

- ▲ V stánkoch
- ▲ Na pošte
- ▲ V supermarketoch

The image shows a stack of several issues of MY NITRIANSKE NOVINY. The top issue's headline reads 'Z POTRUBIA POD CESTOU TIEKLA NIEKOĽKO DNÍ VODA'. Another section on the same page is titled 'POZNÁME VÍTAZOV Súťaže'. Other visible sections include 'STRETNUTIE S PÁPEŽOM', 'TRETIÁ LICA V NITRE NELÁKA', 'ORSAH', 'CYKLOGARÁZE ZA POPLATOK', 'NITRAN NIE JE TERORISTOM', 'KAMÍONY V MESTE', 'MIMORIADNA AKCIA NA PREDPLATNE', and 'DARČEKOVÁ KARTA'. The bottom-most issue has a large 'MY' logo and the text 'NITRIANSKE NOVINY'.

kód konkrétné o divadle

január

- Zuzana Trajková
- Pán Biedermann a podľačí v SKD Martin
- Čierne vody v Českej ŠOKE
- Milada v Činohre SND
- Premetra – Peter Kavalan
- Drama queer
- Divadelní Nitro
- Inžinier kultúrnej politiky
- Kultúrne diplomacie

číslo 1 | ročník 15 | 2021 cena 2 €

február

- Matyáš Mihalík
- Vlastný v DDM Nitze
- Futbal alebo žilina v parku v O3P Trnava
- Jánosik – premiéra v Divadle Aréna
- Český festival českého divadla
- Čierny slovenský divadelník 2021

číslo 2 | ročník 15 | 2021 cena 2 €

máj

- Andrija Karavík
- Breto – Divadlo NUDE
- Nieko príde v MD Žilina
- Zemlák – Andráš Švadlenov súťažkozáraz lidí
- Medzinárodný výberadský fond
- Dôly svetového MD Praha

číslo 5 | ročník 15 | 2021 cena 2 €

marec

- Jiří Pokorný
- Bezdáľné tri mesty v ŠOKE
- Novodobký koef – Galia
- Opatrsky divadelný festival nemáčkového jazyka
- Lessingtagy 2021
- Matej Drlička

číslo 3 | ročník 15 | 2021 cena 2 €

Predplat' si časopis

kód
konkrétné
o divadle

Pre viac info píš na prospero@theatre.sk

Jediný mesačník na Slovensku, ktorý sleduje aktuálne príbehy (nielen) slovenského divadla.

FESTIVAL PRIPRAVILI / FESTIVAL PREPARED BY

ŠTÁB FESTIVALU / FESTIVAL STAFF

riadička festivalu, vedenie štábu / festival director, staff leading: **Darina Kárová**
 zástupkyňa riadičky, manažérka projektu BeSpectACTivel, zahraničné vzťahy, koordinácia rady kurátorov, produkcia hlavného programu, bod.K7 / deputy director, BeSpectACTivel! Project management, international relations, Curators Board coordination, main programme production, bod.K7: **Anna Šimončičová** vedenie sekretariátu / office manager: **Ivana Pirschelová** ekonómka / economist: **Dana Spišáková** hostia, VIP, marketing, asistentka manažérky projektu Be SpectACTivel, manažérka projektu V4@Theatre Critics Residency / guests, V.I.P., marketing, assistant to the Be SpectACTivel! Project, V4@Theatre Critics Residency Project management: **Terézia Bosmanová** dramaturgia sprievodného programu, spoluorganizátori, koordinátor Diváckej programovej rady Be SpectACTivel! / dramaturgy of the Accompanying Programme, Co-organisers, coordinator of Audience Programme Board – project Be SpectACTivel!: **Miro Zwiefelhofer** koncepcia a realizácia projektu Darujem ti tulipán a projektu Black Box / concept and realisation of the project A Tulip for You and the project Black Box: **Elena Kárová** produkcia sprievodného programu a bodu.K7 / production of the Accompanying Programme and bod.K7: **Martin Lukáč** partneri / partners: **Zuzana Bosmanová** PR manažér / PR manager: **Linda Durkáčová** príprava tlačových správ / press releases preparing: **Zuzana Sotáková** mediálni partneri a PR manažér projektu Be SpectACTivel / media partners and PR management of the project Be SpectACTivel: **Zuzana Kizáková** redakcia tlačovín a webovej stránky / editing of printed materials and web site: **Romana Štoková Malíti** jazyková redakcia / proofreading: **Jaroslav Hochel** preklad do anglického jazyka / English translation: **Benjamín Žiak** technická správa IT a sieti / IT management: **Slavomír Rezník** stage manažéri a produkčná výpomoc / stage managers and production assistants: **Veronika Neumannová, Marián Tesák, Jozef Puškár, Jakub Toriška** vstupenky / tickets: **Barbora Kubisová, Natália Častová** distribúcia tlačovín a doprava / prints distribution and transportation: **Natália Častová** ubytovanie / accommodation: **Ivana Pirschelová** koordinátor dobrovoľníkov / volunteers coordinator: **Kristián Šeffer** manažér protiepidemických opatrení / anti-epidemic measures manager: **Nina Zwiefelhoferová**

SPOLUPRÁCA / COOPERATION

koncepcia projektu KníhKupecká / conception of the project KníhKupecká: **Madia & Igor Rjabininovci** aktivity projektu Aj toto je umenie / activities of the Project This Is Art, Too: **Juraj Novák, Richard E. Pročka**

PROPAGÁCIA / PROMOTION

grafický dizajn, dizajn webovej stránky a layout propagačných materiálov a veľkoplošnej reklamy DN 2021 a bodu.K7 / graphic design, web design and layout of promotion materials and large size advertisement of DN 2021 and bod.K7:

Tomáš Vicen

3D animácia TV spotu / TV ad 3D animation:

Miriám Kulacsová

animácia teasingových spotov /

teaser ad animation: **Vladimíra Vrbiňáková**

hudba do spotov / music for ad: **Erik Korabský**

zvučka DN / theme music of DN:

Peter Ďudo Dudák

remix zvučky DN / remix of the theme music of DN:

Martin Husovský

hlas v rozhlasovom a TV spote / voice at the radio and TV spot: **Richard Autner**

fotodokumentácia predstavení /

photo documentation of performances:

Ctibor Bachratý

reportažne snímky / reporting photos:

Henrich Mišovič

propagačné video zo strihy / promotional video cuts:

Matúš Barta

interiérová a exteriérová propagácia DN a bodu.K7 /

interior and exterior promotion of DN and bod.K7:

Soňa Bellérová

TECHNICKÉ ZABEZPEČENIE /

TECHNICAL SUPPORT

technika Divadla Andreja Bagara v Nitre viedie / technicians of the Andrej Bagan Theatre in Nitra headed by **Ján Surovka**

ozvučenie a iné technické zabezpečenie / sound system and another technical support:

SEVO sound

zabezpečenie online streamovania / on-line stream support: **ZVUKOLAM**

iné technické zabezpečenie / other technical support: **COVRANS**

FOTOGRAFIE INSCENÁCIÍ /

PRODUCTIONS' PHOTOS

Vojna a mier / War and Peace: **Luboš Kotlár**

ICARUS: **Adam Mráček, Juraj Vavrovič**

Drotár / The Tinker: **Collavino**

Zelená je tráva / Blue Is the Colour:

Ctibor Bachratý

Borodáč alebo Tri sestry / Borodáč or Three sisters: **Jano Štvorka**

Lebensraum: **Marika Vencelová**

Očitý svedok / Eyewitness: **Petr Neubert**

Čepiec / The Bonnet: **Vanda Mesiáriková**

Necropolis: **Vincent Staub**

Sieť / Mailles: **Leslie Artamonow**

PREKLADY TEXTOV HIER /**TRANSLATIONS OF PLAYS**

do anglického jazyka / to English Language

Vojna a mier / War and Peace: **Roman Oleksák**

Borodáč alebo Tri sestry / Borodáč or Three sisters:

Ivan Lacko

Očitý svedok / Eyewitness: **Alžběta Soperová**

Ty v mojom dome / You in My House:

Nathan Fields

do slovenského jazyka / to Slovak Language

Necropolis: **Lucia Faltinová**

Siet' / Mailles: **Lucia Faltinová**

TLMOČENIE / INTERPRETING

Zelená je tráva / Blue Is the Colour:

Lucia Faltinová

pracovné podujatia a diskusie / working events
and discussions: **Lucia Faltinová, Roman Mojto**

priprava titulkov / subtitles preparation:

Lubomír Šiška, Lucia Grigláková

ĎALEJ SPOLUPRACOVALI / FURTHER**COOPERATION**

Lujza Bakošová, Mária Bakošová, Boris Belica, Zuzana Beranová, Sandra Botlíková, Nina Bystrická, Pavol Ferčák, Andrea Gregorová, Gabriel Guldán, Katarína Hudecová, Pavol Jakubčin, Eduard Karasž, Zuzana Kramárová, Miloš Kušenda, Ladislav Kužela, Miloš Lesay, Viktoria Lesayová, Jakub Mihalčiak, Iveta Miková, Michala Obšitošová, Jozef Palaky, Ivana Poliaková, Oliver Rehák, Peter Slamečka, Roman Streuselberger, Michal Šimovič, Marica Šišková, Timotej Tarkoš, Martin Toldy, Soňa Tóthová, Zuzana Trtolová, Lucia Vadelová, Juraj Vavrovič, Miroslav Vranský, Katarína Živanovič

a / and

Domyx, Franco Real Estates s.r.o., Mestská polícia Nitra, Okresné riaditeľstvo Policajného zboru v Nitre, Nitrianske dobrovoľnícke centrum, Nitrianske komunálne služby, s. r. o., Služby Nitra, s. r. o., Súkromné konzervatórium v Nitre, Ústav krajinej architektúry FZK1 SPU v Nitre, Krajský pamiatkový úrad Nitra – Pamiatkový úrad Slovenskej republiky, Kubaif (festivalový klub) / Domyx, Franco Real Estates, City Police Nitra, District Police Headquarters Nitra, Nitra Volunteer Centre, Nitra Communal Services, Služby Nitra, Private Conservatory in Nitra, Institute of Landscape Architecture of FHLE SUA in Nitra, The Regional Monuments Board Nitra – The Monuments Board of the Slovak Republic, Kubaif (Festival Club)

DOBROVOĽNÍCI FESTIVALU – ŠTUDENTI ŠKÔL / FESTIVAL VOLUNTEERS – STUDENTS OF SCHOOLS

Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre, Gymnázium Golianova 68, Nitra, Gymnázium Párovská 1, Nitra, Súkromné konzervatórium v Nitre a ďalšie vysoké a stredné školy / Constantine the Philosopher University in Nitra, Slovak University of Agriculture in Nitra, Gymnasium Golianova 68 in Nitra, Gymnasium Párovská 1 in Nitra, Private Conservatory in Nitra, and other universities and high schools

ŠPECIÁLNE POĎAKOVANIE / SPECIAL THANKS

Asociácia súčasného divadla Bratislava / Contemporary Dance Association Bratislava, Beata Bárdá (Trafó House of Contemporary Arts, Budapest), Zuzana Beniačová (Goethe-Institut Bratislava), Ivana Benišiková, Andrea Beranová, Dagmar Bojdová (mesto Nitra / The City of Nitra), Alena Brožová (divadlo PONEC / PONEC Dance Venue), Rusannda Curca (Centrul de Proiecte Culturale Azart), Martina Filinová (divadlo PONEC / PONEC Dance Venue), Anna Fintová (ZUŠ J. Rosinského v Nitre / J. Rosinský Elementary School of Art in Nitra), Sona Hovhannissian (Národné centrum estetiky, Arménsko / National Centre of Aesthetic, Armenia), Markus Huber (Goethe-Institut Bratislava), Silvia Hvozdíková, Elena Klenková (mesto Nitra / The City of Nitra), Matej Kráľ (GoOut), Anzhela Krashevskaya (Centrum vizuálnych a divadelných umení ART Corporation / Visual and performing arts centre ART Corporation), Yvona Kreuzmannová (Tanec Praha), Monika Lošťáková, Alexandra Maniulenko (Divadelná únia Ruskej federácie / Theatre Union of the Russian Federation), Krystyna Mogilnicka (Instytut Teatralny im. Zbigniewa Raszewskiego, Warszaw / Z. Raszewski Theatre Institute, Warsaw), Martina Pecková Černá (Institut umění – Divadelní ústav, Praha / Arts and Theatre Institute Prague), Pavla Petrová (Institut umění – Divadelní ústav, Praha / Arts and Theatre Institute Prague), Janka Popovicsová, Helena Psotová (Nitriansky samosprávny kraj / Nitra Self-governing Region), Lenka Sovičová (mesto Nitra / The City of Nitra), Lenka Smolinská (ZUŠ J. Rosinského v Nitre / J. Rosinský Elementary School of Art in Nitra), Juraj Spišák, Peter a Ladislav Stodolovci, Viktoria Shvydko (Divadlo / Theatre Lesí), Viktor Šabík, Zuzana Uličianska (SC AICT).

a / and

všetci dobrovoľníci, ktorí sa zapojili do rekonštrukcie bodu.K7 / all volunteers involved in reconstruction of bod.K7

**PROGRAMOVÝ KATALÓG MEDZINÁRODNÉHO FESTIVALU DIVADELNÁ NITRA 2021 /
PROGRAMME CATALOGUE OF THE INTERNATIONAL THEATRE FESTIVAL DIVADELNÁ NITRA 2021**

vydala / publisher: Asociácia Divadelná Nitra / Association Divadelná Nitra
zodpovedná redaktorka / supervising editor: **Darina Kárová**, riaditeľka festivalu / festival director
zostavenie a redakcia / compiled and edited by: **Romana Štoková Maliti**
autori textov o inscenáciách hlavného programu / texts on productions in the main programme:
Petra Fornayová, Marie Gourdain Karol Mišovic, Ján Šimko, Martina Vannayová
ďalšie texty / other texts: **Terézia Bosmanová, Darina Kárová, Elena Kárová, Juraj Novák,**
Anna Šimončičová, Romana Štoková Maliti, Miroslav Zwiefelhofer
jazyková redakcia / proofreading: **Jaroslav Hochel**
preklad / translation: **Benjamín Žiak**
grafická úprava / graphic design: **Tomáš Vicen**
tlač / print: **ADC MEDIA, a.s.**
vydané / published: **september 2021**

NEPREDAJNÉ / NOT INTENDED FOR SALE

ISBN 978-80-973691-1-8

978-80-973691-2-5 (pdf)

978-80-973691-3-2 (epub)

MEDZINÁRODNÝ FESTIVAL DIVADELŇA NITRA | INTERNATIONAL THEATRE FESTIVAL DIVADELNÁ NITRA – Štefánikova 7, P. O. Box 49 B, 949 01 Nitra, Slovensko / Slovakia
mob. +421 903 55 44 75 | nitrafest@nitrafest.sk | www.nitrafest.sk

ISBN 978-80-973691-1-8

9 788097 369118